

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯ

ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ.(ಫ್ಯಾಡ್) ಮೊದಲನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ (೨೦೨೦-೨೧)

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಪರಿವಿಡಿ

ಪ್ರಥಮ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್

ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ.(ಫ್ಯಾಡ್.)

೧. ಹಾಸ್ಯ

೧. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಹುಡುಗರು - ಕೆ.ಎಸ್.ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ. ೪-೫
೨. ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ದೆವ್ವ - ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ೬-೧೭
೩. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಹೊಡೆಯಬೇಕು? - ಬೀಚಿ ೧೮-೨೦
೪. ನೆಗಡಿ - ತೀನಂಶ್ರೀ [ಓದು ಪಠ್ಯ] ೨೨-೨೭

೨. ಸಂಸ್ಕೃತಿ

೧. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸೌರಭ - ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ೨೯-೩೭
೨. ದಾನಶೂರ ಕರ್ಣನ ಪರ್ವ - ಜನಪದ ೩೮-೪೦
೩. ಇರುಳರೆಂಬ ಕಾಡಿನ ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆ - ಹಿ.ಚಿ.ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ೪೨-೪೮
೪. ಅವಲಂಬಿತರು - ವೈದೇಹಿ [ಓದು ಪಠ್ಯ] ೪೯-೫೫

೩. ಹಸಿವು

೧. ತುತ್ತಿನ ಚೀಲ - ಬೇಂದ್ರೆ ೫೮-೬೦
೨. ದೇವರ ಹೆಣ - ಕುಂ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ೬೨-೭೪
೩. ರೊಟ್ಟಿ - ಪಿ.ಲಂಕೇಶ್ ೭೫-೮೨
೪. ಯಾತಾಕೆ ಮಳೆ ಹೋದಾವೋ- ಜನಪದ [ಓದು ಪಠ್ಯ] ೮೩

೪. ಪರಿಸರ

೧. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಒಂದಿರುಳು - ಕುವೆಂಪು ೮೬-೯೯
೨. ನಾವು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿ - ಹೆಚ್. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ೧೦೦-೧೦೬
೩. ತೇರನೇರಿ ಅಂಬರದಾಗೆ - ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ ೧೦೭
೪. ಮಾಧವೀಲತೆ ಸಾರ್ಕೆಂಡ್ರ - ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್ ಸ್ವಾಮಿ [ಓದು ಪಠ್ಯ] ೧೦೮-೧೧೮

ಹಾಸ್ಯ:

ನವರಸಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯರಸವು ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಪಂಡಿತ-ಪಾಮರರಿಗೆ-ಚಿರಪರಿಚಿತರಿಗೂ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರವಾದುದು-ಹಾಸ್ಯ. ಹಾಸ್ಯವಿಲ್ಲದ ಬಾಳು ದೇವರಿಲ್ಲದ ದೇಗುಲದಂತೆ, ದೀಪ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ದೀವಿಗೆಯಂತೆ. ಕಪ್ಪು ಮೋಡ ತುಂಬಿದ ಜೀವನಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯವು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಳಕು ಬೆಳಗಿದಂತೆ, ಹಾಸ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ವಿಶೇಷವಾದುದು.

ಇಂದಿನ ಜಂಜಡದ ಜೀವನಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮೋಡಗಳು ಕವಿದಿರುವಾಗ ಹಾಸ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಲವಲವಿಕೆಯುಂಟಾಗಲು, ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸೆ ತಳೆಯಲು ಹಾಸ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ. ಜೀವನವೆಂಬ ಹಲಸಿನ ತೊಳೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಲು ಹಾಸ್ಯವೆಂಬ ಜಿಡ್ಡು ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಮನದ ದುಗುಡವನ್ನು ನೀಗಲು ಬೇಸರಕಳೆಯಲು ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಮಾನವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಪುಕ್ಕಟೆ ಔಷಧಿ ಎಂದರೆ 'ನಗೆ' ಅಥವಾ ಹಾಸ್ಯ.

"ನಗದೆ ನಗಿಸುವುದು ಚತುರರೀತಿ. ನಕ್ಕುನಗಿಸುವುದು ವಿದೂಷಕರ ಪರಿಪಾಠ, ನಗೆಗೀಡಾಗುವುದು ಎಡಬರಹಾದಿ, ಹುಡುಗುತನ, ಹುಂಬತನ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚುತನವೇ ನಗೆಯ ಹುತ್ತ, ರಸಿಕರ ಹಾಸ್ಯ ವಿನೋದದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಸಂಚಾರವಿರುವುದು ತಿಳಿಯುವವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾತ್ರ ಬೇಕು" - ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ.

*****

೧. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಹುಡುಗರು

- ಕೆ.ಎಸ್.ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ

'ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಹುಡುಗರು' ಎಂದರೆ
ನಮಗೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ!
ನಮ್ಮಿಂದಾಗದು ಶಾಲೆಗೆ ತೊಂದರೆ;
ನಮಗಂದೆಂದೂ ಜಯವಿಲ್ಲ!

ನೀರಿನ ಜೋರಿಗೆ ತೇಲದು ಬಂಡೆ:
ಅಂತೆಯೇ ನಾವೀ ತರಗತಿಗೆ!
ಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂದರೆ ಹೂವಿನ ಚೆಂಡೆ?
ಚಿಂತಿಸಬಾರದು ದುರ್ಗತಿಗೆ.

ವರುಷ ವರುಷವೂ ನಾವಿದ್ದಲ್ಲಿಯೆ
ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗುವೆವು;
ಪುಟಗಳ ತೆರೆಯದೆ ತಟತಟ ಓದದೆ
ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಗಾಳಿಗೆ ಮಾಗುವೆವು!

ಜೊತೆಯಲಿ ಕೂರುವ ತಮ್ಮತಂಗಿಯರ
ಓದುಬರಾವನು ನೋಯಿಸೆವು;
ನಮ್ಮಂತಾಗದೆ ಅವರೀ ಶಾಲೆಯ
ಬಾವುಟವೇರಿಸಲೆನ್ನುವೆವು.

ಸಂಬಳಸಾಲದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ
ಬೆಂಬಲವಾಗಿಯೆ ನಿಲ್ಲುವೆವು;
ಪಾಠಪ್ರವಚನ ರುಚಿಸದೆ ಹೋದರೆ
ಪಾಕಂಪೊಪ್ಪನು ಮೆಲ್ಲುವೆವು.

ತರಗತಿಗೇನೋ ನಾವೇ ಹಿಂದು;
ಹಿಂದುಳಿದವರೇ ನಾವಿಲ್ಲಿ!
ಆಟದ ಬಯಲಲಿ ನೋಡಲಿ ಬಂದು
ಆಂಜನೇಯರೇ ನಾವಲ್ಲಿ

ಪಂಪ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರ ದಾಸರ
ಹರಿಹರ ಶರಣರ ಕುಲ ನಾವು!
ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗದ
ಪಂಡಿತಪುತ್ರರ ಪಡೆ ನಾವು!

ಗೆದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮವರೇ ಸರಿ;
ಗೆಲ್ಲವಾತುರವೆ ನಮಗಿಲ್ಲ.
ಸೋತವರಿಗೆ ನಾವಿಲ್ಲವೆ ಮಾದರಿ?
ಕೆರೆಗೆ ಬೀಳುವುದು ತರವಲ್ಲ.

ಗೆದ್ದವರೇರುವ ಭಾಗ್ಯದ ದಾರಿಗೆ
ಕದಲದ ದೀಪಗಳಾಗುವೆವು;
ಹಲವರು ಸೋಲದೆ ಕೆಲವರ ಗೆಲುವಿಗೆ
ಬೆಲೆಯಿರದೆಂದೇ ನಂಬಿಯೆವು.

ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಹಸೆಯಲಿ ನಿಂತರೆ
ಆರತಿ ಬೆಳಗಲು ಜನವೆಲ್ಲಿ?
ಎಲ್ಲಾ ಹಾಡುವ ಬಾಯೇ ಆದರೆ
ಚಪ್ಪಾಳೆಗೆ ಜನವಿನ್ನೆಲ್ಲಿ?

ಲೋಕದ ಶಾಲೆಯ ಭಾಗ್ಯದ ಸೆರೆಯಲಿ
ಅನಂತಸುಖವನು ಕಂಡಿಹೆವು.
ಇದೇ ಸತ್ಯವೆಮಗಿದರಾಸರೆಸಲಿ
ಜಯಾಪಜಯಗಳ ದಾಟುವೆವು.

ಪುಸ್ತಕ ಓದದೆ ಪ್ರೀತಿಯನರಿತೆವು;
ಗೆಲ್ಲದೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಗಳಿಸಿದೆವು;
ನಾವೀ ಶಾಲೆಯನೆಂದೂ ಬಿಡೆವು;
ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿಯೆ ಉಳಿಯುವೆವು!

*****

೨. ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ದೆವ್ವ

- ಕೆ.ಪಿ.ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ

"ಮಾರಾ!ಮಾರಾ!

"ಏನಯ್ಯಾ?"

"ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೋ?"

"ಇಲ್ಲೆ ಇದ್ದೀನಲ್ಲಾ"

"ಛು, ಎಲ್ಲೋ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣೋದಿಲ್ಲಲ್ಲೋ"

ಮಾರ ಹಲಸಿನ ಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ ತರಗಲೆಗಳ ಹಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಲು ಎದ್ದು ಕುಳಿತ. ತುಂಬ ವಯಸ್ಸಾದ ಅವನ ಶರೀರ ಎಷ್ಟೊಂದು ಕುಗ್ಗಿತ್ತೆಂದರೆ ತರಗಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಹುಗಿದು ಹೋದಂತೆ ನೆಲಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ಅಶರೀರವಾಣಿ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಆಸಾಮಿಯ ಶರೀರ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ಕೂಗಿದ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತ.

"ಮಾರ!"

"ಏನಯ್ಯಾ"

"ನನ್ನ ಚಪ್ಪಿ ಎಲ್ಲೋ?" ಇನ್ನೊಂದು

"ನಿಮ್ಮ ಚಪ್ಪಿ ನಾನ್ಯಾಕೆ ಕದೀಲಿ ಹೇಳಿ?"

"ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯ್ತು?"

"ಅದೆಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದೀರೋ ನೋಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಿನ ಚಪ್ಪಿ ನನಗೆ ಆಗ್ತದೆ!"

"ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಅಳತೆಗೆ ಇದ್ದರೆ ಕದಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ ಅನ್ನು?"

"ಹಾಗಲ್ಲಯ್ಯಾ, ಕದ್ರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ನಂಗೆ?"

"ನೋಡೋ ಮಾರ, ನಿನ್ನ ಇವಾಗ ಚಪ್ಪಿ ಕದ್ದೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದೆನ? ನೀನು ಮನೆ ಎದರು ಗುಡಿಸ್ತಾ ಮಾಡ್ತಾ ನಾನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ನೋಡಿದೆಯಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ನೀನು ನಾನ್ಯಾಕೆ ಕದೀಲಿ ಅಂತ ಜಗಳ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಕಳ್ಳನ ಮನಸ್ಸು ಹುಳ್ಳ ಹುಳ್ಳಗೆ ಅಂತಾರೆ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ನೋಡಿದರೆ ನೀನು ಕದ್ದಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು!"

"ಹೌದಾದು, ಕದ್ದಿದ್ದೀನಿ, ಕಳ್ಳರನ್ನು ಮನೆ ಒಳಗೆ ಅನ್ನಾ ಹಾಕಿ ಸಾಕಿಕೊಂಡು ನನ್ನೇಲೆ ಗುಮಾನಿ ಮಾಡ್ತೀರಲ್ಲ! ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಒಂದು ಚಪ್ಪಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಕಳ್ಳರು ಒಂದು ಚಪ್ಪಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ಕದೀತಾರ? ಈ ಹಾಳು ನಾಯಿಮರಿ ದೆಸೆಯಿಂದ ನನ್ನ ತಲೆಮೇಲೆ ಕಳ್ಳನ ಬಂತು" ಎಂದು ಚಪ್ಪಲಿ ಕದ್ದ ಕಿವಿಗೆ ಬಯ್ಯುತ್ತ ಇನ್ನೊಂದು ಚಪ್ಪಲಿ ಹುಡುಕ ತೊಡಗಿದ. ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸುಖ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಎದ್ದು ಚಪ್ಪಲಿ ಹುಡುಕುವುದು ಸುತಾರಂ ಇಷ್ಟ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಬಳಿ ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಕದಿಯಬಹುದಿತ್ತು, ಆದರೆ ಏನನ್ನೂ ಅವನು ಕದ್ದವನಲ್ಲ. ಕದಿಯುವ ಪ್ರಲೋಭನೆಯೇ ಉದಿಸದಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾಗಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ. ಅವನಿಗೂ, ಚಪ್ಪಲಿ ಕಾಣೆಯಾದುದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜವಬ್ದಾರ ಎಂದು ಆಪಾದಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಮಲಗಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಏಳುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟೊಂದು ವಿರಾಮ ಜೀವಿ ಅವನು.

ನಾಯಿಗಳು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಕಳ್ಳತನಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಕಿವಿ ಸಹ ಮನೆಯ ಬಳಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಚಪ್ಪಲಿ, ಪೊರಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಚ್ಚಿಕಚ್ಚಿ ತುಂಡು ಮಾಡಿ ಬಿಸಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಚಪ್ಪಲಿಗಳೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕದಿಯಲು ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದುದು. ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಅತಿಥಿಗಳ ಸುಗಂಧಪೂರಿತ ಕಾಲುಚೀಲಗಳಂತೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಸ್ತು. ಅದನ್ನು ಕೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೋ ಪ್ರಾಣಿಯ ಚರ್ಮ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ!

ಬಂದವರು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಹೇಳಿ ಆಚೆ ಹೋದವರು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ನಿರ್ಗಮಿಸದೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲೇ ಆಚೀಚೆ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಕೂಡಲೆ ಇವರ ಕಾಲುಚೀಲ ನಾಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸರ, ನಾನು, ಮಾರ, ಪ್ಯಾರ ಎಲ್ಲ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ, ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಾಟದ ಪರಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ಬಂದವರು, "ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ, ಪರ್ವಾಗಿಲ್ಲ" ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ಖಾಲಿ ಬೂಟುಗಳನ್ನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬೂಟುಗಳಾದರೂ ಉಳಿದಿವೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹರ್ಷಚಿತ್ತಾರಾಗಿ ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಿವಿಯ ಈ ತಂಟೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅತಿಥಿಗಳು ಯಾರಾದರೂ ಬಂದರೆ ಅವರ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳುವುದರ ಬದಲು ಅವರ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳಿಗೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಜೋಪಾನ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ

ಜಾಗರೂಕತೆ ವಹಿಸಿದರೂ ನನ್ನ ಚಪ್ಪಲಿಗಳು ಯಾವುದೋ ಮೈಮರೆತ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾಪತ್ತೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ವಿರಾಮ ಜೀವಿಯಾದ ಮಾರನ ನಿದ್ರಾಸಮಾಧಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಿವಿಯ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಭಂಗ ಬಂದು ಹುಡುಕುವ ಕೆಲಸ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಕಿವಿಯನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಶಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಹೊಸ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನೇ ಕದ್ದೋಯ್ಯಾಗಲಂತೂ ಚಪ್ಪಲಿ ತನ್ನದಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಾರನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಕಿವಿ ಒಂದು ಚಪ್ಪಲಿಗಿಂತ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಕದಿಯದೆ ಬಿಟ್ಟು ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಿನ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. "ಕದೀತಾ ಕದೀತಾ ಎರಡನ್ನೂ ಕದೀಬಾರದ? ಕಳ್ಳನ್ನ ಕಾಯಲಿ ಅಂತ ಅನ್ನಾ ಹಾಕಿ ಸಾಕಿದರೆ ಇದೇ ಕಳ್ಳನ ಶುರುಮಾಡಿದೆ! ಏನೋ ಉಣ್ಣಾಕೆ ಸಿಕ್ಕು, ಬಾಯಿ ಹಾಕಿತು ಅಂದರೆ ಒಂತರ, ಇದಕ್ಕೇನು ಬಂದಿದೆ ಬರ, ಚಪ್ಪಿ ಪೊರಕೆ ಹೊತ್ಕೊಂಡು ಹೋಗೋದಕ್ಕೆ? ಹೋದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಇದು ಕಳ್ಳ ಆಗಿತ್ತು ಕಾಣ್ತದೆ, ಅದೇ ದೇವು ಈ ಜಲ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾಯಾಗಿ ಮನೆ ಕಾಯು ಅಂತ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟಿದಾನೆ. ಇದ್ದೆ ಇನ್ನೂ ಹೋದ ಜಲ್ಮದ ಚಾಳಿ ಪೂರಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಕೋಲು ತಗೊಂಡು ಕಿವಿಯನ್ನು ಬೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮಿಂಚಿನ ಲಾಘವ ಇದ್ದ ಕಿವಿ ಎಂದೂ ಅವನ ಕೋಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ, ಅದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿದ ಹಾಗೂ ಇವನಿಗೆ ಕೋಪ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ, ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದರ ದೆಸೆಯಿಂದ ತನಗೆ ಈ ಪಾಡು ಎಂದು ಆತ್ಮ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಮಾರ ಒಬ್ಬ ಹಳ್ಳಿ ಮುಕ್ಕ, ದಡ್ಡ ಶಿಖಾಮಣಿ ಎಂದು ಮೊದಲು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೊಂದು ಮೂರ್ಖತನದ ಮುಸುಗಿನೊಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು, ಇದನ್ನು ಸೂಪರ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಎನ್ನಬಹುದು.

"ಹೋದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಿವಿ ಕಳ್ಳಾ ಆಗಿದ್ದೆ ನೀನೇನು ಆಗಿದ್ದೆ" ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

"ನಾನಿನ್ನೇನು ಪೋಲೀಸ್ನೋನು ಆಗಿರಬೇಕು, ಅದೇ ಈ ಜಲ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಟದ ಕಾವಲು ಕೆಲಸ" ಎಂದ.

ಒಮ್ಮೆ ಯಾವುದೋ ಮಾತಿಗೆ ಅವನನ್ನು ನಾನು, "ನಿನಗೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಮಾರನಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದು, ಕಾಣದ್ದು, ಮೂರ್ತ, ಅಮೂರ್ತಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅಮೂರ್ತವಾದ ಗಾಳಿಯೇ ಮೂರ್ತವಾಗಿ ಮೋಡ; ಮೂರ್ತವಾದ

ಮೋಡವೆ ಅಮೂರ್ತವಾದ ನೀರು! ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನೂ ತಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿರ, ಅಪ್ಪಾ ಅಮ್ಮ ಇಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುವ?" ಎಂದು ನನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮೌಢ್ಯದ ಪರಮಾವಧಿ ಎಂದು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿದ.

ಮಾರನ ವಿಚಿತ್ರ ತರ್ಕ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗಳಕಿವಿಯ ಕಳ್ಳತನದ ಕಾಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗತೊಡಗಿದುವು. ನನ್ನ ಹೊಸ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಕಿವಿ ಕಚ್ಚಿ ತುಂಡು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಜೊತೆ ಚಪ್ಪಲಿ ತರಲೇಬೇಕಾಯ್ತು, ಅದನ್ನು ತಂದ ಮಾರನೆ ದಿನದಿಂದ ನನಗೆ ಸಣ್ಣ ಮಾನಸಿಕ ಕಿರಿಕಿರಿ ಶುರುವಾಯ್ತು, ಅದನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದಾಗ ಬಲಗಾಲಿನದು ಎಡಕ್ಕೂ, ಎಡಗಾಲಿನದು ಬಲಕ್ಕೂ ಇತ್ತು. ಕಾಲು ಹಾಕಿದವನು ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆದು ಕಾಲು ಬದಲಿಸಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಲೆ ಕೆಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ವಿಷಯ ಇದು. ನಾನೇ ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಚೀಚೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡು ಹೊರಟೆ, ಆದರೆ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೂ ಹಾಗೇ! ಮತ್ತೊಂದು ದಿನವೂ ಹಾಗೇ! ಪ್ರತಿದಿನ ಇದೇ ಗೋಳು. ನಾನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಹೋದರೂ ಮತ್ತೆ ಇದೇ ಗೋಳು. ಯಾವುದೋ ಮಾಯದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಲಿ ಅದಲುಬದಲು! ಇದ್ಯಾವ ತರದ ಭೂತದ ಚೇಷ್ಟೆ! ಪ್ಯಾರ ವರಾಂಡದ ಕಸ ಗುಡಿಸುವಾಗ ಹೀಗೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೋ! ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಯಾಕೆ ಹೀಗಿಡುತ್ತಾನೆ? ಹಾಗಾದರೆ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ತರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೋ? ಇವನಿಗೆ ಬಲಗಾಲು ಯಾವುದು, ಎಡಗಾಲು ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಅವನು ಕೇವಲ ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಬೇಸರವಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ದಿನಾ ಹೀಗೆ ಇಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದರ ಹಿಂದೆ ಏನೋ ಕಿಡಿಗೇಡಿತನ ಇರಲೇಬೇಕು! ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇವನ ಇತಿಮಿತಿ ಇಲ್ಲದ ಚೇಷ್ಟೆಗಳೂ, ಕಾಟಗಳೂ ನನ್ನ ತಲೆಯೊಳಗೆ ಸುಳಿದವು ಇವನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಯಾವ ಸಾಮಾನೂ ಕೂಡಲೆ ಕೈಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಪ್ಯಾರನನ್ನು ಕರೆದೆ.

"ಲೋ ಪ್ಯಾರ, ಯಾಕೋ ದಿನಾ ಚಪ್ಪಿ ಅದ್ದಿಬದ್ದಿ ಮಾಡ್ತ ಇಡ್ತಾ ಇದೀಯೆ? ಪ್ರತಿದಿನ ನಾನು ಎರಡೆರಡು ಸಾರಿ ಕಾಲು ಹಾಕಿ ತೆಗೆದು ಚಪ್ಪಿಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ

ಎಡಗಾಲಿನ ಚಪ್ಪಿ ಯಾವುದು, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನೋ? ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಹೊಸ ತರದ ಚೇಷ್ಟೆ ತೆಗೆತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ."

"ಗೊತ್ತಲ್ಲೇ ಏನು, ಗೊತ್ತು ಸ್ವಾಮೀ, ಅದೇ ಹಂಗೆ ಇಡ್ತಾ ಇದೀನಿ, ಮಾರ ಹೇಳಿದ ಹಂಗೆ ಇನ್ನೇಲೆ ಇಡು ಅಂತ."

ಓಹೋ! ನನಗೆ ಕಿರಿಕಿರಿ ಉಂಟುಮಾಡಲು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಜಂಟಿ ಮಸಲತ್ತು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ! ಪ್ಯಾರ, ಮಾರ ಕಿವಿ ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನನಗೆ ಊಹೆಗೂ ಸಹ ನಿಲುಕದ ತರತರದ ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಅದಲುಬದಲು ಮಾಡಿಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರಲ್ಲ! ಇವರ ಬುದ್ಧಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮೆಚ್ಚಬೇಕು! ನನಗೆ ರೇಗಿಹೋಯ್ತು.

"ಲೋ, ಪ್ಯಾರ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಿಡಿಗೇಡಿತನ ನನ್ನತ್ರ ನಡೆಯೋಲ್ಲ. ಈ ಮನೇಲಿ ಯಾವ ಸಾಮಾನೂ ಇಟ್ಟಲ್ಲಿ ಇರೋಲ್ಲ. ಪೆನ್ನು, ಪುಸ್ತಕ ಯಾವುದೂ ಅರ್ಧಗಂಟಿ ಹುಡುಕದೆ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕೋದಿಲ್ಲ, ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ ನನ್ನ ಜೀವಮಾನದ ಹದಿನೈದು, ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ಬರೇ ಹುಡುಕೋದ್ರಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿರುತ್ತೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಮಾನಿಗೂ ಈಗ ನಿನ್ನ ಕರೆದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆ ಹಾಳು ನಾಯಿ ಬೇರೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಂದ ಒದ್ದೋಡಿಸುತ್ತೇನೆ ತಾಳಿ" ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ. ಮಾರ ಹೋದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವನಾಗಿದ್ದು ಖಾತರಿ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಸ್ವೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ಏರೋಪ್ಲೇನು ಹಾಕುವುದು, ಹೈದ್ರಾಬಾದು ಗೋಲಿ ಚಲಾಯಿಸುವುದು, ಉಗುರು ಸಂದಿಗೆ ಸೂಜಿ ಚುಚ್ಚುವುದು, ಈ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾದ ಇವನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೋದ ಜನ್ಮದ ಚಾಳಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡು 'ಲೋ ಮಾರ, ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೋ' ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕೂಗಿದೆ.

ಈ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ನೋಡಿ, "ಇಲ್ಲಾ ಸಾಮೀ, ಹೋದ ಸಾರಿ ನಿಮ್ಮ ಹೊಸ ಚಪ್ಪಿ ಹಾಳಾಡ್ತಲ್ಲ ಕಿವಿ, ಅದೇ ಮಾರ ಚಪ್ಪಿ ಕದಿಯೋದು ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟದಾನೆ ನೋಡಿ" ಎಂದು ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟ.

ಕಿವಿ ಚಪ್ಪಲಿ ಕದಿಯುವುದನ್ನು ಈಚೆಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇನೋ ಹೌದು, ಆದರೆ ಅವು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವಾಗುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ತಾವಾಗೇ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ, ಎಂದೇ ಈಗ ಚಪ್ಪಲಿ ಕಳ್ಳತನ ನಿಂತಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡರೆ ಮಾರ ಅದನ್ನು ಚಪ್ಪಲಿ ಅದಲುಬದಲು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!

ಮಾರ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ "ನಿನಗೇನು ತಲೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲೇನೋ? ಅದ್ಯಾಕೆ ಚಪ್ಪಿ ಅದಲುಬದಲು ಮಾಡಿಡು ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದೀಯ, ಅವನು ಈಗಲೇ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ, ಜೊತೆಗೆ ನೀನು ಬೇರೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ದುರ್ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀಯ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

"ಒಂದು ಚಪ್ಪಿ ಆಚೀಚೆ ಆಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಆಕಾಶ ಬಿದ್ದು ಹೋದ ಹಾಗೆ ರೇಗ್ತೀರ ಅಯ್ಯ. ದಿನಾ ಒಂದೊಂದು ಚಪ್ಪಲಿ ಕಿವಿ ಕಾಡಿಗೆ ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹಾಳ್ಯಾಡ್ತೆ ಇದ್ದನಲ್ಲ! ಅದು ತಪ್ಪಿದನಲ್ಲ, ಅದು ಹೇಳಿ!"

"ಹೋಗೋ ಹೋಗೋ, ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ನಿನಗೆ ಚಪ್ಪಿ ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡಿಟ್ಟಿ ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ".

"ಯಾರು ಯಾಕೆ ಹೇಳಬೇಕು? ನಿಮಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣೋಲ್ಲವ? ಹಂಗಿಡೋಕೆ ಶುರುಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಚಪ್ಪಿ ಒಂದಾದ್ರೂ ಹೋಗಿದೆಯ?"

ಚಪ್ಪಲಿ ಅದಲುಬದಲಿಗೂ ಕಿವಿ ಕದಿಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು, ಆದರೂ ಈ ಮುದುಕನ ತಲೆಯೊಳಗೆ ಮಿದುಳು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ನೋಡಬೇಕೆಂದು.

"ಮಾರ, ಕದಿಯೋದಕ್ಕೆ ನಾಯಿಗೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಹೀಗಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಏನೋ? ಆಚೀಚೆ ಇದ್ದೂ ಒಂದೆ, ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಇದ್ದೂ ಒಂದೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ನಾಯಿಗೆ ಬಲಗಾಲು ಚಪ್ಪಲಿ ಯಾವುದು, ಎಡಗಾಲು ಚಪ್ಪಲಿ ಯಾವುದು ಗೊತ್ತಾಗತ್ತ? ಸುಂಸುಮ್ಮನೆ ನನಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡೋದಕ್ಕೆ ಇದೆಲ್ಲಾ" ಎಂದು ರೇಗಿದಂತೆ ನಟಿಸಿದೆ.

"ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತಾಗಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಗತ್ತೆ, ಚಪ್ಪಲಿ ಅದಲಿ ಬದಲಿ ಇಟ್ಟರೆ ದೆಯ್ಯದ ಮೆಟ್ಟು ಅಂತ ತಿಳೊಂಡು ಅದನ್ನ ಮುಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ಹೆದರವೆ, ದೆಯ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಹ್ಯಾಗಿರುತ್ತವೆ ಹೇಳಿ? ಎಡಗಾಲು ಅದಲಿಬದಲಿ ಇರೋಲ್ಲವ?" ಎಂದು ತನ್ನ ತಂತ್ರದ ಹಿಂದಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಕಿವಿ ಈಗ ಕಳ್ಳತನ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ದ ಪ್ರಮಾಣದ ಎದುರು ನಾನು ವಾದಮಾಡಲು ಹೋಗುವುದು ಅಪಾಯಕರವಾಗಿತ್ತು. ಅದಲುಬದಲು ಇಟ್ಟಿರುವ ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, "ಓಹೋ ದೆವ್ವ ಇಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ" ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಕಿವಿ ಹಿಂಜರಿಯಲು ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು, ಯೋಚಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು

ಮನುಷ್ಯರ ಎಡಗಾಲು ಬಲಗಾಲುಗಳ ರಚನೆ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಕಾಲುಗಳ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರನಿಗೆ ಇರುವಂತೆಯೇ ದೆವ್ವಗಳಿರುವುದು ನಿಜವೆಂದು ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು.

ಮಾರನೊಂದಿಗೆ ವಾದಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಅವನಿಗೆ ವಿಚಾರವಾದ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಮನಸ್ಸೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅವನ ಯೋಜನೆ, ತರ್ಕ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಹೃದಯ ಮಿಡಿತ, ರಕ್ತದ ಚಲನೆ ಇವುಗಳೊಳಗೆಲ್ಲ ಬೆರೆತು ಹೋಗಿರುವ ಅವನ ನಂಬುಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವುದರ ಬದಲು ಹೋಗೋ ಇವರೊಡನೆ ಸಹ ಬಾಳೆ ಕಲಿಯುವುದು ಕ್ಷೇಮ ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಕವಿ ತನ್ನ ತುಂಟಾಟವನ್ನು ಆಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ಯಾರ ಮಾರನನ್ನು ಮಹಾ ಮೇಧಾವಿ ಎಂದು ತಿಳಿದ.

೨

ಮಾರ ನಮ್ಮೂರಿನ ಹರಿಜನ ಕೇರಿಯವನು, ನಮ್ಮ ತೋಟಕ್ಕೆ ಕಾವಲಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಅಲ್ಲೇ ಒಂದು ಗುಡಿಸಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇದ್ದ, ಅವನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬಳು ಅವನಿಗೆ ದೂರದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮಗಳಾಗಬೇಕಾದವಳು ಯಾವುದೋ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಳೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬರಲು ರಜ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ, ಕಾವಲು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಕೇರಿ ಬಿಟ್ಟು ತೋಟದ ಲೈನಿಗೆ ಬಂಧ.

ಮಾರ ಕೆಲಸ ಕೇಳಿಕೊಂಡುಬಂದಾಗ ಇಷ್ಟೊಂದು ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದ ಇವನಿಗೆ ಗದ್ದೆ ತೋಟದ ಕಾವಲು ಕಾಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನುಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿ ಕಾಡಿನಿಂದ ಹಂದಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಳ್ಳರು ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸೌದೆ, ಬಾಳೆಗೊನೆ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಹಲಸಿನಕಾಯಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಡಿ ಕಳ್ಳತನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾವಲು ಕಾಯಲು ನಿನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೆ ಎಂದು ಅನುಮಾನದಿಂದಲೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಂಜರಿಯದೆ, "ನೀವೇನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ, ಏಳು ಹೆಡೆ ನಾಗರಹಾವು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಕಾದಹಾಗೆ ಕಾಯುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಏಳು ಹೆಡೆ ನಾಗರಹಾವು ಹೇಗೆ ಕಾಯುತ್ತೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ನನಗೆ ಅವನ ಆಶ್ವಾಸನೆಯಿಂದ ಕೊಂಚವೂ ಸಮಾಧಾನ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿಯ ಕಾವಲು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವವರೇ ಇಂಥವರು. ದೃಢಕಾಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ದೊರೆಯುವ ತೋಟದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ, ಗದ್ದೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮಾರ

ಎಷ್ಟೇ ಮುದುಕನಿರಲಿ ಕಾವಲಿಗೆ ಜನರಿದ್ದಾರೆಂದಾದರೆ ಸಾಕು ಕಳ್ಳತನ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತೆ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಯೋಚಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಕಾವಲು ಕಾಯಲು ಹೇಳಿದೆ.

ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ಕೆಲಸ ಎಂದರೆ ಎತ್ತರದ ಪ್ರಶಸ್ತ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸೊಪ್ಪು ತಂದು ಗುಡಿಸಲು ರಚಿಸಿದ. ನಾನು ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನವೂ ಅವನು ತೋಟ ತಿರುಗಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನ ಆಗಲಿ, ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಜೋರು ಮಾಡೋಣವೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಮಾರನ ಕೆಲಸದ ವೈಖರಿ ನೋಡಲು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಗದ್ದೆ ಕಡೆ ಹೋದೆ. ಮಾರ ಅವನ ಗುಡಿಸಲಿನ ಒಳಗೆ ಸೊಪ್ಪು ತರಗಲೆಗಳ ಹಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ, ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತೇ ಈ ತರ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಗದ್ದೆ ಕಾವಲು ಕಾಯಬಹುದೆಂದು ಗಾಬರಿಯಾಯ್ತು.

"ಮಾರ, ಇದೇನಾ ನೀನು ಕಾವಲು ಕಾಯೋದು? ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತೇ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ?" ಎಂದೆ.

"ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಚಣ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಲ್ಲಯ್ಯ, ಹಂಗಾಗಿ ಇವತ್ತು ಯಾಕೋ ಇಲ್ಲಿ ಕೂರಿದ್ದ ಹಂಗೇ ಕಣ್ಣು ಎಳೀತು. ಹಿಂದೆ ಯಾವಾಗಲಾರೂ ಈ ಜಾಗ ಸುಡುಗಾಡು ಆಗಿತ್ತೋ ಏನೋ! ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದರೆ ಏಳಕ್ಕೇ ಮನಸ್ಸು ಬರೊಲ್ಲ" ಎಂದು ನಗುತ್ತ ತನ್ನ ನಿದ್ರೆಗೆ ಈ ಸ್ಥಳ ಮಹಿಮೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ.

"ನೋಡು, ಕೆಲಸ ಅಂದ ಮೇಲೆ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಬಾರದು. ನೀನು ಕಾವಲು ಕಾಯೋದು ಎಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಯಿಮಾಡಿ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಹೆದ್ರಿಕೆ ಇರುತ್ತೆ. ನೀನು ಗೊರಕೆಹೊಡೆದರೆ ಏನು ಕಾವಲು ಕಾದ ಹಾಗೆ ಆಯ್ತು?" ಎಂದೆ.

"ಕಾವಲು ಕಾಯೋರು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಬಾರದು ಅಯ್ಯ, ನಾವು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರೆ ಓಹೋ ಇಂತಾ ಕಡೇಲೆ ಇದಾನೆ ಇವನು ಅಂತ ತಿಳಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದ ಕಡೆ ಕದ್ದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ಪಹರೆ ಕಾಯ್ತೇನಿ" ಎಂದೆ.

ಏನೋ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನ ನಿಂತರೆ ಸಾಕು. ಇವನು ಹೇಗಾದರೂ ಕಾವಲು ಕಾಯಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಗದ್ದೆ ಆಚೆಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತೋಟದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟೆ. ಆ ತೋಟದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹರಿಜನರ ಕೇರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಕಾಲುದಾರಿ. ಆ ದಾರಿಗೂ ತೋಟಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಬೇಲಿಗೇ ಒಂದು ಚೌಡಿ ಮರ. ಯಾವಾಗಲೋ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹರಿಜನರು ತಮಟೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡುಗಲಾಟೆ

ಮಾಡುತ್ತಾ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮಟೆ ಕಾಯಿಸಲು ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿ ತೋಟಕ್ಕೆಲ್ಲಾದರೂ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟಾರೆಂದು ಹೆದರಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹೇಳಲು ಜನ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಚೌಡಿ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತಷ್ಟೆ. ಆವತ್ತು ತೋಟದ ಬೇಲಿ ಹತ್ತಿರ ಚೌಡಿ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿದ ಚೌಡಿ ಕಲ್ಲೂ, ಅದರ ಎದುರು ಕುಂಕುಮ ಲೇಪಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಐದು ಪೈಸೆ, ಹತ್ತು ಪೈಸೆ ನಾಣ್ಯಗಳೂ ಕಂಡವು. ಹರಿಜನರು ಅದಕ್ಕೆ ಹರಕೆ ಹೊರುವುದೂ, ಕೋಳಿ ಕುಯ್ಯುವುದೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ದುಡ್ಡು ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಅರ್ಚಕನೂ ಇಲ್ಲದ ಚೌಡಿಗೇ ಕಾಣಿಕೆ ಏಕೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ? ಅದನ್ನು ಯಾರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನನಗೆ ಹೊಳೆಚುಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆಲ್ಲಾ ಮಾರನ ಕರಾಮತ್ತು ಎಚ್ಚಿದು ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ಹರಿಜನರ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಾರ ಇದ್ದ, ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕಮಾರ ಎಚ್ಚಿದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾರನ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟಿದ್ದರೂ ವಚುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಚಿಕ್ಕಮಾರ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನೂ, ಹರಿಜನರ ರುದ್ರನೂ ಒಚ್ಚಿದು ದಿನ ಮಾರ ಎಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚಿದು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು, ಏನೆಚ್ಚಿದು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಮಾರ ಚೌಡಿಗೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಚಿತೆ, ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಹುದ ಎಚ್ಚಿದು ಕೂಗಾಡಿದರು.

ಮಾರ ಹರಿಜನರ ಕೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ, “ಸಾವ್ಯಾರರು ನನ್ನ ನಂಬಿ ಕಾವಲು ಕೆಲ್ಸ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಯಾರಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಹುಷಾರು. ಚೌಡಿಗೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೀನಿ, ಸೌದೆ, ಹಲಸಿನಕಾಯಿ ಕದಿಯೋಕೆ ಬಂದು ಏನಾದ್ರೂ ತೊಂದರೆ ಆದ್ರೆ ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ದೂರಬೇಡಿ” ಎಚ್ಚಿದು ಹೆದರಿಸಿದನಚಿತೆ.

ಮಾರನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೇಳಿದರೆ, “ನಂಗೆ ಸಾವ್ಯಾರರು ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟು ಕಾವಲು ಕಾಯಿ ಎಚ್ಚಿದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ?” ಎಚ್ಚಿದು ದಬಾಯಿಸಿದ.

ಮಾರ ಸುಮ್ಮನೆ ಚೌಡಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೋತೀನಿ ಎಂದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಅಷ್ಟೊಂದು ದಿಗಿಲು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಏಕೆಂದರೆ ಈ ತಂತ್ರ ಎಲ್ಲ ತೋಟಗಳಲ್ಲೂ ಸರ್ವೇಸಾಧಾರಣ ಆಗಿ, ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಕಳ್ಳರು ಅದಕ್ಕೆ ದಿಗಿಲು ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಮಾರ ಅದಕ್ಕೆ ಅರಿಶಿನ ಕುಂಕುಮ ಬಳಿದು ದುಡ್ಡು ಹಾಕಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಗಾಬರಿ ಉಂಟುಮಾಡಿತ್ತು. ಮಾರ

ಚೌಡಿ ಮುಂದೆ ಹಣ ಚೆಲ್ಲಿದ್ದು ಅವನ ಶ್ರದ್ಧೆಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ತಂದಿತ್ತು. ಚ್ಚಡಿಯ ಮುಂದೆ ಹಣ ಇಟ್ಟು ಮಾರ ಅವರಲ್ಲ. ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಅತ್ಯಂತ ಜಟಿಲ ಮನಃಪ್ರೇರಣೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ತುಂಬ ಕಷ್ಟವಾದುದು.

“ಅಲ್ಪಯ್ಯ, ಇವನು ಚೌಡಿಗೆ ಏನಾದ್ರೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ, ನಮಗೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಅದರ ಒಳ್ಳೇದು ಕೆಟ್ಟದು ಎಲ್ಲ ಕದ್ದೋರಿಗೆ ತಾನೆ. ನಾವ್ಯಾಕೆ ನಿಮ್ಮ ತೋಟದಾಗೆ ಕದಿಯೋಣ ಹೇಳಿ. ಈ ಮುದ್ದು ದುಡ್ಡು ನಿವಾಳಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದು ತಪ್ಪು, ಇವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೇರಿಯೋರನ್ನ ಕಂಡ್ರೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೇ ಈತರ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ” ಎಚಿದ ರುದ್ರ.

“ನಾನು ದುಡ್ಡಾರು ಹಾಕ್ತೀನಿ, ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರನಾರೂ ಹಾಕ್ತೀನಿ. ಅದೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಇಸ್ವಾಸ, ನೀ ಯಾವನೋ ಹೇಳಕ್ಕೆ ಎಂದು ಮಾರ ಗಟ್ಟಿದನಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

“ಏ ಮುದ್ದಾ, ನೀಯೇನು ತಮಾಸಿಗಿ ಮಾಡ್ತಿದೀಚಿರು? ಮಕ್ಕೂಮರಿ ಓಡಾಡೋ ಜಾಗ? ದನಾ ಕಾಯೋ ಹುಡುಗರು, ಸ್ಕೂಲು ಹುಡುಗರು ಅಲ್ಲೇ ತಿರುಗುವೆ, ಬೀಡಿಗೆ, ಬೆಂಕಿಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅಚಿತ ನಿನ್ನ ದುಡ್ಡಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರೆ! ಯಾರ ಮನೆ ಹಾಳಾಡಬೇಕಂತ ಮಾಡಿದೀಚಿರು, ಮೊದ್ಲು ತೆಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿನ್ನ ದುಡ್ಡು” ಚಿಕ್ಕಮಾರ ಬಯ್ಯ.

“ನೋಡಿ ಅಯ್ಯ, ಮೊನ್ನೆ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮಕ್ಕಳಾಗದ ಹಾಗೆ ಆಪ್ರೇಷನ್ ಮಾಡ್ತಿದಾರೆ. ಆ ಜಾಗದಾಗೆ ದುಡ್ಡು ಇಟ್ಟು ಇವನು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕೂಮರಿ ಸಾಯ್ಸಿ ನಿರ್ವಂಸ ಮಾಡಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ, ಅದ್ಯಾವ ಸೋಲೇಮಗ ಕಳ್ತನಾ ಮಾಡಿದನೋ ಅವನಿಗೆ ಏನಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಸಾರಾಸಗಟು ಇಡೀ ಕೇರಿಯೋಳಗೆ ತೊಂದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟೆ ಹೆಂಗೆ?” ಎನ್ನುತ್ತ ರುದ್ರ ಗೋಗರೆಯುವವನಚಿತೆ ಕೂಗಿದ.

“ನೀನ್ಯಾಕೆ ನಿನ್ನ ದುಡ್ಡು ತೆಕ್ಕೋಬಾರೋ ಮಾರ?” ಎಚಿದು ಮಾರನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಕೇಳಿದ.

“ಶಿವಶಿವ! ಏನು ಹೇಳ್ತೀರಯ್ಯ? ಚೌಡಿಗೆ ತಗಾ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಣಿಕೆ ವಾಪಸ್ ತಗೊಳ್ಳೋದು ಉಚಿತೇನ್ರಯ್ಯ? ದಿನ ಬೆಳಗಾದ್ರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸೌದೆ ಹೊರೋದು, ಇಲ್ಲಿ ಹಲಸಿನಕಾಯಿ ಕೆಡಗೋದು, ಏಲಕ್ಕಿ ಕದಿಯೋದು. ನಾನು ಮುಪ್ಪಿನ ಮುದುಕ, ಎಲ್ಲಂತ ನೋಡಲಿ ಹೇಳಿ! ಅದಕ್ಕೇ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಸಂಬಳದಾಗೆ ಇಷ್ಟು ಅಚಿತ ಚೌಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿ ಜೇಬಿನಾಗಿದ್ದ ಚಿಲ್ಲೆ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಬಂದೆ. ಈಗ ಕದೀಲಿ ನೋಡೋಣ” ಎಚಿದು ಮಾರ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ದಿಗಿಲಿಕ್ಕಿಸಿದ.

“ಸರಿನೋ, ನೀನು ಚೌಡಿಗೇ ಹಿಂಗೇ ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು ಸಂಬಳದಾಗೆ ಪಾಲು ಕೊಡ್ತಾ ಹೋದರೆ ಸುಮಾರು ದುಡ್ಡಾಗ್ತದಲ್ಲ, ಕೊನೆಗೆ ಅದರ ಕತೆ ಏನು?” ಎಂದು ಮಾರನ್ನ ಕೇಳಿದೆ.

ಅದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಂಗೇ ಇಲ್ಲ, ನೀವು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗ್ತೀರಲ್ಲ ಅವಾಗ ಹೇಳಿ, ಆ ಕಾಣಿಕೆ ತಕ್ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಚಾಮುಂಡಮ್ಮ ಇದ್ದಾಳಲ್ಲ, ಅವಳು ಈ ಚೌಡಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಯಜಮಾನಿ, ತಗೊಂಡೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬನ್ನಿ” ಎಚ್ಚಿ.

ಅಲ್ಲಿಯ ಅರ್ಚಕನಿಗೆ ತಿನ್ನೊದಕ್ಕೆ ನಾನ್ಯಾಕೆ ಇವನ ಚಿಲೈ ಹಣ ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಡಲಿ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ನಾನೀಗ ಹೀಗೇದರೆ ಮಾರನ ತಂತ್ರವೆಲ್ಲಾ ವಿಫಲವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಕಳ್ಳತನ ಆರಂಭ ಆಗುತ್ತೆ ಎಚ್ಚಿದು ಯೋಚಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ಮಾರ ಚೌಡಿಗೇ ಹಾಕಿದ ಹಣ ತೆಗೆಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲವೆಚ್ಚಿದೂ, ಸಾಹುಕಾರರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ತನಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆಯೇ ತಾನೂ ಚೌಡಿಗೇ ಸಂಬಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಚ್ಚಿದೂ ಕಡ್ಡಿ ಮುರಿದಂತೆ ಚಿಕ್ಕಮಾರನಿಗೂ, ರುದ್ರನಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಚಿಂತೆಗೀಡು ಮಾಡಿದ.

ನಾನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಆ ಕಾಣಿಕೆ ಹಣ ತಗೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಚ್ಚಿದೂ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ವಂಶದ ಕುಡಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕದ ಹಾಗೆ ಜೋಪಾನ ಮಾಡಿರಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

ರುದ್ರನೂ, ಚಿಕ್ಕಮಾರನೂ ಅತ್ತ ಹೋದಮೇಲೆ, “ಈ ಸೂಳೇಮಕ್ಕು ಇವಿಬ್ರೇ ದೊಡ್ಡ ಕಳ್ಳರು, ಅದೇನು ಕಡೀತಾನೆ ಆ ಮುದ್ದು ಅಂತಿದ್ರಂತೆ. ಈಗ ದುಡ್ಡು ಮುಟ್ಟಿದ ಯಾರಿಗೋ ಏನೋ ಆಗಿರಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೇ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ, ಇವಿಬ್ರೂ ಕದೀತಿದ್ದಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿದೀನಿ. ನಮ್ಮ ಕೇರೀಲಿ ಕಳ್ಳರುದ್ರ ಅಚಿತಾನೆ ಕರಿಯೋದು” ಎಚ್ಚಿದು ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಬಯ್ಯ ಮಾರ.

ನನ್ನ ಗದ್ದೆ ಪಕ್ಕದ ಚೌಡಿ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲೇ ಇತ್ತು ಮಾರ ಬರುವವರೆಗೂ ಕಳ್ಳರು ಯಾರೂ ಹೆದರಿ ಹಿಂದೆಗೆದಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಾರ ಬಂದು ಚೌಡಿಯ ಎದುರು ಹಣ ಇಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಮಾಟ ಏನೆಂದು ಇವತ್ತಿಗೂ ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ ಕಾವಲು ಶುರು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಕಳ್ಳತನ ನಿಲ್ಲುವುದಿರಲಿ, ಇವನ ಕಾಣಿಕೆ ಹಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಗಾಬರಿಬಿದ್ದ ಹರಿಜನರು ಆ ದಾರಿಯನ್ನೇ ವರ್ಜಿಸಿ ಗದ್ದೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಾಲು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರೆಲ್ಲ ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕ್ಷಣಗಳಾದರೂ ದುಡ್ಡಿನ ಪ್ರಲೋಭನೆ ಮತ್ತು ಚೌಡಿಯ ಭೀತಿಗಳೆರಡರ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು

ಮಾನಸಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತೇ ಅಲ್ಲಿ ಮರದ ಮೇಲೆ ರಣ ಕುಳಿತು ಶಿಲ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೆ ಎಚ್‌ದೆಲ್ಲಾ ವರ್ತಮಾನ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಅತ್ತ ಸುಳಿಯುವುದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರೆಮನೆ ಮನ್ನಾ ಜಂಗ್ಲಿಯಿಂದ ಕಾಡುಹಂದಿಗಳು ನಮ್ಮ ಗದ್ದೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಬರತೊಡಗಿದವು. ನನ್ನ ಗದ್ದೆ ಬದುಖಿನ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಹಂದಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳಿದ್ದವು, ಆದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಗದ್ದೆ ಇಳಿದು ಬಾಯಿ ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ, ನಾನು ಹಾಕಿದ್ದು ಐ.ಆರ್.೮ ಭತ್ತ. ಅದು ನೆಲೆದಿಂದ ಕೇವಲ ಒಚಿದೂವರೆ ಅಡಿ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುವ ಭಯತ್ತವಾದ್ದರಿಂದ ಬಯಲಿನಚಿತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಿಗಿಚಿತ ರತ್ನಚೂಡಿ, ಕಿರುವಾಣ ಮುಂತಾದ ಊರವರ ಎತ್ತರ ಬೆಳೆಯುವ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳೇ ಹಂದಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದ್ದವು. ಅವು ಅವರ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಲೂಟಿ ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ನಾನು ಬೇಕೆಂದೇ ಮಾರ ಇದಕ್ಕೇನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ನೋಡೋಣ ಎಂದು “ಏನು ಕಾವಲು ಕಾಯುತ್ತೀ ಮಾರ? ಈ ರೀತಿ ಹಂದಿ ತಿರುಗಾಡಿದ್ದವಲ್ಲ?” ಎಚ್‌ದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಅಷ್ಟೇ ತಾನೇ! ತಿರುಗಲಿ ಬಿಡಿ, ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದರೆ ತಾನೆ ನಮಗೆ ನಷ್ಟ.”

“ಇಷ್ಟೊಂದು ಓಡಾಡಿದ್ದಾವೆ, ಅದ್ಯಾಕೆ ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿಲ್ಲ?”

ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ತಿನ್ನವೆ? ಅವಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಕಳೆಯೋದಕ್ಕೆ ಆಗಬೇಕಲ್ಲ!”

“ಏನ್ನಾಡಿದೀ ಅವಕ್ಕೆ?”

“ಅದ್ರ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗ, ಚೌಡಿ ಬೀಗ ಹಾಕಿ ಒಳಗೆ ಬಿಡ್ತದೆ, ಆಮೇಲೆ ಬೀಗ ತೆಗೆದು ಆಚೆಗೆ ಕಳಿಸ್ತದೆ, ಅಷ್ಟೇ!”

ಮಾರನ ಹತ್ತಿರ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಿದರೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಬದಲು ಅವನೇ ನನ್ನನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಗಾಬರಿಯಾಯ್ತು,

ತೋಟದ ಕಾವಲು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಘಾಟಿ ಮುದುಕ ಚೌಡಿಗೇ ಸಬ್ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕೊಟ್ಟು ಗದ್ದೆ ಬದಿಯ ಮುರುಕಲು ಜೋಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರಾಮಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಇವನ ಮೂರು ಕಾಸಿನ ತಗೊಂಡ ಹಂಗಿಗೆ ಚೌಡಿ ಕೋಳಗಳನ್ನೂ, ಬೀಗಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಕಾವಲು ಕಾಯಬೇಕಾಯ್ತು.

*****

೩. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಹೊಡೆಯಬೇಕು?

-ಬೀಚಿ

"ಛೇ! ಅವನೇನು ಗಂಡಸು, ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಾರ" ಎಂದು 'ಕೈಲಾಗದ' ಗಂಡನನ್ನು ಹೇಡಿಯೆಂದು ಹೀಯಾಳಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ ಹಲವರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು "ಅವನು ಮನುಷ್ಯನೇನು? ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ಗಂಡು' ಗಂಡಸನ್ನ ತೆಗಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಹೊಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂಬ ಮೂಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಂತೂ ಸೃಷ್ಟಿ ಉತ್ತರವಿದೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಯಾವಾಗ ಎಂಬುದಿಷ್ಟೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಷಯ.

ಈಗ ನಾವು (ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ನನ್ನಂತಹ 'ಕೈಲಾಗದವ'ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ಯಾವಾಗ ಹೆಂಡದಿರನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನಷ್ಟು ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡುವಾ. ಅಲ್ಲದೆ, ಹೇಗೇ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡುವಾ. ಕೆನ್ನೆಗೆ ಒಂದೇ ಏಟು ಕೊಟ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅತಿ ಅಲ್ಪ ತೃಪ್ತಿಗಳು ಕೆಲವರು. ಧಂಧಂ ಎಂದು ನಗಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಹಲವರು. ಮುಷ್ಟಿಮಾಡಿ 'ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್' ಆಡುವವರಂತೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದು ಮೂಗಿನಿಂದ ದಳದಳ ರಕ್ತ ಇಳಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಬಂದ ಪಾಪವು ಅದಕ್ಕೇ ಬರಲಿ ಎಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುವ ಕಲಾವಂತರಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ, ಕೈಲಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು - ಕಂಚಿನ ತಂಬಿಗೆ, ಮಸಿಬುಡ್ಡಿ, ಧರ್ಮೋಫ್ಲಾಸ್ಕು, ಖೋಟಾ ರೂಪಾಯಿ, ಇತರ ಪುಸ್ತಕ ಇತ್ಯಾದಿ-ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೈ ಮುಖ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬೀಸಿ ಎಸೆಯುವ ಬಹದ್ದೂರರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಪರಿಚಯದ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ಒಬ್ಬರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಒಣಕುವ ಕೋಲಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ಒಗ್ಗಿದೆ. ಅವರು ಎರಡಡಿ ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಾಗ ಐದು ಅಡಿ ಆದರೆ, ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯು ಅಡಿಗೆಯ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತರೂ ಆರೇ ಅಡಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಿನ ರೋಗ ಬರುವ ಸೂಚನೆ ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಅವರ ಗೃಹಪತ್ನಿ ಹುಷಾರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಟ್ಟೆ ಒಣಹಾಕುವ ಕೋಲು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಾಳಿಗೆ ಎತ್ತರದ ಅಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಆಗ ನೋಡಬೇಕು ಆಚಾರ್ಯರ ನೆಗೆತ.

ಇದುವರೆಗೂ ಹೊಡೆಯುವ ಆಯುಧ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಸ್ಥಳದ ನಿಯಮವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ಅವರ ಪಿನ್‌ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ? ನಡುರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಲವರು ಹೊಡೆದರೆ, ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮಾರ್ಯಾದೆಯಿಂದ

ಹೊಡೆಯುವವರೂ ಕೆಲವರು - ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರಿವರು ಬಂದು ಬಿಡಿಸಿವ ಅಪಾಯವಿರಬಾರದೆಂದು ! ಹೆಂಡತಿಯು ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಹೊಡೆಯಲು ಕೆಲ ಗಂಡಂದಿರು ಅಂಜುತ್ತಾರೆ; ದಷ್ಟು ಪುಷ್ಟು, ಭಾವ-ಮೈದುನರಿದ್ದರೆ ಇದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ, "ಸಿವಿಲ್‌ವಾರ್" ಆಗುವ ಸಂಭವವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಯಾರ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ; ಮಕ್ಕಳೆದುರಿಗೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ; ಮಾವನೆದುರಿಗೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಈಗಲೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾವನಾದರೆ, ಅಳಿಯನ 'ವೀರತನ'ಕ್ಕೆ ಸೈಯೆಂದು ಶಬಾಸ್ ಸಹ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಕೆಲ ನಿಯಮಗಳಾದರೂ ಇರುತ್ತವೆ. ತಾವು ಹೋದಲ್ಲಿ ಬಂದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ; ಊರಿಗ ಮರಳಿ ಬರುವವರೆಗೂ ಹೇಗೋ ಜೀವವನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವ ತಪೋಬಲವಿದೆ ಇವರಿಗೆ. ಇದು ಹೇಡಿತನದ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹಲವು ಗುಂಡಾ ಗಂಡಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡನಾದವನು ಹೊರಗೆ ಗಂಡನಲ್ಲವೇ? ತನ್ನೂರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗಂಡ, ಪರವೂರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವೇ/ ಎಂಬುದು ಇವರ ನ್ಯಾಯವಾದ ವಾದ. ಇವರಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರವು ಅನುಗಾಲವೂ ಇದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ - ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವಾಗ. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಹೊಸಿಲ ಆ ಬದಿ, ಈ ಬದಿ, ಮೇಲೆ, ಕೈ, ಕಲ್ಲು, ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಕಹಿಬೇವಿನ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಗಂಧಧ ಕಟ್ಟಿಗೆ ವರೆಗೂ) ಬಿದಿರು ಬೀಸಣಿಗೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು "ಅವಮಾನವೀಯ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು"ಗಳಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಲು ಮಾತ್ರ ಬೇಕು, ಹೊಡೆಯಲು ಬೇಡವೇ?

ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಆಯುಧ, ರೀತಿ, ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕುರಿತು ಇದುವರೆಗೂ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಏಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದಷ್ಟೇ ? ಯಾರಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೇ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಕೈ ಹಿಡಿದವಳ ಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಕೈ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಹುದು, ಎಲ್ಲರೂ ಸಕಾರಣವಾಗಿಯೇ ಹೊಡೆಯುವುದು. ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಡಗಡೆ ಹಾಕಬೇಕಿದ್ದ ಉಪ್ಪನ್ನು ಬಲಗಡೆ ಹಾಕುವುದು ಏನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಪರಾಧವೇ ? ಸಾರನ್ನು ಬಡಿಸುವಾಗ ಅದು ಹರಿದು ಪಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಕಾಫಿ ತಡವಾದಾಗ ಹೊಡೆಯದೆ ಇರಲು ಬರುತ್ತದೆಯೇ? ಮೊದಲು ಮೊಸರು ನೀಡಿ ಆಮೇಲೆ ಹಾಲು ನೀಡುವ ಬದಲು ಮೊದಲೇ ಹಾಲು ನೀಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆನ್ನೆಗೆ ತೀಡಿ

ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ದೀಪದ ಗ್ಲಾಸನ್ನಾಗಲಿ, ತೊಳೆಯುವಾಗ ಗಾಜಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಒಡೆದಾಗಲೂ ಅವರಿಗೆ ಏಟುಗಳು ಬೀಳಬೇಡವೆ? ಪತಿದೇವನು ಹೊಡೆದುದನ್ನು ಅವರಿವರ ಮುಂದೆ ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರ ಮುಂದೆಯೇ ಆಗಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಪುನಃ ಹೊಡೆಯಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ? ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಕೂಗಿ-ಚೀರಿ-ಅತ್ತು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಡೆಯಬಾರದು? ಹೊಡೆದಾಗಲೂ ಅಳದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಅಳುವವರೆಗಾದರೂ ಹೊಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಅಳಲು ಬಾರದ ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವಿನಿಂದಲೋ, ಕಿವಿಶೋಲೆಯಿಂದಲೋ ಕಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಮಗುವನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಲು ಬಾರದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಹೊಡೆದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಸು ಇಲ್ಲದಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯದೆ ಗತ್ಯಂತರವಿದೆಯೆ ? ಬಜಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ, ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಆಟ ಸಾಗದಿದ್ದರೆ, ಮಲಗಿದಾಗ ತಿಗಣಿ ಕಡಿದರೆ, ಮಗನು ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಪಾಸಾದರೆ, ಮಳೆಯಾಗಿ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಸರಾದರೆ..ತನ್ನ ಲೇಖನವನ್ನು ಸಂಪಾದಕರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹಣ ಕಳಿಸದಿದ್ದರೆ. ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವರು ಕಾಟ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಗಂಡನೆಂಬ ಸಾಧು ಪ್ರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರಾರನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ? ಯಾರೂ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಅವಳ ಗಂಡನೆಂಬುದೇ ಮೊದಲು ಕಾರಣ! ಹೊಡೆಯುವ ಗಂಡನನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ದೂರುವ ಹೆಂಡಂದಿರು, ಒಂದು ವೇಳೆ ತಾವೇ ಗಂಡಂದಿರಾಗಿದ್ದರೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರೇ?

ಎಲ್ಲ ಗಂಡಂದಿರು ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಹೊಡೆಯುವಷ್ಟು ಜಾಣರಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಅರ್ಥಾತ್ ಏಕಮಾತ್ರ ಹೆಂಡತಿಯ ಅತ್ತೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾತೃಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ಶ್ರೀರಾಮನಂತೆ ಪಿತೃವಾಕ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆಗಾಗಿಯೂ ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವಳಿಂದ ಚಾಡಿ ಕೇಳಿ ಇವಳನ್ನು, ಇವಳಿಂದ ಚಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೆಡವಬಹುದು. ಇವರಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೊರಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಗಿ ಹೇಳುವ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಮನೆಯವರಾದರೂ ಈ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಅಥಾತೋ ಗಂಡ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ. "ಗಂಡ" ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯದವರೇ ಹೊಡೆಯುವ ಗಂಡನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡನೆಂಬುದು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದವೇ

ಅಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ದೇವಭಾಷೆಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದ. "ಗಂಡ" ಎಂದರೆ ವೃಣ, ಹುಣ್ಣು ಎಂಬುದೇ ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥ. "ಗಂಡಮಾಲೆ" ಅನ್ನುವದಿಲ್ಲ? "ಗಂಡಾಂತರ" ಎಂದರೇನು?

ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಹೊಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವೇ ಬರಲಿಲ್ಲವೇನು? ಅವಳು ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆಯಲು ತಯಾರಾಗುವವರೆಗೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವುದೇ ಮೇಲು. ಹೆಂಡತಿಯ ಮೈಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಗಂಡನ ಕೈಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದು.

*****

೪. ನೆಗಡಿ

- ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ

"ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು, ಐದು,.... ಇಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ! ಆರು, ಏಳು, ಎಂಟು, ಒಂಬತ್ತು, ಅಬ್ಬಾಬ್ಬಾ! -ಹತ್ತು ಇನ್ನೂ ಒಂದು!... ಈಗ ಶಾಂತವಾಯಿತು."

ಇದೇನು ಎಣಿಕೆ? ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹುಡುಗರು ಹಿರಿಯರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಬೆರಗೇಕೆ? ಹೊರಗಿನಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳು ಆಗಮಿಸಿದಾಗ ಆಗುವ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಲೆಕ್ಕಾ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ?

ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ! ನನಗೆ ನೆಗಡಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಭಾಂಕರಿಸುವ ಸೀನುಗಳ ಲೆಕ್ಕ ಇದು! ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಭುಗಳ ಆಗಮನ ನಿರ್ಗಮನ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗುಂಡಿನ ಮರಾಧೆ ನಡೆಯುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆದರೆ ಈ ನನ್ನ ಪಟ್ಟದ ದೊರೆಗೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ; ಇಷ್ಟೇ ಗುಂಡುಗಳೆಂಬ ಕ್ಲಪ್ತವೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಅಣಕಿಸಿ ಸೀನುಗಳು ಜೊರಬಿದ್ದು ಮನೆತುಂಬ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತವೆ. ನಾಭಿಯಿಂದ ನೆತ್ತಿಯವರೆಗೆ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತವೆ. ಡೈನಮೈಟುಗಳಾಗಿ ಸಾಲಾಗಿ ಸಿಡಿದಾಗ ಬಂಡೆಗಳು ಬಿರಿದು ಮಣ್ಣೆಲ್ಲ ಎರಚಾಡಿ ಉತ್ಕಂಠಿಸುವ ಭೂಭಾಗದಂತೆ ನಾನಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಮನೆಮಂದಿಯೆಲ್ಲರೂ ಸೀನಿನ ತುಂತುರಗಳು ಎಟುಕದಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸೀನುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಲು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ, ಈ ಸಲ ಇಷ್ಟೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ- ಒಬ್ಬರೊಡನೊಬ್ಬರು ಪಂತಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೋ ಏನೋ. ನನಗೆ ಮೈ ಕೈ ನೋವೆಂದರೆ ಆತಂಕಪಡುವ ಕೈಹಿಡಿದಾಕೆ ಕೂಡ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕವರ ಜೊತೆಗೇ ಸೇರಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ರೇಗಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಗಂಟಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಆರ್ಭಟಿಸಲು ಕೂಡ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಹೋಯಿತು- ಈ ನೆಗಡಿ ಸೀನುಗಳಿಂದ ದರ್ಪ ಹೋಯಿತು, ಗೌರವ ಹೋಯಿತು !

ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೊರಗು ನನಗೆ, ನೆಗಡಿ ಎಂಥ ಪ್ರಬಲವಾದ ವ್ಯಾಧಿ! ಇದು ಹಿಡಿದರೆ ಸಾಕು; ಮೂಗು ಆನೆಯ ಸೊಂಡಲಿನಷ್ಟು ಭಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣು ಉರಿಗೊಂಡವಾಗಿ, ಅಂಗುಳು ಹುರಿಹೆಂಚಾಗಿ, ಗಂಟಲು ಶ್ಲೇಷ್ಮದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಎದೆಯಂತೂ

ಉಕ್ಕಿನ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದುಮಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನೆತ್ತಿ ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವಂತೆಯೇ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಹದ ಊರ್ಧ್ವಭಾಗದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಈ ರೋಗದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕ್ರಿಮಿಸೇನೆ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನೆಗಡಿ ಬಂದವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯುಂಟೆ? ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ವರ ಬಂದರೆ ಸಾಕು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿ ಹೊದಿಸಿ, ಬಾಯಿಗೆ ಸವಿಯಾಗುವಂತೆ ಹಾಲು ಗಂಜಿಗಳನ್ನು ಹವಣಿಸಿ, ಔಷಧಿಗಾಗಿ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ಪರದಾಡುವರೆಲ್ಲ, ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯದ ಮಿತ್ರರೆಲ್ಲ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು ಆ ಮಾತು ಈ ಮಾತು ಆಡಿ ಬೇಸರ ಕಳೆಯುವವರೇ, ಆದರೆ ಜ್ವರಕ್ಕಿಂತ ಹತ್ತು ಪಾಲು ಬಿರುಸಾಗಿ ನೆಗಡಿ ದೇಹವನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. "ಒಂದು ಕಡ್ಡಿ ಸೌದೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಅಂದರೆ ಡಿಪೋಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬಾರದೆ?" ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ಅರ್ಥಾಂಗಿಯೇ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. "ಮೊದಲೇ ನೆಗಡಿ, ತಲೆಭಾರ ಮೇಲೆ ಸೋನೆ ಬೇರೆ ಬೀಳುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ!" ಎಂದು ನೀವು ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಕೆಮ್ಮಿ ಗಗ್ಗರ ದನಿಯಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದರೆ, "ಅಯ್ಯೋ, ನಿಮ್ಮ ನೆಗಡಿ ತಪ್ಪಿದ ದಿನ ಯಾವುದು? ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಟೆವಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ; ಬೇಕಾದರೆ ಶಾಲನ್ನೇ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳಿ, ಆಮೇಲೆ ಕಷಾಯ ಕಾಸಿಕೊಂಡುತ್ತೇನೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ತಾತ್ಸಾರವಾಗಿ ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸದೇ, "ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮದೇ ಅಪಧ್ಯ, ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ಕ್ಷೀರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೆತ್ತಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದಿರಿ, ಒಂದು ದಿನ ಮುಖ ಕೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಏನು ಉಳಿದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು? ಮಜ್ಜೆಗೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಅಂತ ನಿನ್ನೆಯ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಒರಲಿಕೊಂಡರೂ ಕೇಳಿದಿರಾ? ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೆ ಹಠ ಮಾಡಿದಿರಿ, ಈಗ ಅನುಭವಿಸಿ" ಎಂದು ಹಂಗಿಸಿ ಅಟ್ಟಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ ಆಕೆಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಮ್ಮ ಮಜ್ಜೆಗೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಕಣ್ಣು. ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಕಲಸಿಕೊಂಡರೆ ಒಂದು ತುತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಕೆ ಬಲ್ಲಳು. ಅದಕ್ಕೇ, ನೆಗಡಿಯ ಸುಳಿವನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮುಂದಾಗಿ ಮಜ್ಜೆಗೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ; ಹಾಲನ್ನವನ್ನ ಔಷಧಿಯಂತೆ ಊಡಿಸುತ್ತಾಳೆ, ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಉರಿಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಒಂದು ಲೋಟ ನೀರುಮಜ್ಜೆಗೆಯನ್ನೋ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿನ ಪಾನಕವನ್ನೋ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆಂದು ನೀವು ಕೇಳಿದರೆ, "ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನಿರಿ, ಹಾಗೆಲ್ಲ ಚಪಲಪಡಬಾರದು. ನೆಗಡಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು?" ಎಂದು ನಸುನಗುತ್ತ ನಿಷೇಧಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ.

ಮನೆಯ ಸೌಖ್ಯ ಹೀಗಾಯಿತು. ಹೊರಗಡೆಯೋ? ನೀವು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದರೆ ಆಪ್ತಮಿತ್ರರು ಕೂಡ ಹಾವನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾತನಾಡಿಸಲೇ ಬೇಕಾದಾಗ ಚರಂಡಿಯ ದುರ್ವಾಸನೆಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟವರಂತೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕರವಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಸಲಿಗೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರಂತೂ " ಅಂತೂ ಮಹಾರಾಯ, ಈ ನೆಗಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಯಾವ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ? ಹಾಯಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಇರಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ? ನಿನ್ನ ಶೀತಶೀಕರಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತೂರಬೇಡಪ್ಪಾ!" ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಆಡಿ ದೂರ ನೂಕುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಇವರ ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೆದರಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡಲಾದೀತೇ? ಮೂಗು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಾಗ ರಜಕ್ಕೆ ಬರೆದುಹಾಕಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರೆ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಸೊನ್ನೆ ಬಿದ್ದೀತು! ಇಷ್ಟರ ಮೇಲೆ ನೆಗಡಿ ನನ್ನೊಬ್ಬನ ಹಕ್ಕಿನ ಆಸ್ತಿಯೇನೂ ಅಲ್ಲವಲ್ಲ. ಇವರ ಮುಖವನ್ನು ಅದು ಮೂಸಿ ನೋಡಲೇ ಕೂಡದೋ? ಅಂಥ ಸ್ವಾಮ್ಯಭಾವನೆ ನಮಗೇನೂ ಇಲ್ಲ, ನನ್ನ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಇವರಿಗೂ ಅದರ ನಿಕಟ ಪರಿಚಯ ಒದಗಲಿ ಆಗ ಮೆತ್ತಗಾಗುತ್ತಾರೆ. "ಸಮಾನಶೀಲವ್ಯಸನೇಷು ಸಖ್ಯಂ" ಎಂಬ ಉಕ್ತಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು ಇನ್ನು ಹೇಗೆ? ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೂಗನ್ನು ಹಿಂಡುತ್ತಾ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರುಸುತ್ತಾ ದಿಟ್ಟಿ ವೀಕ್ಷಣವನ್ನು ಒಬ್ಬರ ಕಡೆಗೊಬ್ಬರು ಬೀರಿದಾಗಲಲ್ಲವೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ದಾಂಗುಡುಯಿಟ್ಟು ಮೈತ್ರಯ ಬಂಧನ ಬಿಗಿಯಾಗುವುದು!

ನೆಗಡಿಗೆ ಇಂಥ ಕಾಲ, ಇಷ್ಟು ಸಲ ಎಂಬ ಕಟ್ಟುಪಾಡು ಯಾವುದೂ ಇದ್ದಂತೆ ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ತುಂತುರು ಹನಿ ಬೀಳುವಾಗ, ಇದು ಉರುಬು ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ಹೇಳುವವರುಂಟು, ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ ನೆಗಡಿ ಭೇಟಿ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಋತುಧರ್ಮವೇ ಬದಲಾದಂತೆ ಆತಂಕಪಡುವವರೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ನೆಗಡಿ ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸವಾರಿಗೆ ಪರಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಆದ ಕಾರಣವೋ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಗಳಿಸಿದೆ. ನನ್ನಗುರುತಿನ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೊಬ್ಬರು, "ನನಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೊಂದು ಸಲ ತಪ್ಪದೆ ನೆಗಡಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ತೆಗೆಯುವವರ ಹಾಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡರು, ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಕನಿಕರವೂ ಅವರ ನೆಗಡಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರವೂ ನನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ನನ್ನ ನೆಗಡಿಯ ಪೂರ್ಣಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೆನೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನ ಉಕ್ಕಿತು. ಅದು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಅವಧಿಗೆ ಕಟ್ಟು ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಬಂದರೆ ಮರಮರಳಿ ಬರುತ್ತದೆ, ಅನೇಕ ಕಾಲ ತಂಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನ ಕಾದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇತ್ತ ಕಡೆ ಸುಳಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಈ ಸಲದ ನೊವೆಂಬರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಎಲ್ಲರೂ ಸೀನುಗಳ ಬೊಬ್ಬೆಯನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿದ್ದರೂ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಶೀತನಿರೋಧಕ ಮುಖವಾಡವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಂತೆ ಪ್ರಶಾಂತನಾಗಿದ್ದೆ; ನಿರಾಳವಾಗಿ ಓಡಾಡಿದೆ. ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳು ಮೈದೋರಿದ ಮೇಲೆ, ಈ ಒಗ್ಗಿದ ಅತಿಥೇಯನನ್ನು ಇನ್ನು ಕಾಯಿಸಬರದೆಂದು ನನ್ನ ನೆಗಡಿ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಈಗ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೂ ಮಿತಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಬಂದಿದೆ; ನನ್ನಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸೇವೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಹರಟೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟಿದೆ. (ಇದು ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪ ವರ್ಣನೆಯಾದ ಕಾರಣ ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅದರ ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳಂಕವನ್ನು ನಾನು ಆರೋಪಿಸಲೊಲ್ಲೆ.) ಮತ್ತೆಷ್ಟೋ ಸಲ, ಬಿರಿಬೇಸಗೆಯಲ್ಲೇ ಸಹವಾಸ ಕಾತರತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಹಲವು ಬಾರಿ ಬಂದಿದೆ; ಬೆಳಕಿಗೆ ನಾನು ಕಣ್ಣು ಬಿಡದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದೆ.

ಹೀಗೆ ನನ್ನ ನೆಗಡಿ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಯಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡಾದರೆ ಆಹ್ವಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತೆ ಒಪ್ಪೊತ್ತು ಮುಂಚೆಯೇ ಬರುತ್ತದೆ. ತಂದೆ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೊರಟಾಗ ಮಗು ಚಂಡಿಹಿಡಿದು ಹೆಗಲೇರುವಂತೆ, ಇದೂ ನನ್ನ ಮೂಗನ್ನು ಸೇರಿ ಜೊತೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತದೆ.ಒಂದು ಸಲವಂತೂ ಇದರ ಜಾಗರೂಕತೆ ನನ್ನನ್ನು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸಿತು.ಒಬ್ಬನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಒದಗಬಹುದಾದ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭ ಅದು. ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ, ಭಾಷಣಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಔತ್ಸುಕ್ಯದಿಂದಲೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಆಮಹಾಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಲ್ಪವಾದ ವಾಗ್ವಿಭವವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಾದಷ್ಟು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ಮುಂಚೆ ನೆಗಡಿ ನನ್ನ ಮೂಗನ್ನು ತಟ್ಟಿತು, ಗಂಟಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿತು. ಭಾಷಣದ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಧ್ವನಿ ಕೂತುಹೋಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೂತುಹೋಗಿತ್ತ ಎಂದರೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಬಹುದು! ಕಲ್ಲುಬಸವನ ಬಾಯಿ ಧಾರೆಯಂತೆ ಮೂಗಿನಿಂದ ನೀರು ಸತತವಾಗಿ ಒಸರುತ್ತಿದೆ; ನನ್ನ ಕರವಸ್ತ್ರಗಳ ಸಬರಾಯಿ ಮುಗಿಯಿತೇ ಹೊರತು ಅದರ ಹೊಸಲು ತಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡುವುದು? ನೆಗಡಿಗೆ ರಾಮಬಾಣ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ಯಾವ

ತಾರಕನನ್ನು ಶರಣು ಕಾಣದೆ, ತನ್ನ ಕರ್ಮವನ್ನು ಶರಣು ಕಾಣದೆ, ತನ್ನ ಕರ್ಮವನ್ನು ತಾನು ಅನುಭವಿಸಿದಿಯೇ ಸವೆಯಿಸಬೇಕದಂತೆ, ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಮೂರುದಿನವಾದರೂ ಅದರ ಬಿರುಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿತಪಿಸಲೇಬೇಕೆಂದೂ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೂ ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕಂಡ ಶಿಲೆಗೆಲ್ಲ ಕೈಮುಗಿಯುವಂತೆ, ನಾನು ಕೇಳಿಕೇಳಿದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಡೆಸಿದೆ. ನೆಗಡಿ ಅಜೀರ್ಣದಿಂದ ಪ್ರಬಲಿಸುತ್ತದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಉಪವಾಸ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸಮರದ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಯುದ್ಧವೀರರು ದರ್ಭಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಾಹಾರವ್ರತ ಹಿಡಿದು ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಾನು ಬರಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿದೆ, ಆದರೆ ಯಾವ ಗುಣವೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹಿಡಿ ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಿಂದರೆ ನೆಗಡಿಯನ್ನು ಹೀರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬರು ಸಲಹೆಕೊಟ್ಟರು. ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು -ಬಹುಶಃ ಕಳೆದಿರುವ ಉಪವಾಸದ ಪ್ರೇರಣೆಯೂ ಕೊಂಚ ಸೇರಿ - ಒಂದು ಹಿಡಿ ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಈ ದುರ್ಭಿಕ್ಷು ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಹೇಗೋ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಪರಿಕರವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಆಗಿದು ನೋಡಿದೆ. ಅತ್ತ ವೈದ್ಯರ ಬಳಿಹೋಗಿ, ಬಾಯನ್ನು ಬಳ್ಳದಗಲಕ್ಕೆ ತೆರೆದು ನುಂಗಲಾರದ ಉಗುಳಬಾರದ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಗಂಟಲೊಳಕ್ಕೆ ಲೇಪನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಬುದಿಬಿಣ್ಣದ ಕಹಿ ಒಗಚಿನ ಘಾಟು ನೀರನ್ನುಜ ತೀರ್ಥದಂತೆ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿದೆ. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನಿಗಿನಿಗಿ ಉರಿಯುವ ಕೆಂಡದ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಕಂಠನಾದ ಹದವಾಗಲೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಹರಸಿಕೊಂಡು, ಮುಖವನ್ನು ತಮಟೆಯಂತೆ ಕೆಂಚಗೆ ಕಾಯಿಸಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಕೆಂಡಕ್ಕೆ ಅರಸಿನದ ಪುಡಿಯನ್ನೂ ಉದುರಿಸಿ ರಾಗಿಯ ಹಿಟ್ಟನ್ನೂ ಬೆರೆಸಬೇಕಾಯಿತು; ಆದರೆ ಚಿನ್ನ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದು ಸಿಕ್ಕುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ! ತಲೆಗೆ ಕಂಬಳಿ ಕವಿಚಿಕೊಂಡು, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಅಡರುವ ಧೂಮಸ್ತೋಮವನ್ನು ಮೂಗು ಬಾಯಿಗಳು ಮುಚ್ಚರ ಹಿರಯುವ ತನಕ ಹೀರಿ ಹೀರಿ, ಕ್ರಿಮಿಗಳ ಉಚ್ಚಾಟನೆಯಾಗಲೆಂದು ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಿದೆ. ಕಡೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಹಿತಶತ್ರುವಿನ ಬೋಧನೆಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಒಂದೆರಡು ಚುಟಿಕೆ ನಸ್ಯವನ್ನೂ ಏರಿಸಿ. ಮೊದಲಿಗಿಂತ ನಾಲ್ಕು ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೀನು ಬಂದಿತು. ಮೂಗು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊಲಸಾಯಿತು!

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಫಲ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾನುವದೆಗುಂದದೆ, ಆ ದಿನ ಸಂಜೆ ಅಂಗಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಕೊರಳಿಗೆ ಉಣ್ಣೆಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ, ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಪೇಟವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಧರಿಸಿ, ಗಂಟಲ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಾ ವೇದಿಕೆಯನ್ನೇರಿ ಮಹಾಸಭೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತೆ, ಮುಂದುಗಡೆಯ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕ ಮಿನುಗುತ್ತಾ ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಯಿ ತೆರೆದೆ ನಾಲಿಗೆಯಾಡಿಸಿದೆ, ಆದರೆ

ಧ್ವನಿ ಹೊರಡಲೇ ಇಲ್ಲ, ಚಲನಚಿತ್ರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಭಾಗ ಒಂದೆರಡು ಕ್ಷಣ ಕಡಿದುಹೋಗಿ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಗುಸನ್ನೇ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿದಾಗಿನ ಅನುಭವ ನನ್ನ ಶ್ರೋತೃಗಳಿಗೆ ಲಭಿಸಿರಬೇಕು. ಯಂತ್ರವೇ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಬೆದರಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ, ನನ್ನ ಧ್ವನಿ ನೆಗಡಿಯ ಹಿಡಿತದಿಂದ ತುಸು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಗುರುತೇ ತಿಳಿಯದಷ್ಟು ಬಡವಾಗಿ ಜಡವಾಗಿ ಗುಹೆಯೊಳಗಿನ ನರಳಿಕೆಯಂತೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜುಗುಪ್ಸೆಯಾಯಿತು. ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಭಾವಗಳೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ್ದುವು. ಜಲಪಾತದಂತೆ ಧುಮುಕ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ವಾಗ್ವಾಹಿನಿ ಬೇಸಗೆ ದಿನದ ನಲ್ಲಿಯ ನೀರಿನಂತೆ ತೊಟ ತೊಟ ಎಂದು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಜಿನುಗುತ್ತಿತ್ತು, ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ನಿಮಿಷ ಮೊಂಡತನದಿಂದ ಮಾತಾಡಿದೆ; ಕಡೆಗೆ ಸೋಲನ್ನೊಪ್ಪಿ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ಅಲ್ಲಂದೀಚೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ. ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಯಾರಾದರೂ ಕರೆದಾಗ, "ನನ್ನ ನೆಗಡಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ" ಎಂದು ಒಂದು ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಅಶರಣತೆಗೆ ಪರಹಾರವೇ ಇಲ್ಲವೆ? ವೈದ್ಯವಿದ್ಯೆ ಇಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿದಿರುವಾಗ, ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯ ತನಕ ಹೆಸರೇ ಕೇಳದಿದ್ದ ಅಪೂರ್ವ ರೋಗಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕ್ರಮಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವಾಗ, ಜೀವಿಗಳ ಜನ್ಮಶತ್ಯವಾದ ಈ ನೆಗಡಿಗೇಕೆ ಇನ್ನೂ ಮದ್ದು ನಿಧವಾಗಿಲ್ಲ? ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸೂಜಿಮದ್ದು ಚುಚ್ಚುವಂತೆ ಇದಕ್ಕೂ ಚುಚ್ಚಿ ಚರ್ಮದ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಧಾನವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೇನು? "ನೆಗಡಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟರೆ ಏಳು ದಿನ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ" ಎನ್ನುವುದೇ ಇನ್ನೂ ಕೊನೆ ಮಾತಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ನೆಗಡಿ ಬಾರದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮುಂಜಾಗರೂಕತೆಯ ಕ್ರಮವಂತೂ ಕನಸಿನ ಗಂಟೆ ಸರಿ. ಕೈಲಾಸ ಶಿಖರದಲ್ಲೇನೋ, ಪರಶಿವನು ಗಂಗಾಧರನೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ಫಾಲನೇತ್ರದ ಅಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆಯನ್ನು ಸಂತತವೂ ಉರಿಸುತ್ತಾ ಶೀತಬಾಧೆಯನ್ನು ದೂರವಿರಿಸಬಹುದು. ಭೂತಲದ ನಮಗಾದರೆ ಯಾವ ಪರಿಹಾರವೂ ಇನ್ನೂ ಗೋಚರವಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾನವನ ದೇಹರಚನೆಯಲ್ಲೇ ಈ ವ್ಯಾಧಿಗೆ ಭದ್ರವಾದ ನೆಲಗಟ್ಟು ದೊರೆತಿದೆ. ಗಾದೆಯ ಮಾತುದಿಟ: "ಮೂಗಿರುವ ತನಕ ನೆಗಡಿ ತಪ್ಪುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ!"

*****

ಸಂಸ್ಕೃತಿ:

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೇನು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೊದಲು ನಮಗೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ-ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಜನಾಂಗದ ಜೀವನ ಕ್ರಮವಾದ ಉಡುಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರುಹುಗಳು, ಇದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬೇರು. ಇದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವವನು ಜೀವನವನ್ನೇ ನಿರಾಕರಿಸುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಸಮಾಜ ಬದಲಾದಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗ ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗ ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣತ್ಯಾಜ್ಯಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿನ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಹೊಸದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಾನವನನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಂಶವೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

೧. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸೌರಭ

- ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆನ್ನುವುದು ಪರಿಮಳದಂತೆ. ಅದು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲೆ ಮರೆಯ ಹೂವನ್ನು ಕಾಣದವರಿಗೂ ಅದು ಸೂಸುವ ಸುಗಂಧ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ, ಅವರ ಮೂಗಿಗೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮೈ, ಕೈ, ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ, ಅವನು ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಸಭಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ಹೋದರೆ, ಅವನು ಪೂಸಿಕೊಂಡ ಪರಿಮಳ ತನ್ನ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಐದು, ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೆ ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಘಮಘಮಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಗರಿಕತೆ ನಶಿಸಿ ಹೋದರೂ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು, ಆ ಪರಿಮಳದಂತೆ, ಘಮಘಮಿಸುತ್ತಾ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಜನಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದವು ತಮಿಳು ಜನಪದದ ಅನಂತರ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯದೆನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಭಾರತದ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಬೀರಿದಂತೆ ತಮಿಳುನಾಡು ಕೂಡ ಬೀರಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಮಿಕ್ಕುಳಿದ ಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಸ್ಕೃತ, ತಮಿಳು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಗಳ ಅನಂತರವೇ ಬಂದಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಭಾರತದ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯವರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಭಾಷೆ, ಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪ, ಸಂಗೀತ, ಜೀವನಶೈಲಿ, ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ಸೌಂದರ್ಯಾನುಭೂತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಮಳವನ್ನು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಜಯ ಸಾಧಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿ ಆಳಿದವರೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಆಳ್ವಿಕೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಿತು. ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ, ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿ ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಕನ್ನಡಿಗರು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಬಿಂಬಿಸಿದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅದರ ಅಸಂಖ್ಯ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು, ತಾಮ್ರ ಲಿಪಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಅವು ಬಹಳಷ್ಟು ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಆ ಶಾಸನ ಹಾಗೂ ಲಿಪಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಮಿಕ್ಕವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೊರಗೆ, ಗೋವ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಗುಜರಾತಿನ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಬಂದಿವೆ.

ಪುಲಕೇಶಿಯು ಸಕಲ 'ಉತ್ತರಾಪಧಾಧೀಶ್ವರ'ನೆನಿಸಿದ ಕನೋಜದ ಹರ್ಷವರ್ಧನನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನಿದರ್ಶನ ಜಗತ್ತಿಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ವಿನೂತನವೂ ಆಗಿದೆ. ತಾನು ಬದುಕುವುದೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಬದುಕಿಸುವುದೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೀವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

ಬಾದಾಮಿಯ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸ್ವಭಾವ ಗುಣವನ್ನು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಸಾಧುಗೆ ಸಾಧು, ಮಾಧುರ್ಯಂಗೆ ಮಾಧುರ್ಯಂ, ಬಾದಿಪ್ಪ ಕಲಿಗೆ ಕಲಿಯುಗ ವಿಪರೀತನ್, ಮಾಧವನೀತನ್ ಪೆರನಲ್ಲ' ಕನ್ನಡಿಗರು ಒಳ್ಳೆಯವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯವರು, ಮಧುರ ಗುಣ ಉಳ್ಳವರೊಂದಿಗೆ ಮಧುರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವವರು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವ ದುಷ್ಟರಿಗೆ ದುಷ್ಟರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು, ಇವರು ಅಸಾಮಾನ್ಯರು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾಧವನೇ ಆಗಿರುವರು.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಜನಪದವನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಜನಪದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಮಾಳಿಗೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮತ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸು, ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದವರಂತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೊಯ್ಸಳ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಸಂಸಾರವು ಆದರ್ಶ ಪ್ರಾಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನು ವೈಷ್ಣವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿ ಶಾಂತಲಾದೇವಿ ಕಟ್ಟಾ ಜೈನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಾಯಿ ಜೈನನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳ ತಂದೆ ಶೈವನಾಗಿದ್ದನು, ತಂತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದರು.

ತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆಗೋಸ್ಕರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ವಿಜಯನಗರದ ಬುಕ್ಕ ದೊರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಭಾರಿ ಪರಿಣಾಮ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದಾಗಿದೆ, ಜೈನ ಹಾಗೂ ರಾಮಾನುಜ ಪಂಥದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದಾಗಿದೆ, ಜೈನ ಹಾಗೂ ರಾಮಾನುಜ ಪಂಥದ ಜನರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಕಲಹವು ಭಾರೀ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಆಚರಣೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಆ ಎರಡೂ ಜನರನ್ನು ಯುದ್ಧ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿತು.

ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ವೈಷ್ಣವರು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ಜೈನರನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಹಿಂಸೆ ಹಾಗೂ ಪೀಡೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದ್ದರು, ತಮಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಟರಿಗೆ ಆ ಜೈನರು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಬುಕ್ಕನು ಆ ಎರಡೂ ಸಮಾಜಗಳ ಜನರನ್ನೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನೂ ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದನು. ಅವನು ಉಭಯ ಪಕ್ಷಗಳ ವಾದವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು, ಅವನು ತನ್ನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೊಟ್ಟನು. ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮಾಜವು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮಾಜದ ಹಕ್ಕು, ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಜಾಹೀರನಾಮೆಯು ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮಾಜದ ಹಕ್ಕುಗಳ ತಾಮ್ರಪಟವಾಗಿದೆ.

ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಟರು ಬಹು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದ ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶ, ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಜಾತಿಗಳ ಎಲ್ಲೆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜನರಿಗೆ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕು ಹಾಗೂ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಯಾರೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತಃಕಲಹ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು, ಮುಸ್ಲಿಮರು ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರೀತಿ ಸೌಹಾರ್ದಗಳಿಂದ ಬದುಕಿದ್ದರು.

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರು, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಾಗಿ, ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಾಗಿ, ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವೆನಿಸಿದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಬೇಲೂರಿನ ಒಂದು ತಾಮ್ರಪಟ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.

ಶೈವರು ಅವನನ್ನು ಶಿವನೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೇದಾಂತಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ, ಬೌದ್ಧರು ಅವನನ್ನು ಬುದ್ಧನೆಂದು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೀಮಾಂಸಕರು ಅವನನ್ನು ಕರ್ಮವೆಂದು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜೈನರು ಅವನನ್ನು ಅರ್ಹನೆಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನೈಯ್ಯಾಯಿಕರು ಅವನನ್ನು ಕತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಎಲ್ಲವೂ ಅವನೇ ಆದ, ಈ ಕೇಶವನೆಂಬ ಈಶನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಡಲಿ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿತ್ತೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಿವೆ. ಹಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಪದವು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಹಟ್ಟಿ ಹಬ್ಬವೆಂದು ಕರೆಯುವುದೇ ವಾಡಿಕೆ. ಹಟ್ಟಿ ಎನ್ನುವುದು ಜನರು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗೊಲ್ಲರ ಹಟ್ಟಿ, ಕುರುಬರ ಹಟ್ಟಿ ಇತ್ಯಾದಿ, ಈ ಪದ, ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಈ ಪದವೂ ಹೋಗಿದೆ. ಕಾಲ್ಕಾದಿಂದ ಸಿಮ್ಲಾಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸೋಲನ್ ನಗರದ ಬಳಿ ಕುಮಾರ ಹಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹಳ್ಳಿ ಇದೆ.

ಈಜಿಪ್ಟದ ಆಕ್ಸೀರಿಂಕಸ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉತ್ಖನನ ಮಾಡಿದಾಗ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕದ ಎರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಗ್ರೀಕ್ ಪ್ರಹಸನವೊಂದು ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಭೂತವಾದ ಕೆಲ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡವೆಂದು ಸ್ನಾತಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಗೆ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಂಟೈಕೇಯನ್ ಜರ್ನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು ೯-೧೦ ಪುಟಗಳ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಲೂಚಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ದ್ರಾವಿಡ ಪದಗಳು ಇವೆಯೆಂದೂ, ಅವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಮೂಲವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತವೆಯೆಂದೂ ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಿಂಧಿ ಭಾಷೆಯ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೋಲುವುದೆಂದು ಭಾಷಾತಜ್ಞರು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗುಜರಾತಿ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳು ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದೆಂದೂ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಕನ್ನಡದ ಪರಣಾಮ ಆಗಿದೆಯೆಂದೂ ತಜ್ಞರು ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಥ್ಯವಿದೆ.

ಮರಾಠೀ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ೩೦ ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕನ್ನಡ ಪದಗಳಿವೆಯೆಂದು ಕನ್ನಡ ಮರಾಠೀ ಉಭಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳೆರಡೂ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಆಗಿದ್ದವು. ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿವರೆಗಿದ್ದ ನಾಡು ಎಂದು ನೃಪತುಂಗ ತನ್ನ ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನಾದರೂ, ನರ್ಮದೆಯ ಆಚೆಗೂ ಕನ್ನಡ ಜನರ ನಿರರ್ಶನಗಳಿದ್ದವು

ಎಂದು ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಪಂಡಿತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪುಲಕೇಶಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ರಾಜ್ಯವು ೯೯.೦೦೦ ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಿತೆನ್ನುವುದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡವಾಗಿರುವುದು ಕಲ್ಪನೆಯ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಪುಣೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಹಳ್ಳಿಕೆಂದೂರು, ಪುಣೆಯಿಂದ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಎಡಗಡೆಗೆ ಮಳವಳ್ಳಿ ಇದೆ. ಉಸ್ಮಾನಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಾತೂರು ಕನ್ನಡ ರಟ್ಟರ ರಾಜಧಾನಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಊರು ಎಂಬ ಪದವು ಅದು ಕನ್ನಡವೆನ್ನುವುದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಕುಲಾಬಾ, ಸಿಂಧುದುರ್ಗ, ರತ್ನಾಗಿರಿ ಮೊದಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರಳ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಕನ್ನಡವೂ ಅಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದ್ದಿತೆನ್ನುವುದನ್ನು ಆಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಕೆಲ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕನ್ನಡದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಷ್ಟು ದೂರದವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಿತೆನ್ನುವುದರ ಕಲ್ಪನೆ ಬರಬಹುದು: ಪೋಯ್ನಾಡು, ಕಲ್ಮಠ, ಅಕ್ಕಲಕೊಪ್ಪ, ದೇವರಕೊಪ್ಪ, ಉಳಿವೆ, ದೇವೂರು, ದೋಣಿ, ನೀರ್ಗುಡಿ, ಕಣಕವಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮನಾಳ, ಕಳಸ, ಕೂಡಲ, ಕುರುಡಿವಾಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕರ್ನಾಟಕವು, ಭಾರತದ ಶಿಲ್ಪರಚನೆಯ ತಾಯಿಯೆನಿಸಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕನು 'ಗೋಲ್ಡನ್ ಏಜ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಆರ್ಟಿಕ್ಚರ್' - ಭಾರತೀಯ ಶಿಲ್ಪದ ಸುವರ್ಣಯುಗ ಎಂಬ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅದರೊಳಗಿನ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಚಿತ್ರಗಳು ಐಹೊಳೆ ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಐಹೊಳೆಯಿಂದಲೇ ಆರಭಗೊಂಡಿತು.

ಚಾಲುಕ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಶಿಲ್ಪ ಶೈಲಿಯ ಪ್ರಭಾವವು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಒರಿಸ್ಸಾಗಳ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಆಗಿದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ತನ್ನದೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಯಾವ ಶಿಲ್ಪವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲ್ಪದ ಮೂಲವೆಲ್ಲ ಚಾಲುಕ್ಯರದು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರದು ಹಾಗೂ ಹೊಯ್ಸಳರದು. ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಈ ಭಾವನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೊಂಡ ದೇವತೆ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಲ್ಲ. ಆಕೆ ಜೈನರ ಪದ್ಮಾವತಿ.

ಎಲಿಫೆಂಟಾ ಗುಹೆಗಳು, ಅಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ, ಅಜಂತಾ ಎಲ್ಲೋರಾಗಳ ಗುಹಾಂತರ್ಗತ ದೇವಾಲಯಗಳು ಕನ್ನಡ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸಗಳಾಗಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ಹಾಗೂ ಲಲಿತಕಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಔರಂಗಜಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲೋರಾದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಏಕಶಿಲೆಯ ಕೈಲಾಸ ದೇವಾಲಯವು ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ.

ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಸ್ಮಿತ್, ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವ ಇನ್ನೊಂದು ರಚನೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಕಲಾ ನೈಪುಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಿದ್ಧಿಗಳು, ಅಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಶ್ರಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಅದ್ಭುತ ಅದ್ಭುತವೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿದ ಶಿಲಾಲಿಪಿಯನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಯ ಮಾತನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ವೈಭವಪೂರ್ಣ ಶಿಲ್ಪ ರಚನೆಯನ್ನು ಕಂಡ ದೇವಲೋಕದ ಜನರು ಕೂಡ ಕೌತುಕಗೊಂಡು ನಿಬ್ಬೆರಗಿನಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. 'ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಕೃತಿಯಾಗಿರದೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಇದು ವೈಭವಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇರುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿತು?

ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಗೋವೆಯ ಕದಂಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಂಬೋಡಿಯದವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಚಂಪಾದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರವಣೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವು ಕನ್ನಡ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಕಲಾವೈಭವಕ್ಕೆ ಮೂಕಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ದಕ್ಷಿಣದ ತಮಿಳುನಾಡಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಉತ್ತರ ಕಾಶ್ಮೀರದವರೆಗೆ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದಿತು. ಕಾಶ್ಮೀರದ ರಾಜ ಪುತ್ರನೊಬ್ಬನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜಪುತ್ರಿ ಶಾಂತಲಾದೇವಿಯು ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಕಲಾಭಿಜ್ಞತೆಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿದ್ದನೆನ್ನುವ ಉಲ್ಲೇಖ ಕಾಶ್ಮೀರದ ರಾಜತರಂಗಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಅದರ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಚಿತವಾಗಿದ್ದಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಶುಲ್ಕ ಪಡೆದು ಅವರಿಗೆ ಓದು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆನ್ನುವುದು ಆಗ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಕೇಳಿ ಅರಿಯದ ಸಂಗತಿ. ಎಷ್ಟೋ ಉಚ್ಚ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ಎಷ್ಟೊಂದು ಉಚಿತವಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈಗ ಊಹಿಸುವುದೂ ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಏನೊಂದನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಅವರಿಗೆ ಊಟ, ವಸತಿ ಹಾಗೂ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದ್ದಿತು.

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಂತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲೇ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಲಲಿತಕಲೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮೂಲಕ ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆನ್ನುವ ಸಂಗತಿ ಅನೇಕ ಕವಿ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕವಿ ಬಿಲ್ಹಣನು, ಜನರು ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ದೊರೆ ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಅಪರಿಮಿತ ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ದೂರದ ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ತಾನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಥೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಶಕ ವರ್ಷದ ಪರಂಪರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದಲೇ ಆರಂಭಗೊಂಡು, ಭಾರತದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಪಸರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಶಕೆ - ಎಂಬುದು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಶಕ ಪುರುಷನೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಇದ್ದವು.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಸಂವತ್ಸರ ಎನ್ನುವುದು ಕೂಡ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಈಗಿನ ಪೈಠಾಣದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಾತವಾಹನ ದೊರೆಗಳಿಂದಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಶಾತವಾಹನರೇ ಶಾಲಿವಾಹನರೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಆ ಶಾಕರ ಕಾರಣದಿಂದ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಶಕ ಎನ್ನುವುದು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಿತ್ತು ಹಾಕುವುದು ಸುಲಭವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಮುಂದೆ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ಎಂದಾಯಿತು. ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಖಗೋಲ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೂ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಸಮ್ಮತವೆನಿಸಿದೆ.

ಈ ಶಾತವಾಹನರು, ಇಲ್ಲವೆ ಶಾಲಿವಾಹನರು ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರು. ತಂದೆ ಇದ್ದರೂ ಅವರು ತಂದೆಯ 'ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾತಕರ್ಣಿ ಎಂಬಾತನು, ಗೌತಮಿಪುತ್ರ ಶಾತಕರ್ಣಿ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದನು.

ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೇರೆಗೆ, ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆಯು ಹೊಸ ವರ್ಷವು ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಯುಗಾದಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಯುಗದ ಆರಂಭ ಎಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಅದನ್ನು ಈಗಿನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಶಾತವಾಹನರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಯುಗಾದಿಯನ್ನು ಗುಡಿ ಪಾಡವಾ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಲಂಕೃತ ಗುಡಿ, ಅಂದರೆ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸುವುದು ವಿಜಯದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ, ಗುಡಿ ಪಾಡವಾ ಎನ್ನುವುದು ಮೂಲತಃ

ಕನ್ನಡದ್ದಾಗಿದೆ. ಗುಡಿ ಎಂದರೆ ಧ್ವಜ, ಬಾವುಟ. ಪಾಡವಾ ಎನ್ನುವುದು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರತಿಪದ ಮೊದಲ ದಿನ ಎಂಬುದರಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಧ್ವಜ, ಈ ಹಬ್ಬ ಎರಡೂ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದಲೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿವೆ.

ಒಂಬತ್ತು ಹಾಗೂ ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತೆನ್ನುವ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು 'ಕುವಲಯಮಾಲಾ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಮೇವಾಡದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ರಜಪೂತ ದೊರೆ ಹಮ್ಮೀರನು ಬಹು ಪರಿಶುಭ್ರವಾದ ಪ್ರತೀತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದು ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದ್ದಿತಂತೆ, ಬೆಳ್ಳಗೆ ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದು ೧೪೨೮ರಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕವಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಹಮ್ಮೀರನ ಪ್ರತೀತಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಧಳ ಧಳನೆ ಹೊಳೆಯುವ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ದಂತಪಂಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದಿತೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತನ್ನ ಅಜ್ಜ ಕಪಿಲೇಂದ್ರನ ಕೀರ್ತಿ ಕಲಂಕರಹಿತವಾಗಿದ್ದಿತೆಂದು ಓರಿಸ್ಸಾದ ಗಜಪತಿ ದೊರೆ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ಹೇಳಿ, ಅದನ್ನು ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಾಲದ ಚಂದ್ರನಿಗೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕನ್ಯೆಯರ ಆಕರ್ಷಕ ಮುಖಕಾಂತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಲಲನೆಯರ ಬಗೆಗೆ ಹೊರಗಿನ ನಿರೀಕ್ಷಕರಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಮುಕ್ತಕಂಠ ಈ ವರ್ಣನೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಿಷ್ಕಲಂಕ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಘನತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕೀ ಎನ್ನುವ ಸಂಗೀತವು ಕರ್ನಾಟಕದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉಗಮಗೊಂಡ ಸಂಗೀತವು ವಾತಾಪಿಯಿಂದ, ಅಚಿದರೆ ಬಾದಾಮಿಯಿಚಿದ ಆಂಧ್ರಕ್ಕೆ, ತಮಿಳುನಾಡಿಗೆ ಹೋಯಿತು, ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ಅದು ದೂರದ ಬಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಿಥಿಲಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು.

ಬಂಗಾಲೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಶಾಲಂಕಾರ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಶಾಲಂಕಾರ ಪದ್ಧತಿ ಎನ್ನುವುದೊಂದು ಇದೆಯೆಂದು ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಶೋಧಕ ಜಯಸಿಂಹ ಎಂಬಾತನಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಧರ್ಮಗಳ ತೂಗುತೊಟ್ಟಿಲು ಆಗಿದೆ. ಬಸವೇಶ್ವರರ ವೀರಶೈವವು ಕಾಶ್ಮೀರ, ಆಚಿಢ್ರ, ಗುಜರಾತ ಮಾಳವಾ ಹಾಗೂ ತಮಿಳುನಾಡುಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಕಾಶ್ಮೀರದ

ಮಹಾದೇವ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯತೆ ಒಲಿದು ಮೋಳಿಗೆಯ ಮಾರಯ್ಯನಾದೆ.

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಭಕ್ತಿ ಪಚಿಥವು ಆಚಿಧ್ರ, ಒರಿಸ್ಸಾಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂಗಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಚೈತನ್ಯರ ಶಿವ ದೇವ ಗೋಸ್ವಾಮಿಚಿರು ಪೂರ್ವಿಕರು ಕರ್ನಾಟಕದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯು, ಬಿಹಾರದಿಂದ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನನ್ನು, ತಮಿಳಿನಾಡಿನಿಂದ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಕರ್ನಾಟಕವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಯಾರ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಅದು ಕಸಿದಿಕೊಂಡಿದೆ.

*****

೨. ದಾನಶೂರ ಕರ್ಣನ ಪರ್ವ

ಜಯತು ಜಯ ಜಯತು ಜಯ ಜಯತು ಜಯತೋ
ಶ್ರೀ ಕ್ರಿಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮ ಜಯತು ಜಯತೋ ಸೊಲ್ಲು|

-ಜನಪದ

ಅಂಬುಗ್ರ ಚೌಡಯ್ಯ ಜಯತು ಜಯತೋ*
ಅವು - ಗಂಡಹೆಂಡಿರುಬ್ಬ
ತಮ್ಮ ಮಗನು ಕರ್ಣನಿಗೆ
ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬವನು
ಮಾಡಬೇಕೊಂತ
ಮನೆ ಮಠ ಎಲ್ಲನೂ
ತೊಳ್ಳು ಸುಂಗಾರ ಮಾಡಿ

ಬಂಗಾರ್ಡ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ
ಸೀಗೆಪುಡಿ ತುಂಬಿ
"ಮೈಕೈ ತಲೆನೆಲ್ಲ
ತಿಕ್ಕೊಪ್ಪ ನನಕಂದ
ನಾನು ಬಂದ ನಿನ್ನ
ಬೆನ್ನುಜ್ಜಿ ಕೊಡುತ್ತೀನಿ"
ಅಂತ್ಲೇಳಿ ದೇವಮ್ಮ
ಅಡಿಗೆ ಕ್ವಾಣೆಗೋದ್ದು|

ಇತ್ತಲಾಗೆ ಕರ್ಣನು
ಹಲ್ಲುಪುಡಿ ತಕ್ಕೊಂಡು
ಬಲದ ತೋರುಬೆಳ್ಳಲ್ಲಿ
ಹಲ್ಲುಗಳ ಉಜ್ಜುತಿದ್ದ
ಇಂಥ - ಸಮಯವ ನೋಡಿಕೊಂಡು
ಶ್ರೀ ಕ್ರಿಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮ
ಕಪಟ ನಾಟಕನಾದ
ಬ್ರಾಮಾರ ವೇಸದಲ್ಲಿ
ಹಣ್ಹಣ್ಣು ಮುದುಕನಾಗಿ
ಬಡವ ಬ್ರಾಮಣನಾಗಿ
ಚೌಡಯ್ಯನ ಮನೆ ಮುಂದೆ
ಕೈಲಿ ಒಂದು ಅಕ್ಷಿಪಾತ್ರೆ
ಹಿಡುಕೊಂಡು ಪರಮಾತ್ಮ
ಭವತೀ ಭಿಕ್ಷಾದೇಯಿ
ಅಂತ - ಭಿಕ್ಷಾವ ಸಾರಿದರು |

ಸಾಲು ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿ
ಸಂರದುದಿಂದ ಅವು
ಭಾರಿ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ
ಮಗನು ಕರ್ಣನ ಕರ್ಡು
ಸ್ತಾನ ಮಾಡಪ್ಪ ಅಂದ್ರು|

ಮಗನ ಸ್ತಾನಕೆಂದು
ತಾಯಿ ಸಿರಿದೇವಮ್ಮ
ಕೂತೀರಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆ"
ಹಂಗಂತ ಹೇಳಿದರು|

ಬ್ರಾಮಾಣನಾದರು
ಏನಂತ ಹೇಳಿದಾನು
"ನಾನು ದೂರಾದ ಊರಿನಿಂದ
ಬಂದಿವ್ವಿ ಕಾಣಿರಪ್ಪ
ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ನಾನು
ಗೊತ್ತ ಸೇರೋಬೇಕು

ಅಷ್ಟೊತ್ತುನ್ನಂಟೆ ನಾನು
ಕಾಯದಕೆ ಆಗದಿಲ್ಲ"
ಎಂದಾಗ ಬ್ರಾಮಣನು
ಅಂಬುಗರ ಚೌಡಯ್ಯ
ಏನಂತ ಹೇಳಿದನು
"ಯಾವುದಕ್ಕು ಮೊದ್ಲು ನೀವು
ನಮ್ಮ ಹುಡುಗ ಕರ್ಣನನು
ಕಂಡೋಗಿ ಬುದ್ದಿ" ಅಂದಾ|

ಆ ಬಡಬ್ರಾಮಣ
ಕರ್ಣನಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ
ಹೊರಟು ಬಂದನು
ಕರ್ಣನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು
ಭಿಕ್ಷುಗಳ ಸಾರಿದನು|

೫೦

೨೦

೬೦

೩೦

೨೦

		ಅಂತಾಗ ಕರ್ಣನು	
ಬಡಬ್ರಾಮಣಾರನ್ನು ನೋಡಿದ ಚೌಡಯ್ಯ "ಸ್ವಾಮಿಗಳೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆ ಈ ದಿನ ನಮ್ಮನೇಲಿ ಇಸೇಸ ಕಾರ್ಯ ಉಂಟು ನಮ್ಮ ಮಗ ಕರ್ಣನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬವನು ಈ ಜಿವ್ಯ ಮಾಡುತೀವಿ ಹ್ಯಾಮನೇಮ ಆದಮ್ಯಾಲೆ ನಿಮ್ಮ - ದಾನ ಧರ್ಮ ಕೊಡುತೀವಿ	೪೦	ಬಲಗೈಯ ಬೆಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲುಗಳ ಉಜ್ಜುತಿದ್ದ "ಗುರುಗಳೆ ಗುರುಗಳೆ ಸೊಲುಪ ನಿಲ್ಲೊರಂತರಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಭಿಕ್ಷುವು ಸಿಗನಿಲ್ವೆ? ದಕ್ಷಿಣ್ಯ ಸಿಗನಿಲ್ವೆ?" ಎಂದು ಕರ್ಣ ಕೇಳಿದಾಗ	
ಅಷ್ಟೊತ್ತು ನಂತೆ ನೀವು ಈ ಮರದ ನೆಲೆಲ್ಲಿ		"ಭಿಕ್ಷುವು ಇಲ್ಲವಪ್ಪ ಬಂಕಾವು ಇಲ್ಲವಪ್ಪ ದಾನಾವು ಇಲ್ಲವಪ್ಪ ಧರ್ಮವು ಇಲ್ಲವಪ್ಪ ದಕ್ಷಿಣ್ಯವು ಇಲ್ಲವಪ್ಪ ಹ್ಯಾಮನೇಮಗಳು ದಾನ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕು ಅದಕಾಗಿ ಎಡಗೈಲಿ ಕೊಟ್ಟೇನೆ ಹೊತ್ತು ನಾನು ಕೆಟ್ಟ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲ ತೆಪ್ಪು ತಿಳಿಯ ಬ್ಯಾಡಿ" ಅಂತ್ಯೇಳಿ ಕರ್ಣನು ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಿಸಿದನು	೮೦
ಇನ್ನು ಆಗಬೇಕಂತ ಆಮ್ಯಾಲೆ ಬನ್ನಿ ಹೋಗಿ ಅಂದಾನು ಚೌಡಯ್ಯ ನಾನು - ದೂರಾದ ಊರಿನೋನು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ನಾನು ಗೊತ್ತ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಹೋಗಿದ್ದು ಬನ್ನಿ ಅಂದ್ರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಂದು ಹೋಗಲ್ಕಪ್ಪ ಆದರೆ ಬರುತೀನಿ ಆಗದಿದ್ದೆ ಬರಲಾರೆ" ಅಂತ್ಯೇಳಿ ಬ್ರಾಮಣನು ಹೊಂಟು ನಿಂತುಕೊಂಡ	೯೦	ಕರ್ಣನ ಮಾತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಪರಮಾತ್ಮ "ದಾನಿಗಳ ದೊರೆ ನೀನು ೧೩೦ ದಾನ ಶೂರನು ನೀನು ದಾನ ಶೂರ ಕರ್ಣ ಎನ್ನುವ ಹೆಸುವಾಸಿಕೆ ನಿನಗೆ ಆಗಲಿಯಪ್ಪ ನೀನು - ಕೀರ್ತಿವಂತ ಆಗಪ್ಪ" ಅಂತ್ಯೇಳಿ ಪರಮಾತ್ಮ ಅಸೊರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾಮಿ ಮುಂದಕೆ ಹೋದ್ದು	
ಆ ಕಲಿಕರ್ಣನು ತಟ್ಟನೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ಕಟ್ಟೆಯ ಮ್ಯಾಲಿದ್ದ ಸೀಗೇಪುಡಿ ತುಂಬಿದ್ದ ಬಂಗಾರ್ದ ಬಟ್ಟಲ ಎಡ್ಡ ಕೈಲಿ ಹಿಡುಕೊಂಡು "ಪೂಜ್ಯರೇ ಸೀಕರಿಸಿ" ಅಂತ್ಯೇಳಿ ಕರ್ಣನು ಬಂಗಾರ್ದ ಬಟ್ಟಲನು ಬ್ರಾಮಣರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಾನು	೧೦೦	ತಾಯಿ ಸಿರಿದೇವಮ್ಮ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡ್ಕಿ ೧೪೦ ಹೊಸಬಟ್ಟೆಗಳ ಇಕ್ಕಿ ಹೂವುನ ಚಪ್ಪದ ಮಧ್ಯ ಹಸೆಮಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಡುಸಿ	
ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಮಣನು			

<p>"ಏನಯ್ಯ ಕಲಿಕರ್ಣ ದಾನ ಕೊಡುವುದಂದೆ ಎಡಗೈಲಿ ಕೊಡತಾರ?"</p>	<p>೧೦೦</p>	<p>ಮುತ್ತೈದೇಯೆದು ಜನ ಸೋಬಾನೆಗಳ ಹಾಡಿ ಆರತಿ ಬೆಳಗಿದರು </p>	<p>೧೫೦</p>
<p>"ಪೂಜ್ಯರೆ ಕ್ಷಮಿಸ ಬೇಕು ನಾನು - ಬಲಗೈಯ ಬೆಳ್ಳಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲ ಉಜ್ಜಿತಿವಿನಿ ನಾನು ಕೈ ಬಾಯಿ ತೊಳಕೊಂಡು ಮುಕಮ್ಮಾರೆಗಳ ತೊಳಕೊಂಡು ದಾನವ ಕೊಡೊ ಹೊತ್ನೆ ಮನಸು ಬದಲಾಗೋಗಿ ದಾನದ ಮ್ಯಾಲೆ ಗ್ಯಾನ ಬರದೆ ಇರಬಹುದು ಮನಸು ಬಂದಾಗಲೆ ತಾಂಬೂಲಗಳ ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವ ಮಾಡಿದರು </p>	<p>೧೨೦</p>	<p>ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಸಾಧು ಸತ್ಪುರುಷರೀಗೆ ಊರೀನ ಜನಗಳೆ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳೆ ಅಂಜೂರ ಕಜ್ಜೂರ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ದಾಳಿಂಬೆ ಹಣ್ಣು ಬಾದಾಮಿ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಕೊಬ್ಬಿ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಭೋಜುಣೆ ಮಾಡಿಸಿ "ಹಂಗಾದ ಮ್ಯಾಕೆ ನೀನು ನಮ್ಮ ಬುಟ್ಟು ಹೋಗುತೀಯು ? ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಅಂತ ೧೯೦ ಸಂಕಟ ಪಡುವಾಗ ಆ ದೇವರು ನಮಗೆ ನಿನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು ನೀನು ನಮ್ಮ ತೊರ್ದು ಹೋಗಾದು ತರವಲ್ಲ" </p>	<p>೧೫೦</p>
<p>ಬಂದಿದ್ದ ಜನುವೆಲ್ಲ "ಅಂಬುಗ್ರ ಚೌಡಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಮಗನಾದ ಕರ್ಣನು ದಾನಶೂರ ಕರ್ಣನು ಅವುನೆ - ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಪ್ಪ ಅವುನೆ - ಕೀರ್ತಿಯು ಬರಲಪ್ಪ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಅವನಿಗೆ ಕಲುಸಪ್ಪ ಚೌಡಯ್ಯ" ಅಂತೆಲ್ಲಿ ಅಸೋರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಹೋದರು </p>	<p>೧೬೦</p>	<p>"ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ತಂದೆ ನನ್ನ ತಾಯಿಯೆ ಕೇಳಿ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮರೆಯದಿಲ್ಲ ನಾನು - ವಿದ್ಯೆಗಳ ಕಲ್ತ ಮೈಲೆ ಒಂದು ನೌಕರಿ ಹಿಡುದು ೨೦೦ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನನ್ನಲಿಗೆ ಕರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀನಿ" </p>	<p>೧೫೦</p>
<p>"ನಾವಾದ್ರೆ ಅಂಬುಗರು ನಮ್ಮೆ - ವಿದ್ಯಾ ಕಲಿಸೋರಾರು?" ಅಂತೆಲ್ಲಿ ಚೌಡಯ್ಯ ಚಿಂತೆಯ ಮಾಡುವಾಗ ಕರ್ಣನಾದರೆ ಬಂದು ತಂದೆ ಪಾದಂಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳ ಮಾಡಿ "ತಂದೆಯವರೇ ನನ್ನ ಇಗ್ನಾಪವನ್ನು ನೀವು ಮನಸಿಟ್ಟು ಕೇಳಬೇಕು ನನಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಅಂದ್ರೆ ಧನುರ್ಧಾರಿಯಾಗಿ ಚಾಪವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯ ಬೇಕು" </p>	<p>೧೭೦</p>	<p>ಕರ್ಣನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ತಂದೆ ಚೌಡಯ್ಯನವರು ತಾಯಿ ಸಿರಿದೇವಮ್ಮ ಕಣ್ಣೀರ ತಂದುಕೊಂಡು ಅವುನೆ-ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ ಅಂತ ಅಸೋರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ಕರ್ಣನ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು </p>	<p>೨೦೦</p>
<p>ಧನುರ್ಧಾರಿಯಾಗಿ ಚಾಪವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯ ಬೇಕು" </p>	<p>೧೮೦</p>	<p>ದಾನಶೂರ ಕರ್ಣ ಧರ್ಮವೀರ ಕರ್ಣ</p>	<p>೨೦೦</p>

"ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಕಂದ
ಆ ವಿದ್ಯೆ ನಿನಗ್ಯತುಕಪ್ಪ?"
"ಅಂಬುಗ್ರ ಕೆಲಸವನ್ನು
ನಾನು ಮಾಡಲಾರೆ
ನಾನು ಬಿಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಬಾಣ
ಹೂಡುವ ವಿದ್ಯೆಗಳ
ಕಲಿಯಲು ಬೇಕು ತಂದೆ"

ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳ
ತೈರತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಇದ್ಯಾವ ಕಲಿಯಕಂತ
ಗುರುಗಳ ಹುಡುಕೊಂಡು
ದೇಸ ದೇಸದ ಮ್ಯಾಲೆ
ಸೆಂಚಾರ ಹೊರಟರು |

೨೦೭

*ಪ್ರತಿ ಪಾದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲೂ ಜಯತು ಜಯತೊ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನಿಂಗರೆ ಇರುವಲ್ಲಿ
ಸೊಲ್ಲಿನ ಪೂರ್ಣ ಭಾಗವನ್ನು ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

****

3.ಇರುಳರೆಂಬ ಕಾಡಿನ ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆ

- ಡಾ. ಹಿ.ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ

ಇಂದು ಬಯಲುಸೀಮೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾಗಡಿ, ಕನಕಪುರ, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ, ರಾಮನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಹಾಗೂ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಣಿಗಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕು - ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಇವತ್ತಿಗೂ ಕಿರುಮಲೆನಾಡಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿವೆ. ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕರ್ನಾಟದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪೇಗೌಡರ ವಂಶಸ್ಥರು ಮಾಂಡಲೀಕರಾಗಿ ಆಳಿದ ದುರ್ಗಮ ಪ್ರದೇಶವೂ ಹೌದು. ಪುರಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಾವಾರಸ ಕುದಿದದ್ದು ರೌದ್ರಾವತಾರದಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮವೋ ಎಂಬಂತೆ ಭೂಮಿಯಿಚಿದ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ನಿಂತ ಅಸಂಖ್ಯ ಕೋಡುಗಲ್ಲುಗಳ ವನಾಚಿತರವೇ ಈ ಪ್ರದೇಶ. ಏಕಶಿಲಾಕಾರದ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಗುಡ್ಡ- ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದಲೂ ಕುರುಚಲು ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳ ಹಲವು ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ಮರಗಳಿಂದಲೂ ಆವೃತ್ತವಾದ ಈ ವನ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಭೇದ್ಯ ಅರಣ್ಯವೂ ಆಗಿತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣು, ಅರ್ಕಾವತಿ, ಕುಮುದ್ವತಿ ಹಾಗೂ ಶಿಂಷಾ ನದಿಗಳ ಇಕ್ಕಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಮತ್ತು ನಾಡು ಎರಡನ್ನು ತನ್ನೊಡಲಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಈ ಭೂಮಿ ಕೆಂಪೇಗೌಡರುಗಳು ಕಟ್ಟಿದ ಏಳು ದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿನ ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಚರಿತ್ರಗೂ ಗ್ರಾಸ ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಇಂಥ ಒಂದು ಸುಂದರ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪರಿಸರ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೂ ನೆಲೆನೀಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನದಿಂದ ನೆಲೆಕಂಡುಕೊಂಡ 'ಇರುಳಿಗರು' ಅಥವಾ 'ಇಲ್ಲುಗರು' ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬುಡಕಟ್ಟನ್ನು ನಾವು ಹೆಸರಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇವತ್ತಿನ ನವನಾಗರೀಕತೆಯ ನಡುವೆಯೂ, ಪ್ರಪಂಚದ ದೃಷ್ಟಿ ತಾಕುವಂತೆ ಬೆಳೆದಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರೆಂಬ ಮಹಾನಗರದ ಪ್ರಭಾವದ ಸೆಳೆತದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರುಮ್ಮಳವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇಲ್ಲುಗರು ಅರ್ಥಾತ್ ಇರುಳಿಗರು ಈವರೆಗೂ ಒಂದು ಕುತೂಹಲದ ಕೇಂದ್ರ.

ಇರುಳಿಗರು ಕರ್ನಾಟಕವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿರುವ ಒಂದು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯ. ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಕ್ಕೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಳಿಗಿರಿರಂಗನ ಬೆಟ್ಟ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೋಲಿಗ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಕೆಲವು ಸಾಮ್ಯತೆಗಳಿವೆ; ಹಾಗೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೂ ಇವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ

ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ ಆಧುನಿಕ ರಾಜಕೀಯದ ಕೂಸು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಈ ಕಲ್ಪನೆಗಿಂತಲೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಪೋಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಡು ಮತ್ತು ಆ ಕಾಡು ಒದಗಿಸುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳೇ ಮುಖ್ಯ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇದೆಲ್ಲವೂ ದ್ರಾವಿಡ ಪ್ರದೇಶ.

ಈ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಭಾಷೆ ಕೂಡ ಇವತ್ತಿನ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತಮಿಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪೂರ್ವ ದ್ರಾವಿಡ ಅಂಶಗಳನ್ನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಇರುಳಿಗರಿರಲಿ, ಸೋಲಿಗರಿರಲಿ, ಕಾಡುಕುರುಬರಿರಲಿ, ಜೇನುಕುರುಬರಿರಲಿ, ಯರವರಿರಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ದ್ರಾವಿಡ ದೇಶದವರು ಎಂಬುದಂತೂ ಸತ್ಯ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ, ಇರುಳಿಗರು ಇಂದಿನ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಹಾಗೂ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಿಂದ ಹಿಡಿದು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನ ಭಾಗದವರೆಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಾಡುಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಇರುಳಿಗರನ್ನು 'ಇಲ್ಲುಗರು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಈ ಇರುಳಿಗರು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲುಗರು ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತ ಸಹಜವಾದದ್ದೋ ಅಥವಾ ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ಆಳುವ ವರ್ಗ ಕೊಟ್ಟದ್ದೋ? ಇದು ಕೂಡ ಅಸ್ಪಷ್ಟ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಇರುಳಿಗರು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮನ್ನು 'ಕಾಡು ಪ್ರಜಾರಿಗಳು' ಎಚ್ಚಿರು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಡಾ.ಸಿದ್ದಗಂಗಯ್ಯ ಕಂಬಾಳು ಎಂಬ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಚಿದರ್ಶನದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೋಡಿ; "ಸೋಮಿ ನಾವ್ ಅಪ್ಪನ ಕಾಲ್ದಾಗಿಂದ ಕಾಡುಜನ. ಕಾಡುಪ್ರಜಾರಿಗಳೊಂತ ಆ ದಿನದಿಂದ ಹೇಳ್ತಾರೆ. ನಾವ್ ವಟ್ಟೇಪಾಡಿಗೇ ಇಲಿ ಯಿಡಕೊಂಡು ತಿಂತೀವಲ್ಲ ಅದ್ಯೆ 'ಇಲಿಗು' 'ಇಲಿಗು' ಅಚಿತ ಜನ ಕೂಗತದೆ. ಇಲಿಗು ಅಂದ್ರೆ ನಮ್ಮನ್ನೆ ಬೈದಂಗೆ ಅಚಿತ ತಿಕ್ಕಳಿ. ಬಡಜನ ಏನಚಿದ್ರೂ ಸುಮ್ಮಿರ್ತೀವಿ. ನಾ ಚಿಕ್ಕೊನಾಗಿದ್ದಾಗ, ಯಾರ್ನಾಮಿ ನಮ್ಮ ಗವಿ ಹತ್ತ ಬತ್ತಿದ್ವೋರು. ಅಪ್ಪನ ಕಾಲ್ದಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಇಕ್ಕಿದ ಜನ ಕಂಡ್ರೆ ದಿಗಲುಬಿದ್ದು ಓಡಿ ಕಾಡಿನಾಗೆ ಮಕ್ಕೋಳುತಿದ್ದು. ನನಕಣಮುಂದೆಯೇ ಕಾಡು ಬಟಾಬಯಲಾಗಿ ಹೋಯ್ತು. ಕಾಡನಾಗೆ ಜೇನು, ಕಡ್ಡಿ ಜೇನು, ತುಡುವೆ ಜೇನು, ಹೆಜ್ಜೇನು ಯಾವ್ವೂ ಸಿಗದಂಗಳಾಯ್ತು. ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದು ಕಾಡುಗೆಣಸು ನಾಸವಾಯ್ತು, ಇನ್ನೇನು ತಿನ್ನಾನ? ಇಲಿ ಹಿಡಕೊಂಡೇ ತಿಂದೋ. ಅದ್ಯೆ ಇಲಿಗು ಅಂತ ಕರಿತಾರೆ".

ಸುಮಾರು ಕಾಲು ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ ಆ ಸಮುದಾಯದ ಹಿರಿಯ ತೋಡಿಕೊಂಡ ತನ್ನ ದುಃಖಪೂರಿತ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸತ್ಯಗಳು ಅಡಗಿವೆ. ಆ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ :

- * ನಾವು ಕಾಡು ಜನ, ಕಾಡು ಪ್ರಜಾರಿಗಳು.
- * ನಾವು ಬಡವರಾದ್ದರಿಂದ ಏನಚಿದ್ರೂ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತೇವೆ.
- * ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗ ಯಾರು ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮ ಗವಿಹತ್ರ ಬರ್ತಿದ್ಲೋರು?
- * ಬಟ್ಟೆ ಇಕ್ಕಿದ ಜನ ಬಂದರೆ ದಿಗಿಲು ಬಿದ್ದು ಓಡಿ ಹೋಗ್ತ ಇದ್ದೆವು.
- * ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೇನೇ ಕಾಡುಬಟಾ ಬಯಲಾಗಿ ಹೋಯ್ತು.
- * ಜೇನು, ಗೆಣಸು ಏನೂ ಸಿಗದಂತಾಯ್ತು.

ಇವರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಇಲ್ಲುಗರು ಅಥವಾ ಇರುಳಿಗರು ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಇದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೊಟ್ಟ ಹೆಸರು. ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಕಾರ ಇವರು ಕಪ್ಪಗಿದ್ದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ 'ಇರುಳು' ಎಂಬ ಜಾತಿನಾಮ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರಬಹುದು. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ಸ್ವತಹ ಅವರೇ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವ 'ಕಾಡುಪ್ರಜಾರಿಗಳು' ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಆಸೆ ಇದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಿಜಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಾಡನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವವರು ಇವರು. ಕಾಡೇ ಇವರ ಆವಾಸ ಸ್ಥಾನ. ಕಾಡೇ ಸರ್ವಸ್ವ. ಈ ಕಾಡಿನ ಕುವರರು ಇಂದು ನೆನ್ನೆಯವರಲ್ಲ. ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲದಿಂದ ಈ ಕಾಡಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದವರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಕಾಡಿನ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು. ಯಾವ ಕಾಡು ತಮಗೆ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತೋ, ಯಾವ ಕಾಡು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾಯಿಯಂತೆ ಸಲಹುತ್ತಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ಆರಾಧಿಸುವ ಹೊಣೆಯೂ ಇವರದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಗುಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪೂಜಾರಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಗುಡಿಯ ಪ್ರಜಾರಿ ಭಕ್ತರಿಗೂ- ದೇವರಿಗೂ ಒಬ್ಬ ವಾಹಕ ಸ್ವರೂಪದವನು. ಆದರೆ ಕಾಡುಪ್ರಜಾರಿಗಳೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡ ಇವರು ಯಾವುದೇ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ, ಅದರ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ ಬದುಕಿದವರು. ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ಎದ್ದುನಿಂತ ಬೆಟ್ಟ ಬಂಡೆಗಳ ನಡುವಿನ ನಿಸರ್ಗ ಸಹಜ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಗರೀಕರ ಸಂಪರ್ಕವೇ ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ತಾವು ಕಾಡಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಬೆಟ್ಟಿಯಾಡಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೆಡ್ಡೆ, ಗೆಣಸು, ಹಣ್ಣು, ಜೇನು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರವಾಗಿತ್ತು. ನಿಸರ್ಗ ನಿರ್ಮಿತ ಗುಹೆ ಇವರ ಆವಾಸ ಸ್ಥಾನವಾದರೆ, ನಿಸರ್ಗ ಸಹಜ

ತೊಗಟೆ, ಸೊಪ್ಪು ಇವರ ಉಡುಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ರಾಮನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹುಚ್ಚಯ್ಯ ಎಂಬ ಹಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬಟ್ಟೆಹಾಕಿದವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಇವರು ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಇವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಗೆ, ಜೀವನಚಿತ್ರ ಆ ಹಿರಿಯನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಇತ್ತು. ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರು ತಾವಾಯಿತು, ತಮ್ಮ ಕಾಡಾಯಿತು ಎಂಬಂತೆ ಕಾಡಿನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವಿಗಳಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಡುವೆ ಕಷ್ಟವೋ, ಸುಖವೋ, ಅಚಿತೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ? “ನನ ಕಣಮುಂದೇನೇ ಕಾಡು ಬಟಾಬಯಲಾಗಿ ಹೋಯ್ತು. ಕಾಡನಾಗೆ ಜೇನು ಸಿಗದಂಗಾಯ್ತು. ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದು ಕಾಡುಗೆಣಸು ನಾಸವಾಯ್ತು”. ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾಡಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದ್ದ ಈ ಬಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯ ಇವತ್ತು ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಮಾತಿಗಿಂತ ಸಾಕ್ಷಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಲಿಯೂರು ದುರ್ಗ, ಹುತ್ತರಿ ದುರ್ಗ, ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಮಗಿರಿ, ಶಿವನಗಿರಿ, ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗ, ಕೂಟಗಲ್ಲು, ರೇವಣಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟ, ಮಾಕಳಿದುರ್ಗ, ಮುದುವಾಡಿ ದುರ್ಗ, ಜಲಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಕನಕಪುರದಾಚೆಯ ಕಾವೇರಿ ಕಣಿವೆಚಿರುವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿದ ಈ ಕಿರುಮಲೆನಾಡು; ಹಾಗೆಯೇ ಕಗ್ಗಲಿ, ದಿಂಡುಗ, ಚನ್ನಂಗಿ, ಹೆದ್ದರಣಿ, ತೇಗ, ಹೊನ್ನೆ, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಹಾಲೆ, ಹಿಪ್ಪೆ, ಹುಣಸೆ, ಚಿಜ್ಜಲು, ನೇರಳೆ, ಮಾವು, ಅರಳಿ, ಬಸುರಿ, ಆಲ, ಅತ್ತಿ, ಕಲ್ಲತ್ತಿ, ಕಲ್ಲುತೇಗ, ತೂಪುರ, ಸೀಗೆ, ರೋಜಾಲ, ಬಾಡುಬಕ್ಕ, ಬಿದಿರು, ಸೀತಾಫಲ, ರಾಮಫಲ, ನಗಾರಿ, ಕೊಂಬಿ ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತು; ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳ, ದೊಡ್ಡಹಳ್ಳ, ತೊರೆ, ಹೊಳೆ, ನದಿ, ಜರಿ, ಜಲಪಾತ, ಮುಂತಾದ ಜಲಸಂಪತ್ತು; ಆನೆ, ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ, ಕರಡಿ, ಸೀಳುನಾಯಿ, ತೋಳ, ಕತ್ತೆ ಕಿರುಬ, ಕಾಡುಹಂದಿ, ಮಿಗ, ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ, ಚಿಪ್ಪುಹಂದಿ, ಕೃಷ್ಣಮೃಗ, ಮಂಗಗಳು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗ; ನೂರಾರು ಬಗೆಯ ಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲ- ಹೀಗೆ ಒಳದೇ ಎರಡೇ? ನಿಸರ್ಗ ನೀಡಬಹುದಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಸಾಹತು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೋಜಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಕುಲವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾ ಬರಲಾಯಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾ ಬರಲಾಯಿತು. ಅರಣ್ಯವನ್ನೇ ನಂಬಿ ಬದುಕುತ್ತಾ ಬಂದ ಇರುಳಿಗರು ಅರ್ಥಾತ್ ಕಾಡು ಪ್ರಜಾರಿಗಳಿಗೆ ಇತ್ತ ಬೇಟೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಅತ್ತ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೂ ಇಲ್ಲ. ನೆಲದ ಬಿಲದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ‘ಇಲಿಗಳು’ ಇವರ ಪ್ರಧಾನ ಆಹಾರವಾದವು! ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ‘ಇಲ್ಲುಗರು’ ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತ ಮಾಡಿ ನಾಗರೀಕರಾದ ನಾವು ಕೃತಾರ್ಥರಾದೆವು.

ಇಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಚಿದೆನಿಸಿದ ಇರುಳಿಗರನ್ನು ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಕೃಷಿಮೂಲದ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ಕೃಷಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲವನ್ನೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡ ಫಲವಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ನಾಶವಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಅರ್ಥಸತ್ಯವಾದರೆ, ಇರುವ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದೆ, ಕಾಡುಗಳ್ಳರ, ಗಣಿಚೋರರ, ಭೂದಾಹಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವರ್ತಿಸಿದ್ದು, ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಅರಣ್ಯ ನಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಸತ್ಯ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಕ್ಷಸಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು ತನ್ನ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲ ಪರಿಸರವನ್ನೇ ಆಹುತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಬೆಳೆದು ಅನ್ನ ಕೊಡುವ ರೈತನನ್ನೇ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಕರಾಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾವ ಪ್ರಭಾವವೂ ಇಲ್ಲದ ಈ ಕಾಡಿನ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೂ ಉಂಟೆ?

ಇಂದಿಗೂ ಈ 21ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಬೃಹತ್ ಬಂಡೆಗಳ ಬೆಟ್ಟದ ಕಿಬ್ಬರಿಗಳ ಆಜುಬಾಜಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ತಮ್ಮ 'ಬೂಡು' (ಗುಡಿಸಲು)ಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಪ್ಪೊಳಗಿನ ಬಸವನ ಹುಳುವಿನಚಿಂತೆ ಅಂಜಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಇರುಳಿಗರಿಗೆ ನಿಜ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದೇನು? ಅಥವಾ ಈಗಾಗಲೇ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ರೂಪಿಸಿರುವ ಅರ್ಥಹೀನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಈ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಇರುಳಿಗರು ಲಿಖಿತವಾದ ಚರಿತ್ರೆ ಇಲ್ಲದವರು. ಆದರೆ ಅವರ ಪರಂಪರೆಗೆ, ಜೀವನಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಾಹಸದ ಬದುಕಿಗೆ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಮೌಖಿಕ ಚರಿತ್ರೆ ಇದೆ. ಅವರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಸಂಶೋಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಪ್ರಾಚೀನ ವಿಕಸನದ ಕ್ರಮಗಳು ನಮಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರ ಗುಹಾವಾಸ, ಅವರ ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕ್ರಮ, ಬೇಟೆಯ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ, ಮರಗಿಡಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಜ್ಞಾನ, ವನೌಷಧಿಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಅರಿವು, ಅವರು ಅನುಸರಿಸುವ ಪಿತೃಪ್ರಜೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಪ್ರಾಚೀನತೆಗೆ ಹಾಗೂ ಬದುಕು ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದ ಅವ್ಯಕ್ತ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಇರುಳಿಗರು ತಮ್ಮ ಬಡತನವನ್ನು ತಾವೇ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ :

ಬಡವೀಯ ಮನೆಗೆ ಯಾಕ್ ಬಂದೆ ತಾಯವ್ವ

ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿವಿ ಪಡಿಧೂಪ/ದೊಡ್ಡಮ್ಮ

ನಾನು ಬಡವಿ ಕಣವ್ಯಾ ದಯವಿಡೆ

ಇವರ ಬಡತನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಲೀ, ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರಾಗಲೀ, ಸರ್ಕಾರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಲೀ ನೀಗಿಸಿಲ್ಲ. ನೀಗಿಸುವ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಇಲ್ಲ- ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಜಾತಿ ಬಲ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕ ಬಲವೂ ಇಲ್ಲದ ಇವರ ಬಡತನ ನೀಗಿಸಬಲ್ಲವಳು ಅವರ ದೇವತೆ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಮಾತ್ರ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ!

ಇರುಳಿಗರ ಪ್ರಾಚೀನ ಲಕ್ಷಣ ಗೋಚರಿಸುವುದು ಅವರ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕುರಿತ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ;

ಕೆಕ್ಕೆ ಮರದಾಡೆ ಸುತ್ತು ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟೋರೆ

ಎಲ್ಲಿಗೋಗಿದ್ದೀರೋ ಹಿರಿಯರೇ

ಕರಡಿ ಕಾಳಗ ಮಾಡಿದೋ ಈರ್ಯಾರೇ

ಹುಲಿಗಳೋಗಿ ವನವ ಸೇರಿದೋ

ಇರುಳಿಗರು ತೀರಿಕೊಂಡ ಹಿರಿಯರನ್ನೇ ದೈವವೆಂದು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನು ಅವರ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳಿರಬಹುದು. ಎಳೆಯಮ್ಮ ಮತ್ತು ಬರೆಯಮ್ಮ ಅವರ ಕುಲದೈವಗಳು. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರವರದೇ ಹಿರಿಯರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದೈವಗಳಿವೆ. ಸುತ್ತಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮಾದೇಶ್ವರ, ಮುನೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ದೈವಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಉಗಾದಿಯಂಥ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇವರ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಗೋಚರಿಸುವುದು ಅವರ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕುರಿತ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ; ಹಾಗೂ ಅವರ ಶವಸಂಸ್ಕಾರದ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ. ಸತ್ತವರ ದೇಹಗಳನ್ನು ಅರೆಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇವರ 'ಕಲ್ಲುಸೇವೆ' ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಗತಿ. ಹಾಗೆಯೇ ತೀರಿಕೊಂಡ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ, ಅವರ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಹಲವು ಆಕೃತಿಯ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಲೆಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದ ಹಿರಿಯರ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಜಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಇರಿಸುವುದೂ ಹಾಲೆಮರದ ಮೇಲೆಯೇ.

ಇರುಳಿಗರಲ್ಲಿ 'ಕಣಿಶಾಸ್ತ್ರ' ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಇದನ್ನು ದೇವರು ಕರೆಯುವುದು ಎಚ್ಚರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿನ ಗೊತ್ತಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಹಿರಿಯರ ಆತ್ಮಗಳು ಬಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ. ತವ್ವಟಿಯ ನಾದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಕಣಿಗಾರ ಮೈದುಂಬುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ನಚಿತರ ಭಕ್ತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ

ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ಅನಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ, ಇರುಳಿಗ್ಗರ ನಿಸರ್ಗಪ್ರಜೆ, ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚುವ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಹಿರಿಯರನ್ನೇ ದೈವಗಳನ್ನಾಗಿ ನಂಬುವ ಪರಂಪರೆ- ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಈ ಸಮುದಾಯ ಆದಿವಾಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಇರುಳರ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬರು ಕಥೆ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಶಿವ ನರಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆ. ಆದರೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಇರುಳರು ಇದರಿಂದ ವಚಿಚಿತರಾದರಂತೆ. ಹೀಗೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ಇರುಳರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಶಿವ ಕಡೆಗೊಂದು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಪದ ಆಯ್ದು ಇರುಳರಿಗೊಂದು ಭಾಷೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ! ಅಂದರೆ ಅರ್ಥ ಇಷ್ಟೆ, ಇರುಳರದ್ದು ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡ ಮುಂತಾದ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಮಿಶ್ರಣದಂತೆ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅಂಶವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಇವರಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷೆಯ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವಾಗ ಆದಿದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣಿಸುವುದುಂಟು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು: ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯದವರೆನಿಸಿದ ಇರುಳರು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇವರು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಲಕ್ಷಣ, ಇವರ ಬದುಕಿನ ಪರಂಪರೆ, ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಜೀವನ ಕ್ರಮ, ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು- ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲು ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕು. ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಬೇಕು. ಹಣ್ಣು, ಹಂಪಲು ಮತ್ತಿತರ ಕಾಡು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮಾರುವ ಹಕ್ಕು ಅವರಿಗಿರಬೇಕು. ಪರಂಪರೆಯಿಚಿದ ಅವರು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮರಗಿಡಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಜ್ಞಾನ, ಔಷಧೀಯ ಜ್ಞಾನ, ಕರಕುಶಲ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಸಕಾಲದ ವಿಜ್ಞಾನವೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕೊಟ್ಟು ಪಡೆಯುವ ವ್ಯವಧಾನ ಮತ್ತು ಸಾವಧಾನ ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಇರಬೇಕು. ಬಿದಿರು, ಬೆತ್ತ, ಜೇನು ಮುಂತಾದ ಕಾಡು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸ್ವತಹ ಗಿರಿಜನರೇ ಬೆಂಗಳೂರಂಥ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಾರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಗಿರಿಜನ ಆಶ್ರಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಇರುಳಿಗರ ಮಕ್ಕಳೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪಡೆಯುವಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹಾಗೆ ಓದುವ ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಕರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಭತ್ಯೆ ನೀಡಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಎರಡೂ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲ ಪೂರಕವಾದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕಾಯಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಆಶಿಸಬಹುದೇ?

*****

೪. ಅವಲಂಬಿತರು

- ವೈದೇಹಿ

ಅಹಲ್ಯ ಬಂದಾಗ ನಾನು ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ರಸ್ತೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಅಹಲ್ಯ ಎದುರು ಮನೆ ಮಗುವಾಡಿಸಲು ಬಂದ ಹುಡುಗಿ. ಹದಿನೈದು ವರ್ಷವಿರಬಹುದು. ಮಸಿಕೆಂಡ, ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಮೈ ಕೈ ತುಂಬಿಕೊಡುತ್ತ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗೋಲಿ ಮಾಡಿ ಆಡುವ ಉತ್ಸಾಹವಿತ್ತು.

ಅಹಲ್ಯ ಬರೀ ಮಗುವಾಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಮನೆ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ಸಲ ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು, ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವುದೇ ಬೇಡ, ಬಹಳ ಹುಶಾರು ಉಂಟು ಹುಡುಗಿ. ಅವಳು ಬಂದದ್ದು ನಂಗೆ ಜೀವವೇ ಬಂದ ಹಾಗೆ, ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚಾದರೂ ಅಡ್ಡಿಇಲ್ಲವು ಎಂದಳು ಶಾರದೆ. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಶಾರದೆಗೆ ಅಹಲ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತುಸು ಕಳೆ ಏರಿತ್ತು. ಈಗೀಗ ಮಗು ಅಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹುಡುಗಿ ಅಹಲ್ಯಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಇತ್ತು. ಮಗುವಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ನೀನೆ ಬಂದು ನೋಡುಬೇಕಾದರೆ ಎಂದಳು ಶಾರದೆ ಒಮ್ಮೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಮಗುವಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ತಿಕ್ಕಿ ಕಾಲು ನೀಡಿ ಕುಳಿತು ಲಂಗವನ್ನು ಮಂಡಿಯವರೆಗೆ ಎತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾಕಳುವೆ ಎಲೆ ಮುದ್ದೂ ಅಂತ ಹಾಡುತ್ತ ಅದರ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು ಅಹಲ್ಯ, ಹಣೆಗೆ ಎಡಗೈ ಅಡ್ಡವಿರಿಸಿ ಬಲಗೈಯಿಂದ ತಲೆಗೆ ಶ್ಯೆ ಶ್ಯೆ ಎಂದು ನೀರು ಸುರಿದಾಗಲಂತೂ ಅವಲಿಂದ ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ ನಾನು. ಅಜ್ಜಿ ಅಮ್ಮ ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದಾರೆ ಅಲ್ಲಿ ಎನಿಸಿತು, 'ನಾಕೆಮ್ಮೆ ಕರೆದ ನೊರೆಹಾಲೂ' ಎಂದು ಅವಳು ಹಾಡುವ ಧಾಟಿಯೂ ಓಬಿರಾಯನದು, ಆ ದನಿಗೇ ಮಗು ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಮ್ಮಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು, ಮಕ್ಕಳ ಹತ್ತಿರ ಹಾಡುವಾಗ ರಾಗ ಅವಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕು ಹಾಗೆ ಹಾಡಬೇಕು, ಅದೆಲ್ಲ ಯಾರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಬರುವುದಿಲ್ಲ,

ತಾಯಿಯಾದಾಗ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಬರುವಂತೆ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ರಾಗವೂ ಹೊರಡುತ್ತದೆಂತ, ಅಮ್ಮನ ತಾದಾತ್ಯತೆ ಅಂಥದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಹುಡುಗಿ ಇನ್ನೂ ತಾಯಿಯಾಗಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಆಹಲೇ ರಾಗ ಮೂಡಿತ್ತು. ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮುಂಚೆಯೇ ತೊಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿ ರೆಡಿ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದಳು ಅಹಲ್ಯೆ, ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದೇ ಕೊಡು ಮಾರಾಯಿ ನಾನು ಪೌಡರು ಹಾಕಿ ತಲೆಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೂ ಕೊಡದೇ ತಾನೇ ಪೌಡರು ಬಡಿದು ತಲೆಗೆ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಹೊದಿಸಿ ಬೀಸಿ ತೂಗತೊಡಗಿದಳು. ಎಷ್ಟು ಹಾಡಿತೋ ಹುಡುಗಿ, 'ದತ್ತಾತ್ರಿ ಹುಟ್ಟು' ಹೇಳಿತು. ಬಿಸಿ ನೀರಿಗೆ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣು ಒಳಗೆ ಬರಿತ್ತಲೇ ಬಾಡಿ ಹೋಗಿತ್ತು, ಈಗಂತೂ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆ. ಆದರೂ ಅಹಲ್ಯೆನ ಹಾಡು ನಿಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವಳ ಅಂಗಿಯಿಂದ ನೀರು ಅರಯುತ್ತಿತ್ತು, ನಿಂತಲ್ಲಿ ಕೂತು ಎಲ್ಲ ನೀರೇ, ಮಿಂದದ್ದು ನೀನ ಮಗುವ ಎಂದೆ, ನಾನೀಗ ಮೀಯುವವಳೇ ಎಂದು ನಕ್ಕಿತು. "ನೀನು ಲಕಿ ಶಾರದ, ಸಿಕ್ಕತಲ್ಲ ಅಂತೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿ' ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎಂದದಕ್ಕೆ 'ಬಂದ ಹೊಸತಲ್ಲನ? ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಹೇಗೆಂತ ಗೊತ್ತುಂಟೆ? ಇವರು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿಯಾಯಿತು. ಮಾಡಿಸುವುದನ್ನಲ್ಲ ಮಾಡಿಸಿಕೋ, ಮತ್ತೆ ಮುಂದೆ ಕೆಲಸ ಹೇಳಿದರೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡೀತು ಎಂತ. ನನಗೆ ಹೊರಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ ನೋಡು' - ಎಂದಳು ಶಾರದೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮತಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದು ನಾನು ಹೊರಟೆ, ಬರುವುದ ಅಹಲ್ಯೆ ಎಂದಾಗ ಹುಡುಗಿ ಜೆಸ್ಸೂರು ಹಣಗೆಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಗೆರಚಿ ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಕೂತಿತ್ತು. 'ಏನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ? ಮನೆಯ ಎರಡು ಮೈಲುಂಟೆ? ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ' ಎಂದಿತು. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಧಿಕ ಇದೆ ಅಂತ ಶಾರದೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನಪಾಗಿ ನಗೆ ಬಂತು. ಅದರ ಬಾಯಿಗೆ ಕೋಲು ಹಾಕುವ ಅಂತೆನಿಸಿ 'ಮನೆ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದರೆ? ಅಡಿಗೆಯಾಗುವುದುಬೇಡವ? ಇನ್ನೂ ಮೇಲೋಗರಕ್ಕೆ ಕತ್ತರಿಸಿಲ್ಲ ನಾನು'-ಎಂದೆ. 'ಅಡಿಗೆ ನನ್ನದೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮೇಲೋಗರ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಇವತ್ತು?' - ಇದು ದೊಡ್ಡ ಅಜ್ಜಿಯೇ! ಮೇಲೋಗರ ಇಂಥದ್ದು

ಎಂಥ ಹೇಳಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನಡಿಗೆ ಮಾಡುದುದಂತ ಇನ್ನೂ ಯೋಚಿಸಿಯೂ -ಇಲ್ಲ ಅಂತ ತನ್ನ ಅಡಿಗೆಯ ತಲೆಬಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ದಾಟಿಕೊಂಡೆ. ಶಾರದೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನಲು ಪುನಃ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಶಾರದೆ ಅಹಲೈಗಿಂತ ತುಂಬ ಚಿಕ್ಕವಳಾಗಿ ಅಹಲೈ ಶಾರದೆಯ ಅಮ್ಮನೋ ಅತ್ತೆಯೋ ಅಜ್ಜಿಯೋ ಆಗಿ ಕಂಡು ಶಾರದೆ ಅವಳ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನನ್ನ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ನನಗೊಂದು ಅಹಲ್ಯೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ? ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದು ವತ್ತರೆ ಕೂಡ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶಾರದೆ ಅಹಲೈಯನ್ನು ಮಗುವಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕರೆಸಿದ್ದಲ್ಲವೆ? 'ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜೊತೆ ಬಟ್ಟೆ ಇರುವುದು ಮೈನೆರೆಯವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ. ಆಮೇಲೆ ಬೇಡ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ಇದ್ದರೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ?' ಅಂತ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವೂ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಯಾರು ಬರುತ್ತಾರನ ಈಗಲ್ಲ ಎಂದರೆ, ಬರೀ ಮಗುವಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದಳು. ಬಂದ ಸಂಬಳವನ್ನೆಲ್ಲ ಗಂಟೇ ಕಟ್ಟು ನೀನು ಎಂತ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ.

ಈ ಹುಡುಗಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಂಬಳ ಅಂತ ಒಮ್ಮೆ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ 'ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೋಳುತ್ತಾನೆ. ಸುದ್ದಿ ಬೇಡ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ. ಅಸಲುಗುಟ್ಟು ಗೊತ್ತುಂಟೆ? ಇದು ಇನ್ನೂ ಮೈನೆರೆಯಲ್ಲ. ಸೂಚಿಮೈನಿಗೆ ಅದೇ ಚಿಂತೆ. ಇದು ಬಹುಶಃ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂತ. ಡಿ.ಎಂಠ್,ಸಿ.ಯಾದರೂ ಮಾಡಿಸಬಹುದಿತ್ತು ಎಂದೆ. 'ಯಾರಾದರೂ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು' ಎಂದರು. ನನ್ನೊಡನೆ ಬರಲಿ, ನಾ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಂಗೂ ಹೇಗೂ ಮಗು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಜನ ಬೇಕು ಎಂದೆ, ಅಷ್ಟು ಮಾಡು ಮಾರಾಯ್ತಿ. ಮಗುವಾಡಿಸಿಯಾದರೂ ಋಣ ತೀರಿಸಿತು ಎಂದರು ಸೂಚಿಮೈ. ಆಯಿತು ಅಂತ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮೈನೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವು. ನಂಗೇ ಒಂಥರ ಭಯ. ಯಾರನ್ನೆಂತ ಕಾಯುವುದು? ಯಾರನ್ನೂ ನಂಬುವಂತಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವ?

ನಾ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ, ಅಂತಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅಹಲ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ-
ಆಗುತ್ತಾಳೆವೆ... ಈ ಸೂಚಮ್ಮನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಅವಸರ ಯಾಕೆ - ಅಂತ ಒಂದು
ನಿಮಿಷ ಅನಿಸಿದರೂ ಹೀಗೆ ಅನಿಸುವ ಹಿಂದೆ ಶಾರದೆಗೊಂದು ಜನ ಒಳ್ಳೆಯದೆ
ಸಿಕ್ಕಿತೆಂತ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿವಲ್ಲ ಎಂತ ನನಗೆ ನಾನೇ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. 'ಮತ್ತೆ
ಅಹಲ್ಯೆಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಹೇಳುವುದು ಬೇಡ. ಸೂಚಮ್ಮನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳಿಗೆ
ತಿಳಿಯುವುದು ಬೇಡ ಎಂತ'.

'ಡಾಕ್ಟರರ ಹತ್ತಿರ ಟೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಸೋಣ ಎಂದರೆ ಯಾಕೆ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವ
ಅವಳು?'

ಅದೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯುವುದು ಬೇಡ ಅಂದದ್ದು. ಆಪರೇಷನಿನ ಖರ್ಚು ಮತ್ತು
ಇವಳು ನೋಡಿಕೊಂಡದ್ದು ವಟಾವಟಂತ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಬೇಡ ಅಂತ
ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು. ಹಾಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರೆ, ಅಭಿಮಾನ ಜೋರಂತೆ ಹುಡುಗಿಗೆ,
ಹೊರಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದರು ಸೂಚಮ್ಮ. ತಾನು ದುಡಿದ ದುಡ್ಡು ಕಳಿಸುವ ಆಫೀಸರನ
ಜರ್ಬಿನಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಹೆಣ್ಣು. ಅವಳೇನು ಕಡಿಮೆ ಅಂತ ತಿಳಿಯಬೇಡ'.

ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ಸೂಚಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದು ಸದ್ಯ
ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೊಂದು ಜನವಾದರೂ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂತಲೂ ಹೌದು, ಎನ್ನುತ್ತ 'ಈ
ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದವರೇ ಗಟ್ಟಿ'- ಅಂತ ತನ್ನ ಗಂಡ ಅಹಲ್ಯೆಳನ್ನು
ಕಂಡು ಹೇಳಿದರು ಎನ್ನುತ್ತ ನಕ್ಕರು ಶಾರದೆ. ಅಹಲ್ಯೆಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂತ
ಕಂಡರೆ ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂತ ಯಾರೂ ಹೇಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ ಹೌದು. ಅಷ್ಟು
ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿತ್ತು ಹುಡುಗಿ.

ಅಹಲ್ಯೆ ಬಂದು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದಿರಬಹುದು ಈಗ ಮಗುವಿನ
ತೊಟ್ಟಿಲೂ ನಡುವಿನ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದಿತ್ತು, ರಾತ್ರಿ ಅಹಲ್ಯೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ
ಮಲಗುವುದಂತೆ. ಮಗು ಎದ್ದರೆ ನೀರು ಕುಡಿಸುವುದೂ ಅವಳೇ, ತೂಗಿ ನಿದ್ರೆ
ಮಾಡಿಸುವುದೂ ಅವಳೇ, ರಗಳೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ಶಾರದೆ.

ಮಗುವಾಡುಸಲೆಂತ ಬಂದ ಹುಡುಗಿ ಹೇಳದೆಯೇ ಅಡಿಗೆ, ಮನೆ ಗುಡಿಸಿ ಬರೆಸುವುದು, ಎಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಅದೃಷ್ಟ ಈ ಶಾರದೆಯದು! ಅಥವಾ ತನ್ನನ್ನು ಮಗುವಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವ ಈ ಹುಡುಗಿಗೆ? ಸೂಚಮ್ಯ ಅದನ್ನೂ ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಡು ಎಂತ ಖಂಡಿತ ಹೇಳಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಶಾರದೆಗೆ.

ತನಗೇಕೆ ಅದೆಲ್ಲ, ಬೇಡದ್ದು, ಅಹಲೈ ಮತ್ತು ಶಾರದೆಯರ ಮಧ್ಯೆ ಛಿದ್ರ ಹುಡುಕುವ ಕೆಲಸ. ಅವಳು ಮಗುವಾಡಿಸಲಿ, ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಲಿ - ಅಥವಾ ಎರಡೂ ಮಾಡದೆ ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕಿ ಮಲಗಲಿ. ನನ್ನ ಮನೆ ಕೆಲಸವೇನು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೆ?

ಒಂದು ದಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದಳು ಅಹಲೈ. ಮಗುವಿಗೆ ಗುಬ್ಬಿ ಗುಬ್ಬಿ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತ, 'ಏನು ಹೆಣೆ ಕೆಲಸ ಆಯಿತ?' - ಎಂದೆ. ಆಯಿತು ಕ್ಯಾರಿಯರನ್ನು ಕಳಿಸಿಯಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಈ ಮಾಣಿ ಎದ್ದಿತು' ಎಂದಳು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅಬ್ಬಲಿಗೆ ಹೂವು ಅರಳುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಖಕ್ಕೆ ಪೊಡರು ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಒಪ್ಪವಾಗಿ ಬಾಚಿ ಹೇರ್ ಬ್ಯಾಡ್ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. 'ಏನುಭಾರಿ ಶೋಕು ಆಗಿದ್ದಿಯಲ್ಲ ಇವತ್ತು! ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರ ಏನು ಕತೆ?' ಎಂದ ಹೆಣ್ಣು ನಾಚಿಕೊಂಡಿತು. 'ನೀವು ಬಿಡಿ ಸುಸೀಲಕ್ಕ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ತಮಾಷೆಯೇ', ಎಂದದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪಪ ತಡೆದು 'ಶಾರದಕ್ಕನ ಪೊಡರು, ಕೂದಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕೊಂಡದ್ದೂ ಅವರದೇ... ಹಳೆ ಜಬ್ಬು, ಚಂದ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲ? ಹೊಸತು ತೆಗೆದೊಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

'ಅಲ್ಲ ಹೆಣೆ, ಶಾರದಕ್ಕ ಬೈಯುವುದಿಲ್ಲವೆ?'

'ಯಾಕೆ ಬೈಯುತ್ತಾರೆ? ನಾನಿಷ್ಟು ಗೇಯುವುದಿಲ್ಲವೆ?' - ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೆಂಚು ಜೋರುಂಟು! - ಆದರೆ ಆ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಕಿರಿಕಿರಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಣ್ಣ ಎಳೆಯೂ ಉಂಟೆ?...ನನಗೇ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಶಾರದೆ ಬೈಯದಿರಲಿ ಎಂತ. 'ಅಬ್ಬಲಿಗೆ ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಾರು?'

‘ಆ ಕೊಂಕಣಿ ಮನೆಯವರು. ಕೇಳಿದೆ. ಕೊಟ್ಟರು. ಇನ್ನೇನು ಸೋಣ್ ತಿಂಗಳು ಬರುತ್ತದೆ ಚೂಡಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಬೇಕಾದರೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಜನ;.

‘ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ ಮಾರಾಯ್ತಿ ನೀನು!-ಎಂದೆ.

‘ಪುಸ್ಸೆ - ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಏನಾಗಬೇಕು? ಅಬ್ಬಲಿಗೆ ಬೇಕ ನಿಮಗೆ? ಶಾರದಕ್ಕನಿಗಂತ ಒಂದು ತುಂಡು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಕದರೆ ನಿಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ’.

‘ನಂಗೆ ಬೇಡಪ್ಪ. ಅವಳಿಗೇ ಕೊಡು.’

ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಮೌನ. ಮತ್ತೆ ತಗ್ಗದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಳು ಅಹಲ್ಯಾ ‘ಸುಸೀಲಕ್ಕ, ನನಗೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಹೇರ್‌ಬ್ಯಾಂಡ್ ತಗೇಸಿಕೊಡುತ್ತೀರ? ನನಗೆ ತಿಂಗಳು ಸಂಬಳ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವೆ’.

ನನಗೆ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ, ಸಂಬಳವಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಕರ್ಮ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ತೆಗೆಸಿಕೊಟ್ಟೇನೆಂದೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ನಿನ್ನ ಶಾರದಕ್ಕ ತನ್ನ ಕೆಲಸದವಳನ್ನು ನಾನು ಪೂಸಿ ಹೊಡೆದು ಹಾರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಎಣಿಸಲಿ ಕಡೆಗೆ.

‘ಶಾರದಕ್ಕನ ಹತ್ತಿರವೇ ಹೇಳು, ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬರುವಾಗ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾಳೆ’-ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದೆ.

‘ಹೂಂ, ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತೇನಲ್ಲವ? ಅವರು ಬರುವುದರೊಳಗೆ ನಾನು ಜಡೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು’-ಎಚ್ಚಿಗಳು ಗೊಣಗಿದಂತೆ. ಅವಳ ಮುಖ ಕಂಡು ಸಂಕಟವಾಯಿತು.

‘ಆಯಿತು, ತೆಗೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ’-ಎಚ್ಚಿದೆ. ಮೊದಲೇ ಗುರಸಿಯಂತೆ ಅಗಲ ಮುಖ, ಈಗ ಕೆನ್ನೆಯಲ್ಲ ಬಾಯಿತೇ. ಬಾಗಿಲ ಚಿಲಕ ಸಿಗಿಸಿ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಬಂದು ನಿಂತಳು.

‘ಊಟವಾಯಿತನ?’-ಎಚಿದೆ.

ಇಲ್ಲಪ್ಪ. ಈಗ ಮಗು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿದ್ಲೆ ಮಾಡುವ ಹೊತ್ತು. ಅದು ನಿದ್ಲೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಉಚಿಡರೆ ಹಿತವಾಗುತ್ತದೆ’.

ಕೇಳಬೇಕೆಂತ ಅನಿಸಿ ಅನಿಸಿ ಬೇಡವೆಚಿತ ತಳ್ಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ.

*****

ಹಸಿವು

ಹಸಿವೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಾವು ಬಸಿರ ಬಂದು ಹಿಡಿವಡೆ

ವಿಷವೇರಿತ್ತಯ್ಯ ಅಪಾದ ಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ

ಹಸಿವಿಗನ್ನವನಿಕ್ಕೆ ವಿಷವನಿಳುಹಬಲ್ಲಡೆ

ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ಆತನೆ ಗಾರುಡಿಗ ಕಾಣಾ ರಾಮನಾಥ.

ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಹಸಿವಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೇಳಿದರು ಹಸಿವು ಅದರ ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ಅನ್ನದ ಮಹತ್ವ ಎಂತಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಎಂಬತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಇವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಒಂದು ಜೀವಿಯೇ? ಈತ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಜೀವಿ.ಮನುಷ್ಯ ತನಗೆ ಹಸಿವಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದಿ-ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯ ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿ ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದನು ಹಾಗೂ ಹಸಿಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕಿದವನು. ಜಾಗತಿಕ ಹಸಿವು ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತವೂ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೧೦೨ ನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಚೀನಾ ೨೫, ಶ್ರೀಲಂಕಾ ೬೬, ನೇಪಾಳ ೭೩, ಬಾಂಗ್ಲಾ ೮೮, ಹಾಗೂ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ೯೯ನೆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ದೇಶ ಭಾರತ ಎಂದು “ಜಾಗತಿಕ ಹಸಿವು ವರದಿ ೨೦೧೯”ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. “ಎಲ್ಲಾರು ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ ತುತ್ತು ಹಿಟ್ಟೆಗಾಗಿ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಚಾಂಗ ಓದಿಕೊಂಡು ಪರರಿಗೆ ಬೋಧನೆಯ ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ” ಇವು ಕನಕದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಾಲುಗಳು. ಮಾನವನ ಅಗತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿವಿನ ಬಗೆಗಿರುವ ಚಿತ್ರಣ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಸಿವಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕು ತುಂಬಿದೆ. ಹಸಿವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ, ಹಸಿವಿನ ಅನುಭವಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ

ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಸಿವಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅನ್ನ ಬೇಕು. ಅರ್ಥಾತ್ ಜೀವಿಸಲು ಆಹಾರ ಬೇಕೆ ಬೇಕು.ಆಹಾರದಿಂದ ಹಸಿವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಹುದು. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ಉಣಿಸು-ತಿನಿಸುಗಳು ದೊರೆಯದೆ,ದಿನನಿತ್ಯವೂ ಹಸಿವಿನ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಿರುವ ಕೋಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಜನರ ಹಸಿವಿನ ಸಂಕಟವನ್ನು ತಣಿಸುವ ಸವಾಲು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಬೇಕಿದೆ.

*****

೧. ತುತ್ತಿನ ಚೀಲ

-ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ

೧

ಅನ್ನಬ್ರಹ್ಮದ
ದೇಗುಲದಲ್ಲಿ
ಬೆಳಗೂ ಬೈಗೂ
ಫಿಳಿ ಫಿಟಿ ಬೆಂಕಿ.
ಡೊಂಬರ ಪೂಜೆಯು,
ಕಾಗೆಯ ಮಂತ್ರ,
ಗಾಳಿಯ ಎಡಿಯುಂ,
ಬೊಬ್ಬೆಯ ಗಂಟೆ-
ಅನ್ನಬ್ರಹ್ಮದ
ದೇಗುಲವಿದೆ!

೨

ನಾದಬ್ರಹ್ಮದ
ಕಗ್ಗವಿಯಲ್ಲಿ
ಮೌನದ ವೀಣೆಗೆ
ಕರುಳಿನ ತಂತಿ,
ಮಿಡಿದೂ ಮಿಡಿದೂ
ಮುರಿದವು ಬೆರಳು
ಮುರಿದವು ಬೆರಳು
ಮಿಡುಕಿ ಮಿಡುಕಿ
ನೊಂದಿತು ಎದೆಯು-
ನಾದಬ್ರಹ್ಮದ
ಕಗ್ಗವಿಯಲ್ಲಿ!

೩

ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮದ
ಗುಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ
ಹಗಲೂ ಇರಳೂ
ವೇದದ ವಾದ,
ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ.
ಜಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ
ನೇತಿದೆ ಜೋತಿದೆ
ಜೀವದ ಜೇಡ-
ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮದ
ಗುಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ!

೪

ದೈವುಳ್ಳವರಿಗೆ
ದಯವೇ ಇಲ್ಲ!
ತಿತ್ತಿರೆ ತುಂಬಿದೆ
ಕೂಳಿನ ಕೋಟೆ!
ಬಿಡುಗಣ್ಣವರಿಗೆ
ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ
ಅಮೃತ ತೇಗಿನ
ಮದವಚಿತಹದು!
ಹಸಿದವ ಬಲ್ಲ
ಹಸಿವೆಚಿರು ಶೂಲಿ!

ಋ

ಶಿವಾ ಶಿವಾ ಹೇ
ಶಿವ ಮಾದೇವಾ!
ಅತ್ತಿತು ಕೂಗಿತು
ಚೇರಿತು ಜೀವ
ಬಾಯಂಗಳದಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತು
ಮುಗಿಲಿನ ಕಿವಿಯನು
ಮಿಟ್ಟಲೆ ಇಲ್ಲ;
ಹಾಡುವ ಸಭೆಯಲಿ
ನರಳುವದುಂಟೆ?

೬

ಕಿಕ್ಕಿರೆ ತುಂಬಿದೆ
ಭೂಮಿಚಿರು ಕಣಜ
ಕಕ್ಕಸಬಡುತಿದೆ
ಬೊಕ್ಕಸದೊಡಲು
ಬಾಳಿಗಿಚಿತಲೂ
ಕೂಳೇ ಮೇಲೊ?
ಬರಿದೋ ಬರಿದು
ತೆರವೋ ತೆರವೊ
ಬಡವರ ಬಗ್ಗರ
ತುತ್ತಿನ ಚೀಲಾ.

೭

ದೇವರದೊಂದು
ಗೋರಿಯ ಕಟ್ಟಿ,
ಧರ್ಮದ ಧೂಪಕೆ
ಬೆಂಕಿಯನಿಕ್ಕಿ,
ಗೃಣಗಣ ಬಾರಿಸಿ
ಪ್ರಾಣದ ಗಂಟೆಯ,
ಸಾವಿನ ನೋವಿಗೆ
ಕಲಮಲವೆದ್ದು
ನೆಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ
ತುತ್ತುವೆನೆಚಿದು
ಗೃದರುತ್ತಿಹುದು_
ಗೃರ್ಜಿಸುತ್ತಿಹುದು_
ಬಡವರ ಬಗ್ಗರ
ತುತ್ತಿನ ಚೀಲದ
ಒಳಗಿನ ಒಳಗಿನ
ಒಳದನಿಯೊಂದು

*****

೨. ದೇವರ ಹೆಣ

-ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ

ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ರೊಣ್ಣೆ "ಅನ್ನ" ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೆ ಹ್ಹ..ಹ್ಹ..ಹ್ಹ.. ಅಂತ ನಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಒಂದು ಹನಿ ಮಳೆಕಾಣದೆ ಇಡೀ ನೆಲ ಎಂಬೋ ನೆಲ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ, ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯಂಥಾಗಿ ಉರಿಉರಿ ಹಾಯತೊಡಗಿತ್ತು. ಮುಳ್ಳಿನ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮುಳ್ಳುಗಳಷ್ಟೆ ಹಚ್ಚಗಿದ್ದವು. ಅವನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಎಕ್ಕೆ ಎಲೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕೆಂದು ಚಂಡಿ ಹಿಡಿದವನಂತೆ ಮುಖವನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಹಾಗೆ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡೇ ಹುಲುಲಿ ಹಳ್ಳದಗುಂಟೆ ಎರಡು ದಮ್ಮು ನಡೆದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕಿತ್ತು. ಒಟ್ಟೋಟ್ಟಾಗಿರುವ ಬಂದಳಿಕೆ ಗಿಡಗಳು ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಎಕ್ಕೆ ಗಿಡವೊಂದಿರುವುದು, ಶಿವನ ಮೂರನೇ ಕಣ್ಣಿನಾಕರಾರದ ಆ ಎಲೆಗಳು ಅದರ ತುಂಬ ಇರುವವು. ಅವು ಬಿರುಬಿಸಿಲನನ್ನು ಅಣಕಿಸುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಗಾಳಿಗೆ ಮಿಸುಕಾಡುತ್ತಿರುವವು.

ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಎಲೆ ಸಾಕು; ರೊಣ್ಣೆಯ ತಲೆಯೊಳಗಿನ ಮಿದಿಳುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಒಡಲನ್ನು ಭರಭರನೆ ಊದಿಸಿ ನರನಾಡಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸುಖ ನೀಡಿಲಿಕ್ಕೆ, ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು! ಅವನು ಮನೆ ಬಾಕಲು ದಾಟುತ್ತಲೆ ವಟವಟ ಗುಟ್ಟತ್ತ ಹೆಡ್ಡಿ ಎದುರಾದಳು. ಇಲಿಯೊಂದನ್ನು ಸುಟ್ಟು ತಿಂದು ಮುಖದ ತುಂಬ ನಳನಳಿಸುವ ಕಳೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಿರೇಮಗ ಕೊಕ್ಕು ತನ್ನ ತೆರಿಕಾಟು ಅಂಗಿಯ ಹತ್ತಾರು ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗೂಢವಾಗಿ ಅಡಗಿರಬಹುದಾದ ನುಸಿಕ್ರಿಮಿಗಳನ್ನಾಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. "ತಿಂದಕೂಳು ಮೈಗೆ ಅತ್ತದಂಗೆ ಒಂದೇ ಸಮ್ಮೆಕಡಿತವೆ ಆಳಾದೋವು" ಎಂದು ಅವನು ಪಂಚಮವೇದ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಬೇರೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಮತ್ತಲ್ಲಿಯೇ ಅಪಾರಿ: ತಿಮ್ಮಿ: ಕುಲ್ಡಿ ಊಟ ಮಾಡುವ ಆಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಆ ಆಟದಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಿ ನವಣಕ್ಕೆ ಬಾನದ ಪಾಲ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಕುಲ್ಡಿ ಘಮಾಡಿಸುವ ಸಾರಿನ ಪಾಲ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಅವರೆಡನ್ನು ಹಿತವಾಗಿ ಕಲೆಸಿ ಉಂಡಂತೆ: ಡೇಗಿದಂತೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಟಿಸಿದ ಅಪಾರಿಯ ತಲೆಸವರಿ ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಪ್ರವೇಶಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಒಲೆಯೇ ತನ್ನ ಪರಮೆಂಟು

ಗೂಡೆಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ್ದ ಕೋಶಿ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಬೇಟೆಯ ಕನಸು-ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಹುಲಿಯನ್ನು ತದೇಕ ಚಿತ್ತದಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿತ್ತು. ಮತ್ತದರ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇಮಾನು ಹೋಗುವಾಗ ಬರುತ್ತದಲ್ಲಾ ಅಂಥದೊಂದು ಸವಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಿತಿಮೀರದೆ ಗಮನಿಸಿ ನೆಲುವಿನಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ನೋಡಿದ. ಅಡಕಲ ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತ. ನೆಲ ಕಾದ ತಗಡಿನಂತಿತ್ತು. ಅವನ ಬಳಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಒಂದು ಜೊತೆ ಕೆರಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದನ್ನು ಹುಲಿ ಎತ್ತೊಯ್ದು, ಏಳು ಮುಖದ ಮಾರೆಮ್ಮನ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಗಿದು ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿತ್ತು. ಗೂಡಲ್ಲಿ ಒಂಟಿ ಚಪ್ಪಲಿ ಇತ್ತು. ಚಲಿಸದ ಬೆಟ್ಟದಂಥ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಉದ್ದನೆಯ ಉಸಿರು ಬಿಟ್ಟನು.

ಮತ್ತೆ ಬೀದಿಗುಂಟ ಗಾಜಿನ ಗೋಲಿಯಂತೆ ಉರುಳತೊಡಗಿದ, ಎಂಥೆಂಥವರೋ ಎದುರಾದಾಗ ಮಗ್ಗಲಾದ. ಚಾವಡಿಕಟ್ಟೆ ಬಂತು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಸಂದೇವರ ಗುಡಿ, ಪವುಳಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಂಟು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಮಳೆ ಬಾರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವುದಾಗಿ ಎರಡು ವಾರಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನುಡಿದು, ತತ್ಪಲವಾಗಿ ಅನ್ನ, ನೀರು ತ್ಯಜಿಸಿ ಮರಣಕ್ಕಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತ ಕಳೇಬರದಂತೆ ಕೂತಿದ್ದ ತಾತ ಇರುವುದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಇಣುಕಿ ನೋಡಿದ. ಕಂಡಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೊದಲೆ ತಾತ ಸಾಯುವುದೇ ಎಂಬೊಂದು ಸಂದೇಹದೊಡನೆ ಸಣ್ಣನಗು ಬಂತು. ಹಾಗೆ ಮುಗುಳುನಗು ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಮತ್ತೆ ಗೋಲಿಯಂತುರುಳುರುಳಿ ಹುಲುಲಿ ಹಳ್ಳದ ದಡ ಸೇರಿದ.

ನಡೆಯುತ್ತ ನೋಡಿದಂತೆ ಹಳ್ಳದ ತುಂಬ ನೂರಾರು ತಗ್ಗುಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಕೆಲವು ಹಸಿ ಇದ್ದವು. ಅವುಗಳ ದಡದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಗಳು ಕಾSS ಕಾSS ಎನೆ ರಾಗಾಲಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಎಂಥದಕ್ಕೋ ತಡಕಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಕಾಗೆಯೊಂದರ ಕಳೇಬರ ಇರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿದ ಮತ್ತು ದಡದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಸರಿದು, ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಉರುಳುರುಳಿ ಮೂರು ಮೂರು ದೂರವಿರುವಾಗಲೇ ಎಕ್ಕೆಗಿಡದ ದರುಶನ ಪಡೆದು ರೋಮಾಣಚನಗೊಂಡನು. ಒಂದೇ ಏಟೊಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲೆಯೊಂದನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡನು. ಅದು ಆತ ಹಳಿದಂತೆ

ಕೇಳಿತು. ಚಿಟಕಿ ಹೊಡೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅದು ಚಿಲುಮೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪನ್ನು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಹದಮಾಡಿ ಚಿಲುಮೆಗೆ ತುಂಬಿದ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಕಡ್ಡಿಪೊಟ್ಟಣ ಮರೆತು ಬಂದಿರುವುದು ನೆನಪಾಯಿತು. "ಧೂ ನನ ತೆಲಿಯೇ" ಎಂದು ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತಾನೇ ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಎಡಗೈಯ ಎರಡು ಬೆರಳುಗಳ ನಡುವೆ ಚಿಲುಮೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ದೀಪದ ಕಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಬಂಡಿ ಹಾದಿ ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕಿದ. ಜಾಡಿನ ಪಕ್ಕ ಜಾತಕ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಕಾದ ನಂತರ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಂಡಿಯೊಂದು ಬರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಸ್ವಾಗತ ಬಯಸುವವನಂತೆ ಎದುರಾಯ್ತು. ಆ ಬಂಡಿಗೆ ಕಡೆಗೀಲಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಅದರ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಬಂಡಿಯ ಗಾಲಿ ಸರಿಪಡಿಸಿದ ನಂತರ ಕಡ್ಡಿ ಕೇಳಿದನು, ಬಂಡಿಯಾತ ಕಡ್ಡಿ ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ಬೊಗಸೆಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಲೋಣಿಯ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೀಪದ ಕಡ್ಡಿಗಳಿದ್ದು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮದ್ದಿತ್ತು. ನೆರಿಕೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಜಾಣ ಲೋಣಿ ತನ್ನ ಮನೆದೇವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಚಿಲುಮೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು. ಒಂದು ದಮ್ಮು ಎಳೆದ. ಘಾಟು ಹೊಗೆ ಅವನ ದೇಹದ ಸಾವಿರ ಕೋಣೆಗಳ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿತು. ದಮ್ಮಿನ ಮೇಲೆ ದಮ್ಮು ಎಳೆದ. ನಂತರ ತರಗೆಲೆಯಂತೆ ನಡೆಯತೊಡಗಿದ. ತನ್ನ ತಲೆಯೊಳಗೆ ಎಂಥದೋ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸ್ತು ಅದು ಭಾರಿ ಪ್ರಾಣಿ ಇರಬೇಕೆನ್ನಿಸ್ತು. ಅದರ ಮುಖ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಅವನು ಮತ್ತೊಂದು ದಮ್ಮು ಎಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಕ್ಷಣ ಆ ಧೂಮದ ಉದ್ದೀಪನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಮೆದುಳು ಗರಿಗೆದರಿದ ಹಕ್ಕಿಯಂತಾಗುತ್ತಲೆ ಅದು ವೃಷಭರಾಶಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ನೆನಪಿನ ಪದರುಗಳಲ್ಲಿ ಆಕಾರ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳ ತೊಡಗುತ್ತಲೆ; "ಭಲಲ ಲೈ ಸಾರಥಿ ನಾನು ದಾರೆಂದರೆ... ತಾಶಿಲ್ದಾರ ಡೋಮನ ಜೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನಾದ ಲೋಣಿಯೇ ನಾನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲೈ ಸಾರಥಿ ಅತಿಜಾಗ್ರತಿ" ಎಂದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಿಂದ ರುಗ್ಗ ಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ಗೌಡರ ಎತ್ತೇ ಅದು. ಮೂಡಲ ಸೀಮೆಯ ಹರವಾದ ಮೈಯ ಪ್ರಾಣಿಯದು. ತನ್ನನ್ನು ಕವುಚಿಕೊಂಡಿರುವ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲೆಂದೇ ತನ್ನ ಮನೆದೇವರಾದ 'ಉರುಕುಂದಿ ಈರಣ್ಣ' ತನ್ನೊಕ್ಕಲ ಮನೆಯ ಭಾರಿ ಎತ್ತಿಗೆ ವಾಸಿಯಾಗದಂಥ ರೋಗ ಬರಿಸಿರುವನೆಂದು ದೇವರ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆ ಕೈ ಮುಗಿದು, "ದೇವರೇ ನೀನು ದೊಡ್ಡೋನು" ಎಂದು ಕೊಂಡನು. ಆ ಎತ್ತಿನ ದೇಹದಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂಥ ಮಾಂಸ ರೋಗಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗದಿರಲೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮನೆ ದೇವರಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

“ಹೊತ್ತು ಕಳೆದರೆ ಹೋಯಿತು, ಮುತ್ತು ಒಡೆದರೆ ಹೋಯಿತು” ಎಂಬೊಂದು ಗಾದೆಯ ತಳಬುಡ ತಿಳಿದವನಾದ ತೊಣ್ಣೆ ಓಡುವವನಂತೆ ಊರಕಡೆ ಮುಖಮಾಡಿ ನಡೆಯತೊಡಗಿದ. ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗಾಗಲೆ ಎತ್ತು ಸತ್ತಿರಬಹುದು!?, ಹಾಗೆ ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಶಿವಪೂಜೆ ಗೌಡರು ತನಗಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿರಬಹುದೇ? ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ 'ಕರೆಕಲ್ಲು' ಕಂಡಿತು. ಕರೆಕಲ್ಲು ಮೇಲಿತ್ತು ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು ಎಣ್ಣೆ, ಅದನ್ನು ನಾಯಿಯೊಂದು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕರೆಕಲ್ಲು ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ ಪರಮೇಶ್ವರನ ನೆತ್ತಿ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದವನಾದ ತೊಣ್ಣೆಗೆ ಸಿಟ್ಟುಬಂತು, 'ಹಜಾ' ಎಂದು ಗದರಿಸಿದನು. ಎಣ್ಣೆಗೆ ಹಲ್ಲುಹತ್ತಿದ್ದ ಅದು ಕೀರ್ ಮಾಡದೆ ಗುರ್ ಎಂದು ಗದರಿಸಿತು. ದೊಡ್ಡೋರ ನಾಯಿ ತಡುವೋದು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷಣ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳೋದೂ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುದುಕನ ಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತು ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುತ್ತ ಅದು ಬಂದಾಗ ತಾನು ತಪ್ಪದೆ. ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಅದರ ಕಾಲು ಮುರಿದು ಕುಂಟುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಾಕು ಮಾರು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ದನದ ಡಾಕುಟ್ಟು ಗೋಪಿಯ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೂಗಿ ಎತ್ತಿನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಹೇಗೆ ಅಂತಲೂ ಯೋಚಿಸಿದನು. ಕೇಳುವುದು ಸರಿಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಅವರಿವರನ್ನು ಯಾಕೆ ಕೇಳುವುದು? ಸತ್ತ ಎತ್ತು ಹೊತ್ತೊಯ್ದು ಕೊಯ್ಯುವುದು, ತೊಗಲು ಮಾರಿ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ ಸುಧಾರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ತನ್ನ ಹಕ್ಕು ಎಂದೂ ಬಗೆದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಸರಸರ ಒಂದಿಷ್ಟು ನಡೆದು ಬೇವಿನ ಮರದ ಬುಡದಡಿ ಕೆಮ್ಮುತ್ತ ಕುಂತಿದ್ದ ಅಸ್ತಮರೋಗಿ ಕಟುಗರ ದಯಾನಂದಪ್ಪನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು "ಎಷ್ಟೋ ತೊಗಲಿನ ರೇಟು ಎಂಗೈತಿ" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು "ಎಂತಿಂದೋ ಎಮ್ಮಿಂದೋ: ಅಂತ ಕೇಳಿದನು ದಯಾನಂದ. 'ಎತ್ತಿಂದಷ್ಟೋ' ಎಂದನು ತೊಣ್ಣೆ. "ಹಂಗಾದ್ರೆ ತಕ್ಕಂಬಾ" ಅಂದನು ಕಟುಗರಾತ. 'ಎಂಗೋ ತೊಗಲು ಬರೋದು ಗ್ಯಾರಂಟಿ. ಮುಂಗಡ ಯಾಕೆ ಒಂದೈದು ಇಸಗಬಾರ್ಡ್' ಎಂದು ಪಿಲಾನು ಹಾಕಿದನು ತೊಣ್ಣೆ. "ಒಂದೈದು ಅಡವಾನ್ನು ಕೊಡೆಪ್ಪೋ.... ಜ್ವಾಳ ತಕ್ಕ ಬೇಕಿತ್ತು. ಮನಿ ಮಂದಿ ಉಪಾಸ ಕುಂತಾವ" ಅಂತ ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಕಟುಗರ ದಯಾನಂದಗೆ ಕಫದೊಂದಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು "ಓಗ್ ಓಗಲೇ.....ಎಡಗೈಯಾಗ ತೊಗಲಿಡು; ಬಲಗೈಯಾಗ ರೊಕ್ಕ ಎಣಿಸಿಗೈ" ಅಂದು ಬಿಟ್ಟನು. "ಅದೂ ಸೈ ಬುಡು" ಅಂತ ತೊಣ್ಣೆ ಬೆನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಒಕ್ಕಲು ಮನೆ ಕಡೆ ಉರುಳತೊಡಗಿದನು.

ಅಯ್ಯಪ್ಪನ ಮನೆ ದಾಟಿ ಎಡಕ್ಕೆ ಹೊರಳಿ ಉಗುಳು ನುಂಗಿದನು. ಚನ್ನಸೆಟ್ಟಿಯವರ ಮನೆ ದಾಟಿ ಬಲಕ್ಕೆ ಹೊರಳುತ್ತಲೆ, ಅವನ ದೇಹವೆಂಭೋ ದೇಹ ಉದ್ದಿಗ್ನಗೊಂಡು, ರೋಮಾಂಚನದ ಸುಂಟುರುಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಹಗುರ ಪೈಕಿ ಹಗುರಾಗಿ ಆನಂದದಾಗಸದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡತೊಡಗಿದನು. ಕಡದಮ್ಮನ ಬಚ್ಚಲಕಟ್ಟಿಗೆ ಅನತಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಸಪ್ಪನ ಕಲ್ಲದಾಟುತ್ತಲೆ ಅಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ನೆಲಮುಗಿಲಿಗೆ ಏಕಾಗಿ ಇದ್ದ ಗೌಡರ ಮನೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿತು. ಸೂರ್ಯ ಪರಮಾತುಮನೇ ಆ ಮನೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದೆಂಬ ಅನುಮಾನ ಮೂಡಿ ಮರೆಯಾದ ಮರುಕ್ಷಣ; ಒಣಗಿದ್ದ ಬಾಯಿಯ ನೈರುತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ನೀರ ಸೆಲೆಕಿತ್ತು ಬಂತು. ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ತುಳುಕಿದ ಜೊಲ್ಲನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತ ಇನ್ನೇನು ತನ್ನ ದಾರಿದ್ರ ನಾಶವಾಯಿತೆಂದು ಬಗೆದನು. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಬಂಡಿಗಟ್ಟಲೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿದದ್ದು; ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ನುಣ್ಣಿಗೆ ಬಳಿದಿಟ್ಟು ಅದರ ನೆಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಖಾರವಿಂದವನ್ನು ತಾನು ದಿನಪ್ರತಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು, ತೆನೆ ಮೇಲೆ ಗುಬ್ಬಿ ಕೂತು ಎಂಜಲು ಮಾಡದ ಹಾಗೆ ಹೊಲದ ತುಂಬ ಲಕ್ಷ ಕಣ್ಣು ಮೂಡಿಸಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದುದು..... ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ..... ನೂರಾರು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಆ ಮನೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದು ನೆನೆದು ಬೀಗಿದನು. ಇಂಥಪ್ಪ ತಾನು ಆ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಗೌಡರು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ತನ್ನ ಬೊಗಸೆಗೆ ಗಣೇಶನನ್ನು ಎಸೆದು; ತನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸಿ ಎತ್ತನ್ನೊಯ್ಯಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುವರೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ರಂಗವಲ್ಲಿಯ ನಾನಾ ನಮೂನೆ ರೇಖೆಗಳಿದ್ದ ಆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು.

ಪರಾವರ್ತಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಕೈ ಕಟ್ಟಿದನು; ಸೆಳಕಿದ್ದ ಸೊಂಟವನ್ನು ತುಸುವೇ ಬಗ್ಗಿಸಿದನು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಓಡಾಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡವು. ಅವನ ಮೈಯ ಸಮಸ್ತ ರೋಮಸಂಕುಲ ಏದಿನ ಮುಳ್ಳುಗಳಂತೆ ನಿಮಿರಿದವು.

ಈ ಪ್ರಕಾರದ ದೇಹಿ ಒಳಗೆ ಇಣುಕಿ ನೋಡಿದನು. ಗೌಡರ ದೇಹ ಬಾಗಿಲಾಚೆ ಇದ್ದಿತು. ಆತನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಅವರ ಮಾತಿನ ವಸ್ತು ಎತ್ತೇ ಆಗಿರುವುದು, ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಿ, ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸತ್ತಿದೆ ಎಂದು ರೋಮಾಂಚನಗೊಂಡನು. ಎತ್ತಿನ ಕಳೇಬರವನ್ನು ಮುದುಕನ ಕಟ್ಟಿವರೆಗೆ ಸಾಗಿಸಲು ನಾವು ಯಾರ ಯಾರ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಅವನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗೌಡರು ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಬಂದೆ ಬಿಟ್ಟರು, ಬಂದವರೆ "ಎನ್ನೇ?" ಅಂತ ಮಾತನಾಡಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಅವರನ್ನೇ ಮಿಕ್ಕಿಮಿಕ್ಕಿ

ನೋಡಿದ ತೊಣ್ಣೆ "ದೇವ್ರ ಆರೋಗ್ಯ ಎಂಗೈತಿ ಧಣಿ" ಎಂದು ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟನು, ಅದಕ್ಕೆ ಗೌಡರು "ಇನ್ನೆಲ್ಲೆತೆ? ಸಿವ್ನ ಪಾದ ಸೇರಿಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ ದೇವ್ರ ಎಂದು ಆಡಿದ್ದು ಕೇಳಿದ ತೊಣ್ಣೆಗೆ ಒಳಗೊಳಗೆ ನಗುಬಂತು; ನಕ್ಕನು. ತಾನು ದೇವರನ್ನು ತರಲು ಎತ್ತಿನ ಪರಿಶೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು; ದೇವರ ಮೈತಿಕ್ಕಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು; ತುಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪಿರಾಣಿಯಾದ ದೇವರು ತನ್ನಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಕೂಡ ಏಟು ತಿನ್ನದಿದ್ದುದು; ದೇವರಿಗೆ ಜಡ್ಡು ಜಾಪತ್ತೆ ಬರದಂತೆ ತಾನು ಕಾಡೊಷಧ ಕಲಸಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದುದು ಎಲ್ಲ ನೆನಪಾಗಿ ಕಕ್ಕುಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಗೌಡಗೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು....ಗೌಡರು 'ಹ್ಲಾ' ಅನುವಲ್ಲರು; "ಊ" ಅನುವಲ್ಲರು. ಯಾಕೋ ಅನುಮಾನ ಬಂತು ತೊಣ್ಣೆಗೆ; ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದನು; "ಗೋಡ್ರೇ... ದೇವ್ರ ಎಣಾ ತುಂಬಿದ ಮನ್ಯಾಗ ಭಾಳ ಹೊತ್ತಿರೋದು ನನಗ್ಯಾಕೋ ಬೇಷಿ ಕಾಣುವಲ್ಲ... ತಕ್ಕೊಂಡೋಗ್ಗೆ ಮನೇಮಗ್ಗೇ ಅಂತ ಅಪ್ಪೆ ಕೊಡ್ತಿದಣಿ... ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟೋದ್ರೊಳಗ ಒಯ್ದು ಬುಡ್ತೀನಿ". ಗಣೇಶನನ್ನು ಬೆರಳುಗಳ ನಡುವೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಗೌಡರು ಸರುಪದಂಗೆ ಬುಸ್ ಅಂತ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೊಗೆ ಬಿಟ್ಟು ತೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ನಖಿಶಿಖಾಂತ ನೋಡಿ "ನಿಮ್ಮ ಕೊಡೋಕೆ ಸತ್ತಿರೋದು ಅಗಸ್ತ ಕತ್ತಿ ಅಲ್ಲಲೇ.... ಮನೆಯಎತ್ತು.... ಅದನ್ನ ನಿನ್ ಕೈಯಿಗೊಪ್ಪಿಸಿನಾನ್ಯಾವನರಕಕ್ಕೋಗ್ಗೆ" ಅಂತಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ತೊಣ್ಣೆಯ ಜಂಘಾಬಲವೇ ಉಡುಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಮೈತಣ್ಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಬೆಚ್ಚಗಾಯಿತು. ವಯೋವೃದ್ಧರು, ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರೂ ಆದ ಗೌಡರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು ಉದುರಬಹುದೆಂದು ಅವನು ಕಣಸು-ಮಣಸಿನಲ್ಲೂ ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಂಥೋರೆ ಇಂಥಮಾತಂದ್ರೆ ಎಂಗ್ರಿ ಧಣಿ. ನಾವು ಎಣಾ ತಿಂದು ಬದುಕೋ ಮಂದಿ... ದ್ಯಾವ್ರ ಎಣಾ ಕೊಡ್ತಿ, ಕ್ಷಯ್ದು ತಿಂದು ಬದಿಕ್ಕಂತೀವಿ" ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿಟ್ಟನು. ಮೊದಲೇ ಆನೆಯಂಥ ಎತ್ತು ಸತ್ತ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗೌಡರು "ಓಗು ಓಗಲೇ" ಅಂಥ ಗದರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ತೊಣ್ಣೆ "ತಿಳ್ಳೋರೆ ಇಂಗಂದ್ರೆ ಮನಿ ಮಕ್ಕಾದ ನಾವು ಎತ್ತಾಗೆ ಓಗಬೇಕು ಧಣಿ... ನಿಮ್ಮೆಜಲು ತಿನ್ನೋ ಅಕ್ಕೈತಿ; ಕೇಳ್ತೀವಿ... ಓಗ್ಗಿ.. ನಿಂಪಾದಕ್ಕೆ ಒಂದ್ವತ್ತಿ ಕೆರಾ ಮಾಡ್ಕೊಡ್ತೀನಿ....ದೇವ್ರ ಎಣಾ ಕೊಡ್ತಿ" ಎಂದು ಆವೇಶದಿಂದ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟನು. ಇದು ತೊಲಗೋ ಪೈಕಿ ಅಲ್ಲ ಅನ್ನಿಸಿ ಗೌಡರು 'ಓಕ್ಕಿಯೋ ಇಲ್ಲಲೇ' ಎಂದು ಗದರಿದ ಮೇಲೆ ಜಾಗ ಖಾಲಿ ಮಾಡುವುದು ತೊಣ್ಣೆಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು.

ಕಣ್ಣುಂಬ ಉಕ್ಕಿಬಂದ ನೀರನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದು ಹಾಯ್ ಸಿವ್ನೇ ಎಂದನಕಂತ ನಡೆದನು. ಮನೆ ಹತ್ತ ಹೋತು ಹೋತುಟ್ಟಿ ಆತನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಸುಂಕಲಿ ಓಡಿ ಬಂದವಳೆ "ಗೋಡ್ರ ಯತ್ತು ಸತ್ತೈತಂತೆ.. ಓಗಿದ್ಯಾ" ಅಂತ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. 'ನಾವೆಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಬದ್ಧಿದೀವಲ್ಲ.... ಅದ್ಕೆ ಸತ್ತಿರೋದು'

ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಂತುಗಂಡು ಕಿವಿಸಂದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊರೆ ಗಣೇಶ ತೆಗೆದು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡನು. "ಕೋಳೋ ಆಕೃತಿ ಕೋಳ್ತೀವಿ ಅದಕ್ಕ ಯಾಕೆ ಗೋಡ ನರ ಅರಕೋಬೇಕು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಗೊಣಗಾಡಿದನು.

ಅವನಿಗೆ ಕುಂತಲ್ಲಿ ಕುಂಡ್ರಲಾಗಲಿಲ್ಲವೂ

ಅವನಿಗೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾಗಲಿಲ್ಲವೂ

"ಸತ್ತಿರೋ ಎತ್ತು ಕ್ಷಡಿಸ್ತೆಪ್ಪೋ... ಆ ಎತ್ತು ತಿನ್ನೋದು ನಮ್ ಅಕ್ಕೈತ್ತಪೋ.....ಇವತ್ತು ಅನ್ಯಾಯ ನಂಗಾಯ್ತದೆ. ಇದೇ ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮೂ ಆಯ್ತದೆ..... ಇಂಗಾದ್ರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ವಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣಿನ್ನ ಬೇಕಾಯ್ತದ್ರೆಪೋ" ಅಂತ ತಮ್ಮ ಕೇರಿಯ ಪ್ರತಿ ಹಟ್ಟಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಅದಕ್ಕುತ್ತರವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ನಾವು ಪಡ್ಡು ಬಂದಿರೋದೇ ಅಷ್ಟು "ಅಂತಂದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ "ಅದ್ರ ಉಸಾಬರಿ ನಮಗ್ಯಾಕೆ ಅಂತ ಜಾರಿಕೊಂಡನು. ಮಗುದೊಬ್ಬ "ಇಂಥ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಕೋಲ್ವಿಗೋಗಂಗೆ ಇಲ್ಲಲ್ಲ ತೊಣ್ಣೆ" ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು.

"ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಕೇಳುವ ಬರೇಲೆ" ಅಂದ್ರ ಉಪದೇಶ ಮಾಡ್ತೀರಲ್ಲಪ್ಪೋ.... ಈ ಜನುಮದಾಗೆ ನೀವ್ಯಾರೂ ಉದ್ದಾರಾಗಲ್ಲ" ಎಂದು ಹಿಡಿಹಿಡಿ ಶಾಪಹಾಕಿ ವಾಪಸಾದನು.

ಇದಾದ ಚಾವತ್ತಿಗೆ ಎತ್ತಿನ ಪೂಜೆ ನಡವೈತಿ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಬಂದ ಮೇಲಂತೂ ಅವನು ವಿಲವಿಲನೆ ಒದ್ದಾಡಿದನು. ಹೆಡ್ಡಿ ಹತ್ತಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ - ಪಲ್ಲರೆ ಉದುರುಬಡಿದು ದೇವರೈನಿ ಲಿಂಗನ ಅಂಗಡಿ ಹೊಸ್ತಿಲು ದಾಟಿ ಕಾಡೀಬೇಡಿ "ದುಕ್ಕಮರೀಬೇಕ್ರಪೋ....." ಅಂತ ಗೋಗರೆದು ಎಲ್ಲು ದರಾಮು ಕುಡಿದು ಲೋಡಾಗಿ 'ನಾನಂದ್ರೇನಿಕ್ಕಂಡೀರಲೇ' ಅಂತ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಸೇಸ ನಗಾಡಿ "ಲೈ ತೊಣ್ಣೆ....ಇಲ್ಲೇನು ತೋರುಸ್ತಿ ನಿನ್ ಪರಾಪ.... ಅಗ್ಗೆ ಗೋಡ್ರು ಮಂತ್ಯಾಗೆ ಎತ್ತಿನ ಪೂಜೆ ನಡವೈತಿ.... ಅಲ್ಲಿ ತೋರು" ಎಂದು ಊದಿದನು.

"ಗೋಡಾಗಿದ್ದೆ ಅಮ್ಮ ಮನಿಗಾಗಿದ್ದಾನು.... ಬಿಟ್ಟೇನೇನು ಸಿವ್ವನ್ನ" ಎಂದವನೆ ಗೌಡರ ಮನಿ ಕಡೆನಡೆದನು.

ಅವನು ತಲುಪುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಟಯರು ಬಂಡಿ ಮೇಲೆ ದೇವರನ್ನು ಉದ್ದೋಕೆ ಮಲಗಿಸಿದ್ದರು. ಹಂಗೆ ಅದು ಎದ್ದು ಬರತೈತೆ ಅನ್ನಂಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೂ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರ ಸಿಂಗಾರ

ಮಾಡಿದ್ದರು. ಊದುಬತ್ತಿ ಹೊಗೆ ನಡುವೆ ದೇವರು ಕಣ್ಣುಮಿಟುಕಿಸಿ 'ಎಲೈ ನನ್ನ ವಾರಸುದಾರನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ನಾದಿರ ರಾಯನ ಬ್ಯಾಂಡು ಸೆಟ್ಟು ಮಂಗಳಗೀತೆ ನುಡಿಯಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತೊಣ್ಣೆ "ಏಯ್!..ಗೋಡಾ....ಬುಡು ಅಂದ್ರೆ ಬುಟ್ಟುಬುಡು.... ಬದುಕಿರೋದೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮು....ಸತ್ತಿರೋದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮು" ತೂರಾಡುತ್ತ ದೇವರಹೆಣ ಅವುಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದನು. ಬಾಗಿಲ ಮೂಲಕ ಹೋದವನು ಗವಾಕ್ಷಿ ಮೂಲಕ ವಕ್ಕರಿಸಿದ್ದು ಕಂಡು ಗೌಡರಿಗೆ ಉಸಿರು ಗಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಕೆಮ್ಮು ಬಂದಿತು. ಕೆಮ್ಮಿನ ನಂತರ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಸಿಟ್ಟುಬಂದ ನಂತರ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮಾತು ಬಂದವು: "ಎಲಾ ಇವ್ವಾ.. ಲೈ ಸುಮ್ಮೆ ಓಕ್ಕಿಯೋ ಇಲ್ಲೋ" ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದನು. ಆಗ ತೊಣ್ಣೆ "ಅದಂಗೆ ಓಗಲೋ..... ಇದು ನನ್ನ ಮರುವಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆ... ಬಿಡ್ಲಿಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರೆ". ಮತ್ತೇನನ್ನೋ ನುಡಿಯಲಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಗೌಡರ ಆಳುಗಳು ಅವನ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದು ಹಣ್ಣುಗಾಯಿ ನೀರುಗಾಯಿ ಮಾಡಿದರು. ಅವನ ಒಡಲಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿವ ವಯ್ಯು..ವಯ್ಯು ಅಂತ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ತುಂಬ ವೀಕಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು ಮತ್ತೆ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡ 'ನೋಡ್ಕಂತೀನಿ' ಅಂತ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸೀದ ಹಟ್ಟಿ ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಹೆಡ್ಡಿ ಸುಂಕಲಿ ಕೈಯಿಂದ ಮೈಗೆ ಕಾವು ಕೊಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಅವತ್ತೆಲ್ಲ ಅವನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ರೋಷಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿಕೆ ಒದಗಿಸಿತ್ತು ಅವನ ಒಡಲೊಳಗಿನ ಹಸಿವೆ ಎಂಬ ಹಸಿವು, ಒಲೆಯ ಬೂದಿಯೊಳಗೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೋ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಲಗಿ ಬಿಡುವ ಕೋಶಿಯನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಷ್ಟು ಬೆಂಕಿ ಕಾಣಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಾಕ್ಕಾಲ ಮನೆ ಮಂದಿ ಎಲ್ಲ ಬದುಕಿರಲು ಸಾಧ್ಯ ಅನ್ನಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. "ಆ ಎತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಗತಿ ಗಣಪ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೆ" ಅಂತ ಹೆಂಡತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ನುಡಿದನು. ತಲೆ ಇರುವಾಗಲೇ ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಪಟ್ಟಬಂತೂ ಅನ್ನಂಗೆ' ನನಗೀಗತಿ ಬಂತಲ್ಲ" ಅಂತ ಮಮ್ಮಲನೆ ಮರುಗುತ್ತ ಕೂಡಲು ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸುತಾರಾಂ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಜೆವರೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಹುಲಿಯ ತಲೆ ನೇವರಿಸುತ್ತ ಕೂತಿದ್ದವ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿದು ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿದ್ದ ಮಚ್ಚು ತೆಗೆದು ಮಸೆದು ಮಸೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ನೋಡಿಕೊಂಡು. ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಸಲಿಕೆಪುಟ್ಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಾಸನೆಯ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ.

ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ತೊಣ್ಣೆ

ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹುಲಿ

ಮಣ್ಣಿನೊಳಗಿರುವ ದೇವರ ಹೆಣ ಕೊಳೆತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ತೊಗಲು ಇಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ ಅಂಗಿಯಂತಿರಬಹುದು. ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯೇ ಮಣ್ಣೊಳಗೆ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬಂತೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಊರಪಕ್ಕದಿಂದ ಗೌಡರ ಕಟ್ಟಿ ಹೊಲಾ ಸೇರಿದ. ಮೇರೆ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದ. ಎಲ್ಲೂ ನರಹುಳದ ಸುಳಿವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಾಯಿಮರಿಗಳು ಊಳಿಡುತ್ತಿರುವ ಸದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಜೀರುಂಡೆಗಳ ಸದ್ದು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು.

ಜೆನ್ನೋಷೊವೊಂದು ಹೂವರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಣ್ಣೆ ತಿರುಗಾಡಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ದೇವರಿರುವ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟನು. ಸಮಾಧಿ ಮೇಲಿದ್ದ ವಿಭೂತಿ; ಕಣಗಿಲೆ, ದಾಸವಾಳ ಹೂವುಗಳು ಅವನ ಸಲಿಕೆ ಏಟಿಗೆ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋದವು. ಮೈಯೊಳಗೆ ದೆವ್ವ ಹೊಕ್ಕೊಂಡವನಂತೆ ತೋಡೀ ತೋಡೀ ದೇವರ ಹೆಣ ತಲುಪಿದನು. ದೇವರ ಹೆಣದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆ ಮೂಸಿ ಗೆಲುವಾದನು. ದೇವರು ಬದುಕಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಚ್ಚಿರುವುದು; ಸರಿ; ಅವನು ಮಿಂಚಿನಂತೆ; ಚಕಚಕ ಅಂತ ದೇವರ ಹೆಣವನ್ನು ಕೊಯ್ಯತೊಡಗಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ದು ಕಣ್ಣೆ ಕಣ್ಣೆ ಮಾಂಸವನ್ನು ಪುಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಬಿ ಹಸಿ ತೊಗಲನ್ನು ಮಡಚಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡನು. ಉಳಿದ ದೇವರನ್ನು ಹುಲಿಯ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ನಂತರ 'ಭಲೇ ಸರ್ದಾರ' ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದನು.

ಮರುದಿನ ಕೋಳಿ ಕೂಗದಿದ್ದರೂ ಬೆಳಕು ಹರಿಯಿತು. ಮುದುಕಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುಂಪು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಾಂಸದಡುಗೆ ಮಾಡುವ ತಯಾರಿ ಶುರು ಮಾಡಿದಳು. ಲೋಣ್ಣೆಯಾದರೋ ಮೈಯ ನರ ಹರಿದುಕೊಂಡು ತೊಗಲು ಹದ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದನು. ವಿಕ್ರಮಾರ್ಕನು ಬೇತಾಳವನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವ ಪರಿಯಂತೆ ಲೋಣ್ಣೆಯು ಗೋಣಿಚೀಲದಲ್ಲಿ ದೇವರ ತೊಗಲನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ; ಊರಮ್ಮನ ಗುಡಿ ಹಿಂದೆ ಹಾಯ್ದು, ಶೆಟ್ಟರ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ತೇಲಿ. ಬೇಡರ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ಕಟುಗರ ದಯಾನಂದಪ್ಪನ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು.

ಕಿರುಗಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಬೆಳಗಿನ ಬೋಣಿಗೆಯ ಕಫವನ್ನು ಕಕ್ಕುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದ, ಆತನು ಲೋಣ್ಣೆಯ ದರುಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಮುಖ ಸಿಂಡರಿಸಿಕೊಂಡು. ಅವನ ನೆತ್ತಿಯ ಶೂನ್ಯ

ಸಿಂಹಾನಸವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ್ದ ಚೀಲ ಕಂಡವನೆ ಅದರೊಳಗೆ ಅಖಿಲಾಂಡಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟಿರಬಹುದೆಂದೂಹಿಸಿದನು. ದಯಾನಂದಪ್ಪ ತನ್ನ ಮುಖ ಕಮಲ ತೊಳೆದು ಆಡುಂಬೊಲದಂಥ ನೊಸಲ ಮೇಲೆ ವಿಭೂತಿ ಧರಿಸುವವರೆಗೆ ತುಟಿ ಬಿಚ್ಚದಿದ್ದ ಲೋಣ್ಣೆ ಚೀಲದೊಳಗಿನ ದೇವರ ತೊಗಲ ದರುಶನ ಮಾಡಿಸಿ." ಏಟುಕೊಡ್ಡಿಯಪ್ಪೊ" ಅಂದನು. "ನಿನ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ಗಂಟ್ ಹಾಕೋರಂಗಿ ಮಾತಾಡ್ಡೆ ಈಗೋಡು ಎಂಗೈತೆ" ಅಂತ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಗೆಲುವಾಗಿ ನುಡಿದನು.

ಲೋಣ್ಣೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನರಗಿಸಿಕೊಂಡ ಕಟುಗರವನಿಗೆ 'ಮುರಿಬೇಕಲೆ ಇವನ ಮಗ್ಗಲು' ಅಂತೆನ್ನಿಸಿತು. "ರೊಕ್ಕ ಇಸ್ಕೊಂಡ್ ಬರ್ತೀನಿ ಸ್ವಲ್ಪಿತ್ತು ಇರು" ಅಂತ ಹೇಳಿದವನೆ, ರುದ್ರಜ್ಜನ ಅಂಗಡಿ ಕಡೆ ಹೋದಂಗೆ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಸರಕ್ಕನೆ ಗೌಡರಮನೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದರು. ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಗೌಡರ ಕೂದಲಿರುವ ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಅವರ ತಳ ಹಿಗ್ಗಿ ಹೀರೇಕಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕೂಡಲೇ ಐನೂರು ಸಾಲ ಕೇಳಿಬಿಡುವುದೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ, ಬೆಳ್ಳಿ ರೂಪಾಯಿ ಜಡಿದಿದ್ದ ಭಾರಿ ಹೊಸ್ತಿಲು ದಾಟಿ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಮ ಕೆರಳಿದ್ದ ಶಿವಪೂಜೆ ಗೌಡರೆದುರು ನಿಂತು ಹಲ್ಲೆರಿದನು. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಇತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಲೆ 'ಹಿಂಗಿಂಗಿ ಗೌಡರೇ ಹಿಂಗಿಂಗಿ' ಅಂತ ತಡವರಿಸದೆ ಹೇಳಿದನು. "ಮಾಲು ಸಹಿತ ಮನ್ಯಾಗ ಹಿಡಿಡಿಟ್ಟೀನಿ" ಅಂತಲೂ ಹೇಳಿ ಗೌಡರ ತಲೆಗೆ ತಿದಿಯೆತ್ತಿದನು. ಆ ಕ್ಷಣ ಗೌಡರ ತಲೆ ಎಂಭೋ ತಲೆ ಕುಲುಮೆಯಾಯಿತು. "ಈ ನನ್ನಕ್ಕು ಇಲ್ಲೇ ವರೂ ಬಂದ್ರಾ ಸಿವ್‌ಸಿವಾ. ಇವತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಎಣಾ ಕಿತ್ತೊಂಡು ತಿಂದು. ನಾಳೆ ನಮ್ ಎಣಾನೂ ಅದೆಂಗ್ ಬಿಟ್ಟಾರು? ಸರಿಯಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸದೆ ಬಿಡಬಾರದು" ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಗೌಡರು ಲೋಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುವಂತೆ ಮಗ ವಕೀಲ ಕೊಟ್ಟಗೌಡ (ಅಂದ್ರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಫೇಲೂ)ನ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಆಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸುವ ಛಾನ್ನು ವಕೀಲ ಗೌಡಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ಅಪರೂಪ. ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದರೆ ಬಿಡುವ ಪೈಕಿಯಲ್ಲ ಅವ. ತಲೆತುಂಬ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ತಾನು ಕಲಿತ ಇಂಡಿಯನ್ ಪಿನಲ್‌ಕೋಡಿನ ಕಲಮುಗಳು, ವಿಧಿನಿಯಮಗಳು ಮೂಡಿ, ಆ ಕ್ಷಣ ಕೋರ್ಟಿನಂತಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು, 'ಏನ್ಲೆ' ಅಂತ ಕಟುಗರ ಮನೆ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಲೋಣ್ಣೆಯನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆಗ ಲೋಣ್ಣೆಗೆ 'ಹಾಳು ಗುಂಡಿಗೆ ಬಿದ್ದೆನಲ್ಲ' ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ತಾನು ಇಸ್ಸಿ ಬಳಿದ ಹುಡುಗ ತನ್ನನ್ನೇನು ಮಾಡಿಯಾನು ಅಂತ ಅವನು ಕೇರ್ ಮಾಡದೆ ವಕೀಲ ಗೌಡನ ಗುಳಿ ಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಸೊರಗಿದ ಮುಖದ ಬಗ್ಗೆ ಮರುಗುತ್ತ ಹಿಂದಲೆ ತುರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹೃದಯವೆಂಬ ಕಸಾಯಿ ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಚೂರಿ ಮಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಂಥ ದಯಾನಂದಪ್ಪನ ಮುಖನೋಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದಾಗ ಆಳು ಯಂಕಟೇಶನು ಲೋಣ್ಣೆಯನ್ನು

ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನು. ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬಯ್ಯುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದ ವಕೀಲಗೌಡನ ಹಿಂದೆ ಗಲ್ಲುಗಂಬ ಎರಲು ಹೊರಟಿರುವ ಹುತಾತ್ಮನಂತೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕತೊಡಗಿದನು. ಗೌಡರ ಗಚ್ಚಿನಮನೆ ಸಮೀಪವಾದಂತೆ ತೊಗಲಿನಾಸೆಗೆ ಕಾಗೆಗಳ ಸಣ್ಣ ಹಿಂಡು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಕಾಸ್ಸ ಕಾಸ್ಸ ಅಂತ ರೊಣ್ಣೆಯ ಮೇಲೆ ನೆರಳಾಡತೊಡಗಿದವು. ಗಚ್ಚಿನಮನೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತಮೇಲೂ, ಕಫ ಕಕ್ಕಲಾರದ ಹೇಡಿತನದಿಂದ ಸಣ್ಣಗೆ ನರಳುತ್ತ, ಏಕೆಂದೂ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಬೆವೆತು ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡತೊಡಗಿದ ಗೌಡರನ್ನು ಕಂಡ ಮೇಲೂ ರೊಣ್ಣೆ ಸೊಂಟ ಯಾಕೋ ಬಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. "ಎತ್ತು ಮುಟ್ಟುವಷ್ಟು ತಾಕತ್ತು ಐತೇನೇ ಮೈಯಾಗೆ? ಅಂತ ಗೌಡರು ಒಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ರೊಣ್ಣೆ ತಡವರಿಸದೆ `ಐತಪ್ಪೋ ಐತೆ, ಅಸಗಂಡೂ ಅಸಗಂಡೂ ಎನ್ನಿನ್ನಿ ಏನ್ ಬುಡ್ಡಿ ಅನ್ನಂಗಾಗೈತಿ" ಅಂದನು. ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕುದ್ದು ಹೋದರು. ಅವರನ್ನು ಒದ್ದು ಮಗ್ಗಲು ಮುರಿದು ಮಲಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸೇನೋ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮೂಡಿತು. ಆದರೆ ಒದೆಯುವ ಧೈರ್ಯ ಯಾವ ಗಂಡಸಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ರೊಣ್ಣೆ ಎಂಬ ರೊಣ್ಣೆಯು ಉಫ್ ಎಂದರೆ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಹಾರಿ ಹೋಗಿ ಬೀಳುವ ತರಗಲೆಯಂತೆ ಇದ್ದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದಿತು.

ಅವರು ಕೂಡಿಸಿದ ಕಡೆ ರೊಣ್ಣೆ "ಅಲಕ್‌ನಿರಂಜನ್" ಅಂತ ಕುಂತು ಬಿಟ್ಟನು, ಗೌಡರನ್ನು ಜುಮ್ಮೆನಿಸಿದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಊರಿಗೆ ತೋರಿಸಲು ಅವರೆಲ್ಲ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮಿಸುಕುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೌಡ ತನ್ನ ವಕೀಲ ಮಗನ ಜೊತೆ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಾಯಿ ನರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಎತ್ತಿನ ಕಳೇಬರವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಉರಿವ ಮುಖದೊಡನೆ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದ್ದರು. ರೊಣ್ಣೆಯ ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ: ಪಾಶು ಪಶಾಸ್ತ್ರಗಳಂತೆ ಸುಯ್ಯನೆ ಬಂದು ಅಳುತ್ತಾ ಕುಂತರು, ಅವರೊಂದಿಗೇ ಬಂದ ಹುಲಿಗೂ; ಗೌಡರ ನಾಯಿ ಟಾಮಿಗೂ ನಡುವೆ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧವೇ ಶುರುವಾಯಿತು. ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಟಾಮಿ ಶರಣಾಗತವಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ಗೌಡರ ಬೆತ್ತದೇಟೆಗೆ ತತ್ತರಿಸಿ ಬಾಲ ಮಡಚಿಕೊಂಡು ಕುಯ್ಯೋ ಕುಯ್ಯೋ ಅಂತ ಓಡಿ, ಹಾಳು ಗೋಡೆ ಮೇಲಲಂಕೃತಗೊಂಡು ಆಕಾಶ ಕಳಚಿ ಬೀಳುವ ಹಾಗೆ ಊಳಿಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆದರೆ ಹುಲಿಮಾತ್ರ ಯಾರ ಬೆದರಿಕೆಗೂ ಸೊಪ್ಪುಹಾಕದೆ ಅಚಲವಾಗಿ ನಿಂತು ರೊಣ್ಣೆಯ ಕುಟುಂಬದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತೊಡಗಿತು.

ಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಕರುಳಿನ ಕುಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಲೋಣಿಯನ್ನು ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ವಕೀಲ ಮಗನನ್ನು ಪೇಟೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಪೊಲೀಸರು ಈಗ ಬರಬಹುದು, ಆಗ ಬರಬಹುದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಕಾಯತೊಡಗಿದರು. ಗೌಡರ ಮೊಮ್ಮಗ ಬಾಲಚಂದ್ರ ಲೋಣಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಅವನಿಗೆ ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೂತನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸರಿದ್ದ ಜೀಪು ಧೂಳೆಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದೆ ಗಚ್ಚಿನಮನೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಡರ್‌ಡಸಕ್ಕೇಂದು ನಿಂತಿತು. ಆ ಜೀಪಿನಿಂದ ಪೊಲೀಸರ ಜೊತೆ ಸಬ್‌ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಉಸಿರುಗಟ್ಟುವಂತೆ ಇಳಿದರು. ಗೌಡರು ಖಾಕಿ ಮಂದಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಕರಿಯ ಕಂಬಳಿ ಗದ್ದುಗೆ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದರು. ಆ ಕ್ಷಣ ಅವರೆಲ್ಲರ ಕರ್ಣ ಪಟಲ ಹರಿಯುವಂತೆ ಲೋಣಿಯ ಕುಟುಂಬದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರು 'ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ' ಅಂತ ಎದೆ ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಅಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪೊಲೀಸರು ಗದರಿಸಿದೊಡನೆ ಅವರ ರಾಗಾಲಾಪನೆ ಬಂದ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಹುಲಿ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಶ್ವಾನಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ವಿರುದ್ಧ ಅರಚತೊಡಗಿತ್ತು.

ಚಹ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಗೌಡರು "ಇವೆಲ್ಲ ಅನಾಗರಿಕ ಮಂದಿ ಸಾರೂ; ಇವ್ರೀಗೆ ನೀವೇ ಸರಿಯಾದ ಗುರು" ಅಂತ ಅಂದದ್ದು ಸಬ್‌ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರಿಗೆ ಸಮಂಜಸವೆನ್ನಿಸಿ ಲೋಣಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿದರು. ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ಇರದಿದ್ದರೂ ಆ ಮುಖದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಆಳದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಮಿನುಗುವ ಎರಡು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಎಸೈಗೆ ಸಿಟ್ಟುಬಂತು. ಆ ಸಿಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೆ ಎದ್ದು ಗತ್ತಿನಿಂದಲೆ ಲೋಣಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೂ ತಮ್ಮ ಖಾಕಿ ಉಡುಪಿನ ಕಾವು ಅವನಿಗೆ ತಾಕಿದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುತ್ತ, ಎತ್ತುತ್ತ, ಉಗುಳುನುಂಗಿ! "ಇಂಥ ಕೆಲಸಾನ ಮಾಡೋದು? ಇಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಕಳಂಕತರೋದೇನು? ನಿನ್ನ ಆರ್ತಿಗ್ಗು ಜೈಲಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಬೇಕು" ಎಂದೆಂದು ಲೋಣಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಸ್ವೇದ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಲೋಣಿ "ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಾ ಬರತೈತೀ. ಆರ್ತಿಗಳ್ಯಾಕೆ ಒಂದ್ ವರ್ಷ ಆಕಿ ಬುದ್ಧಿ ಎಪ್ಪಾ, ನಿಮ್ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳ್ತೀನಿ ಬೇಕಾದ್ರೆ." ಎಂದು ನುಡಿದದ್ದು ಕಂಡು ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಹೊಹಾರಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಗೌಡರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇಂಥೋರೈಲ್ಲ ಜೈಲಿಗೆ ಹಾಕೊದ್ರಿಂದೇನು ಉಪಯೋಗ ಅಂತೀನಿ" ಎಂದರು ಜೈಲಂದ್ರೆ: ಪೊಲೀಸರಂದ್ರೆ ಲೋಣಿ ಹೆದರದಿದ್ದುದು ಕಂಡು ಗೌಡರಿಗೂ ಭಯ ಆಯಿತು. ಹೋಗಿ: ಇಲ್ಲೇ ಒಂದು ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿ." ಅಂತ ಅಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ "ಇಂಥೋರೈ ಒದೀಲಿಕೊ ನಮ್ಮ ಭಯ

ಆಗ್ದ್ರೀ ಗೌಡ್ರೇ. ಏನೋ ತಿಂದಿವಂತ ಒಂದಾತು ಬಯ್ಯ ಬಹುದಷ್ಟೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಿಡಿದಾದ ಉಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಗೌಡರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಹೊಸಆಸೆ; ಹೊಸ ಮಂದಹಾಸ ಮುಡಿದಿದ್ದ ಮುಖದ ಲೋಣಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಕಾಲೊಳಗೆ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿತು. "ಈ ಸಾರಿ ತಪ್ಪಾಡಿರೋದ್ದು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡ್ತೀನಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಬಾಲ ಬಿಚ್ಚಿದೀ ಅಂದ್ರ..." ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಲೋಣಿ ಆವೇಶದಿಂದ "ಅದೆಂಗ ಬಿಟ್ಟೋಗ್ತೀರೋ ನೋಡೇ ಬಿಡ್ತೀನಿ. ಈಗ ನನ್ನ ಕರ್ನಾಡ್ ಹೋಗ್ಲಿಲ್ಲಂದ್ರೆ ಇದ್ದಿಂತ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಮಾಡ್ತೀನಿ...." ಎಂದಿತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದ, ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಎದೆ ಡವ ಡವ ಅಂತ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬಡಿದು ಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಆ ಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಿಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಜೀಪು ಹತ್ತಲು ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು.

ಅರೆ! ಪೊಲೀಸರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವರೆಂದು ಲೋಣಿ; ಒಂದು ಕೈ ನೋಡೇಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ; ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಜೀಪಿನ ಬಳಿಗೆ ಜಿಗಿದನು, "ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಜೇಲಿಗಾಕ್ರಿ...ತಪ್ಪಾಡಿದ್ರೂ ಯಾಕ್ರಿ ಜೈಲಿಗಾಕ್ರಿ?" ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಜೀಪೇರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಕೂಗಿಗೆ ಕೂಗು ಸೇರಿಸುತ್ತ ಅವನ ಕುಟುಂಬದ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರು ಅವನಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು "ನಮ್ಮನ್ನು ಅದೆಂಗ ಬಿಟ್ಟೋಗ್ತೀರಿ" ಎಂದು ಚಂಡಿಹಿಡಿದರು. ಹುಲಿಯೂ ಬೊವ್ ಬೊವ್ ಅಂತ ಪೊಲೀಸರನ್ನು ಬೆದರಿಸತೊಡಗಿತು. ಇನ್ನೂ ಜೀಪು ಚಾಲೂ ಆಗದಿದ್ದು ಕಂಡು ಎಸೈ ಜೇನುಗೂಡು ತಡವಿದವನಂತೆ ಉದ್ದಿಗ್ನವಾಗಿ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತ ಡ್ರೈವರನ ಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯ ತೊಡಗಿದನು. ಕೆಟ್ಟ ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಜೀಪೇರತೊಡಗಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಆಚೆ ತಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಇನ್ನೇನು ಅವರು ಹತ್ತೆ ಬಿಟ್ಟರೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೀಪು 'ಬುರ್', ಅಂತ ಚಾಲೂ ಆಗಿ ಉರುಳಿತು. ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಿ ಓಡತೊಡಗಿದ ಜೀಪನ್ನು ಲೋಣಿ; ಮತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು "ನಮ್ಮನ್ನೂ ಕರಕೊಂಡೋಗ್ತೋ...ಗಂಡಸಾಗಿದ್ದೆ..." ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಲೋಣಿ ಮಾತ್ರ ಜೀಪೆಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಧೂಳಲ್ಲಿ.. ಬರಿನೋ...ಬರಿನೋ...ಅಂತ ಕೂಗುತ್ತ ಓಡಿಯೇ ಓಡಿದ, ಹುಲಿ ಸಹ ಬೊವ್..ಬೊವ್....ಅಂತ...

*****

೩. ರೊಟ್ಟಿ

- ಪಿ.ಲಂಕೇಶ್

ಬೇಸಿಗೆ, ನೆರಳಿದ್ದಲ್ಲ ಜನ, ತೇವವಿದ್ದಲ್ಲ ನೋಣ, ಸಿಂಗಾರಪೇಟೆಯ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ವಾರದ ಕೆಳಗೆ ರೈಲಿನಿಂದ ಇಳಿದಾಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ, ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಇತ್ತಿಂದತ್ತ ಓಡಾಡುವ ಕೂಲಿಗಳು; ಹರಿದ ಬಟ್ಟೆ, ಕೊಳಕು ಮೈ, ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು. ಸ್ಟೇಷನ್ನು ತುಂಬ ಇಂಥವರು ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ತನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಬಣ್ಣದ ಚೀಟಿಗಳು, ಬೈದಾಟಗಳು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಒತ್ತಟ್ಟಿಂದ, ನೆಲದಿಂದ ಆಕಾಶದ ತನಕ, ಹೊಗೆ ಊರೊಳಗೆ ಹೋದರೆ ಹತ್ತಾರು ಮೆರವಣಿಗೆ. ಅಂಥ ಹಲವು ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಬ್ಯಾನರು, ಬೋರ್ಡುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಳು, ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಬಾಣಂತಿ ಮಗಳ ಹತ್ತಿರ ಚರ್ಚಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಳು; ಆದರೆ ಮಗಳು ಹೆದರಿದಂತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಲು ತಾಯಿ ಹವಣಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ಹಾರಿಕೆಯ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದಳು, ಅಳಿಯ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬಂದಾಗ ಮಾತಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಮಗಳಿಗೆ ತಂದ ತಿಂಡಿ ಪದಾರ್ಥ ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ವಾರ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಟ್ರಂಕು ಬ್ಯಾಗು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೊರಟಳು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಗಳು ಹಣ್ಣು, ರೊಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು.

ಮಗಳ ಮನೆಯಿಂದ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ, ರಣಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ನಡೆಯಲು ಬೇಸರವಾಗಿ ಗಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಬಿಚ್ಚುವ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದು ಬಂದಿದ್ದಳು.

"ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ ನಡೆದಾಯಿತು. ಇದೊಂದು ಸ್ಟೇಷನ್ ಅಂತೆ, ನಿತ್ಯೋಳ್ಳೋಕೆ ಕೂಡ ಸರಿಯಾದ ಜಾಗ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಆಕೆ ಜನ ತುಂಬಿದ್ದ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರಂನ ಒಂದು

ಕಂಬದ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತು ಪಕ್ಕದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗೊಣಗಿದಳು. ಆದರೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಲ್ಲಾಡದೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಕಾಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಸಿಂಬಳಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿದ ನೋಣ ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ಮುಜಗರವಾಯಿತು. ಸುತ್ತ ನೋಡಿದಳು, ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ದಾಳಿ ತಪ್ಪದೆಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಳು. ಕೊಂಚ ಕೂಡ ಮಿಸುಕದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ತುಂಬು ಕೂದಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲವಾಯಿತು. ತಲೆಯಿಂದ ಇಳಿದ ಉದ್ದನೆಯ ಕೂದಲು; ಭುಜದಿಂದ ಅಡಿಯವರೆಗೆ ಹಸಿರಾದ ಕೊಳಕು ಬಟ್ಟೆ... ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಮ್ಮಿದಳು. ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಕತ್ತು ತಿರುಗಿಸಿತು. ಹೆಂಗಸಲ್ಲ, ಗಂಡಸು, ಜ್ವರದಿಂದ ಸೋತುಹೋಗಿದ್ದ ಮುಖ, ಕಣ್ಣುಗಳ ಸುತ್ತ ದೊಡ್ಡ ಕಂದಕಗಳು, ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಗೆರೆಗಳು, ಮುಖದ ತುಂಬ ಕೋಪ, ನೋವು ಆಕೆಗೆ ಸಂಕೋಚವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಟ್ರಂಕು, ಬ್ಯಾಗನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹತ್ತರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಕಂಬದಿಂದ ಕೊಂಚ ದೂರ ಸರಿದಳು, ಆದರೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಅತ್ತ ಸರಿದು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ನೋಡ ತೊಡಗಿದ. ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು, ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರೆ ಆತ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಸುತ್ತ ಓಡಾಡುವ ಜನ. ಅವಳ ತಳಮಳ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ತಾವು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು; ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು, ಆದರೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಆದದ್ದಾಗಲಿ ಎಂದು ಮೊಂಡು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ನಿಂತಳು. ತನ್ನಂತೆಯೇ ಕಂಬಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬುಟ್ಟಿ, ಬ್ಯಾಗು, ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದಿದ್ದವರು ಅನೇಕ ಜನ, ಕೊಳಕರು, ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂದರಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವರಲ್ಲಿ, ಕೊಳಕರು ಉಗಿಯುವವರು; ನೋಡುತ್ತಾ ತಲೆ ಸುತ್ತಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ರೈಲಿನ ಆಗಮನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬೆಲ್ಲೊಂದು ಹೊಡೆಯಿತು. ರೈಲು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದೆಂದು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಬಾಯಿ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಗೇಟಿನ ಪಕ್ಕದ ಬೋರ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವನೋ ರೈಲ್ವೆ ನೌಕರ ಅದೇನನ್ನೋ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ, ಆತ ಬರೆದು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿತ್ತು; "ಈವೊತ್ತು ರೈಲು ಒಂದು ಗಂಟೆ ತಡ".

ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ, ಕೊಂಚ ಸಮಾಧಾನ, ಮಕ್ಕಳು, ಮರಿಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟೂ ಬೇಗ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು, ಅವರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯಾಯಿತು. ಹಸಿವೆ ಬೇರೆ, ಜನರೆದುರು ತಿಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಉತ್ತರ ಒಂದೇ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬ್ಯಾಗು ತೆರೆದು ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನಾದರೂ ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾಕೆಟ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಳು. ಒಂದನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕವನ್ನು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಮುದುರುತ್ತಿದ್ದಾಗ.... ಉದ್ದ ಕೂದಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಲ್ಕೇ ಗಜ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಇಷ್ಟಗಲ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ, ಅವನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿದ್ದು ಜ್ವರವಲ್ಲ, ಬೇಸರವಲ್ಲ, ಹಸಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನಿಗೊಂದು ರೊಟ್ಟಿ ಕೊಡೋಣವೇ ಎಂದು ನೋಡಿದಳು. ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಆ ಅಪಾಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಗಳಿಸಲು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಶಯ, ಭಯ, ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಗ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆತ ನೇರವಾಗಿ ಅವಳ ಕಡೆಗೆ ಜಿಗಿದು ಎಲ್ಲ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನೂ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ತಿನ್ನ ಹತ್ತಿದ. ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಹೋದ ಸಂಗತಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಆಕೆ ಎದ್ದಳು. "ಹೋ..... ಕಳ್ಳ! ಕಳ್ಳ!" ಅಂತ ಚೀರಿದಳು.

ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸುತ್ತ ಜನ ನಿಂತರು. ಅದರಲೊಬ್ಬ ತೆಳ್ಳಗಿನ ಎತ್ತರದ ಕ್ರೂರ ಕಣ್ಣುಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿ; ಅವಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತು ಕೇಳಿದ: "ಏನಾಯ್ತು.?"

ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದಳು : "ಈತ.... ಕದ್ದ.....ನನ್ನ.... ನನ್ನ... ನನ್ನ...."

"ಏನನ್ನ ಕದ್ದ?"

ರೊಟ್ಟಿ ಕದ್ದ, ನನ್ನ ರೊಟ್ಟಿ ಆತ ತಿಂತಿರೋದು".

ಆತ, ಉದ್ದ ಕೂದಲಿನ ಹಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಅರ್ಧ ಮುಗಿಸಿದ್ದ, ಅವನಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಪರಿವೆಯೇ ಇದ್ದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ತೊಡೆಯನ್ನು

ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಪಂಚೆ, ಎದೆ ತೋರುವ ಅಂಗಿ, ಜಡೆಗಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಉದ್ದ ಕೂದಲು, ಕುರುಚಲು ಗಡ್ಡ ಅವನ ಏಕಾಗ್ರತೆಗೆ ಜಗತ್ತು ಮೂಕವಾದಂತಿತ್ತು. ಕೆಲವರು ಏನನ್ನೋ ಗೊಣಗಿಕೊಂಡರು; ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋದರು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ತಟಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ತೆಳ್ಳಗಿನ ಎತ್ತರದ ಕ್ರೂರ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದ: "ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಇಷ್ಟು ಚೀರಾಡೋದೇ? ಯಾಕೆ ಕದ್ದ ಗೊತ್ತಲ್ಲ?"

ಆತನ ಒಣಗಿದ ಕಂಠದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ನಗೆ ಬರಿಸಿತು.

ಆಕೆಗೆ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ತಡೆಯಲಾರದಷ್ಟು ನಡುಕ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವ ಧ್ವನಿ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು; "ಅಷ್ಟು ಗೊತ್ತಾಗೋಲ್ಲವೇ, ನನ್ನಿಂದ ಆತ ಅದನ್ನು ಕಿತ್ಕೊಂಡ".

"ಹಸಿದಿತ್ತು..... ತುಂಬ ಹಸಿವಾಗಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ". ಉತ್ತರ ನೇರವಾಗಿತ್ತು, ಹಸಿದಿತ್ತಂತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನಂತೆ; ಸಮರ್ಪಕವೂ ಹೌದು, ಆದರೆ ಕೆರಳಿದ, ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಮನಸ್ಸು ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಲೇಬೇಕೆಂದು ತಡವರಿಸುತ್ತ ಅವಳಿಂದ ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಕೇಳಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಕೊಡ್ತಿದ್ದೆ, ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ....." ಅವಳ ಮಾತು ಸುತ್ತಣ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಕರಗಿತು, ಜನ ನಕ್ಕರು, ಚೀರಾಡಿದರು. ಅವಳ ಕುತ್ತಿಗೆಯ. ಎದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಿಸಿ ಉಸಿರು, ಬೆವರು ಕೇಳಿಸುವ ಚುಡಾಮಣಿ, ದುರ್ಬಲ ದೇಶದ ಅಗಲ ಕಣ್ಣುಗಳ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಂಟಲು ಎತ್ತರಿಸಿ ಕೇಳಿದ:

"ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಮಾತು ಗೊತ್ತೇ, ಇವನು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದಿರೋ ಕತೆ, ನಮ್ಮ ಹತ್ರ ಬಿಡಬೇಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಮಗು ಮೇಲೆ ಆಣೆ ಮಾಡಿ, ಖಂಡಿತಾ ಕೊಡ್ತಿದ್ದಿರಾ? ಕೇಳಿದ್ರೆ ಕೊಡ್ತಿದ್ದಾರಾ?"

"ಆಣೆಗೇನಯ್ಯ" ಅಂತ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೀಯಾಳಿಸಿದ.

ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರದೆ ಕಂತ್ರಿ ನಾಯಿಗಳು ಸಹ ಕೂಗುವುದು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು, ತಾನು ಸತ್ತರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಚೀರಿದಳು: "ನೀನ್ಯಾರಯ್ಯ ಆಣೆ ಮಾಡಿಸೋಕೆ? ನನ್ನಿಷ್ಟು ಕೊಡ್ತಿದ್ದೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದೆ ಇಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸಿನ ಕೈಯಿಂದ ಕಿತ್ಕೊಂಡು ಆ ನಾಯಿ ತಿಂತಿದ್ದೆ ಬೈತಿದ್ದೀರಲ್ಲ-ನಾಚಿಕೆಯಾಗೋಲ್ಲವಾ? ನಿಮಗ್ಯಾರಿಗೂ ಹೆಂಡ್ತಿ, ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲವಾ? ಧೂ-ನಾಯಿಗಳಾ?"

"ಹಾಗಾದರೆ ನಾವೆಲ್ಲ ನಾಯಿಗಳು?"

"ಮತ್ತೇನು? ದೂರ ಸರಿ, ನನ್ನ ಮುಟ್ಟಬೇಡ."

"ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೆಂಡ್ತಿ ಯಾಕ್ರೀ, ಮಕ್ಕಳು ಯಾಕ್ರೀ?" ಆ ಮುಂಡೆ ಮೂತಿಗೆ ಗುದ್ದೋ, "ರೋಫ್ ನೋಡಯ್ಯ ಅವಳಾ?"

"ನನ್ನ ಕೈ ಮುಟ್ಟಿದ್ದೆ ಚಪ್ಪಲಿ ತಗೋಬೇಕಾಗುತ್ತೆ, ದೂರ ಸರಿತೀಯೋ ಇಲ್ಲಾ..." ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಅವಳ ಕಂಠ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು. ಚೀತ್ಕಾರವಾಯಿತು. ಜನರ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಜಜ್ಜಿಕೊಂಡು ಚೀಲ, ಟ್ರಂಕು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಮರೆಯಾದವು. ಸ್ವೇಷನ್ನಿನ ಎಣಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಜನ ಸುತ್ತ ಸೇರಿದರು. 'ಧೂ' ಅಂತ ಉಗಿದಳು. ಸುತ್ತ ಸೇರಿದ್ದವರು ನಕ್ಕರು, ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದರು: ಸಹಸ್ರ ಕಣ್ಣುಗಳು ತನ್ನತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಳಿಗೆ ಅಂಥ ಅನುಭವ ಅದೇ ಮೊದಲು, ಬೆತ್ತಲೆ ನಿಂತಂಥ ಅನ್ನಿಸಿಕೆ. ಸುತ್ತಣ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ನೀತಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಭಯ, ಆಗ ಜನರ ಗುಸುಗುಸು, ಭಯ ಶುರುವಾಯಿತು, ಯಾರೋ 'ಪೊಲೀಸ್' ಅಂದರು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಇಕ್ಕಲಕ್ಕೆ ಒತ್ತರಿಸುತ್ತ ಒಬ್ಬ ಪೊಲೀಸ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜೀವ ಸುಳಿಯಿತು, ಭಯ ಅಳುವಾಗಿ, ದೊಡ್ಡದಾಗಿ, ಅಸಹಾಯಕಳಾಗಿ ಅತ್ತಳು. ಪೊಲೀಸ್ ಏನನ್ನೋ ಕೇಳುತ್ತ ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಬಂದ. ಅವನ ಮುಖ, ಮೈ ಬೆವರಿತ್ತು. ರಾಹುಕಳೆ ಹತ್ತಿ ಬಂದವನೆ ಅವಳಿಂದ ಚೀಲ ಕಸಿದು ಕೊಂಡ; ಭಿಕ್ಷುಕನ

ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅವನಿಂದ ರೊಟ್ಟಿ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಕೋಲಿನಿಂದ ತಲೆಗೆ ಬಾರಿಸಿದ, ಜನ ತೆಪ್ಪಗೆ ನಿಂತಿದ್ದರು, ಆದರೆ ರೊಟ್ಟಿಯ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಹೊಡೆತ ಬಿದ್ದೊಡನೆ ಕೋಪದ ಅಲೆ ಎದ್ದಿತು. ಕೋಪ ಕೃತಿಗೆ ಇಳಿಯಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು, ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ಪೊಲೀಸ್ ಇನ್ನೊಂದು ಏಟು ಕೊಟ್ಟು; ರಕ್ತ ಚಿಮ್ಮಿತು. ಆತ ತತ್ತರಿಸಿ ನಿಂತ. ಪೊಲೀಸಿನವನಿಗೂ ಭಯವಿರಬೇಕು. "ಹೋಗಿ ಸಾರ್, ಹೊರಟು ಹೋಗಿ" ಅಂತ ಅವರನ್ನು ಕೋಲಿನಿಂದ ನೂಕ ಹತ್ತಿದ, ಆಕೆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ರಕ್ತ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು, ಜನ ಪೊಲೀಸಿನವನ ದೊಣ್ಣೆ ಹಿಡಿದಿಕೊಂಡು, "ಯಾಕೆ ಹೊಡೆದೆ?" ಅಂತ ಕೇಳಿದರು. ಇನ್ನೇನು ಪೊಲೀಸು ಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತುಕಡ ಆಗಬೇಕು-

"ಬೇಡಿ, ಯಾರನ್ನೂ ಹೊಡೀಬೇಡಿ" ಅಂದಳು ಆಕೆ, ರಕ್ತ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ, 'ಕಳ್ಳ'ನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಾರದೆ, ಮುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯಾಗಿ ಆದರೂ ಮುಟ್ಟಲಾರದೆ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆ, ಟ್ರಂಕಿಗಾಗಿ ತಡಕಾಡಿದಳು. ಪೊಲೀಸ್ ಭಯದಿಂದ ನಿಂತಿದ್ದ ಆತ ಅಂದ, "ಅಮ್ಮಾ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ರಾಮಾಯಣ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ, ನಿಮ್ಮಂಥೋರಿಂದ ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತೆ" ಆತ ಜನಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗುವ ಮಾತನಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದ, ಆದರೆ ಹೋಗುವುದು ಆಕೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಚೀಲದಿಂದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಕಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು, ಹಣ್ಣನ್ನು ಚೀಲದಿಂದ ತೆಗೆದು ಅದರ ಜೊತೆಗಿದ್ದ. ಸೋ, ಪೌಡರ್, ಕಾಲುಚೀಲ, ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಕೊಡ ಹೋದಳು. ಮೂಕವಾಗಿ ಕೈ ಚಾಚಿದಳು - ಆದರೆ ಯಾರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, "ಕ್ಷಮಿಸಿ" ಅನ್ನಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಬಾಯಿಗೆ ಮಾತು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಿಶ್ಯಕ್ತವಾದ ಕೈಯಿಂದ ಹಣ್ಣು, ಕಾಲುಚೀಲಗಳೆಲ್ಲ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದವು.

ಆಗ ದೂರ ವಿಶಲ್, ಜನಕ್ಕೆ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮಿಲಿಟರಿ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸಿತು. ಜನ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಚದುರಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ದಟ್ಟ ಸಂದಣಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ನೂಕುನುಗ್ಗಲು ಶುರುವಾಯಿತು. ತಟಸ್ಥವಾಗತೊಡಗಿದ್ದ ಪೊಲೀಸ್ ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಹತ್ತಿದ್ದ. ಆಕೆ "ಬೇಡಿ, ಹೊಡೀಬೇಡಿ" ಅಂದಳು ಯಾರಿಗೂ ಅವಳ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

ರಿಸರ್ವ್ ಪಡೆ ಜನರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿತು. ಪೊಲೀಸಿನವನು "ನೋಡಿ, ಈ ಜನರ ತರಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದದ್ದೆ, ಬನ್ನಿ. ಈಗ ಎಲ್ಲೂ ತೊಲಗ್ತಾರೆ' ಅಂತ ಅವಳ ರಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದ. ತೋಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬೆನ್ನನ್ನು ಹಾದು ನೇವರಿಸುವ ಆ ಪೊಲೀಸ್ ಕೈ, ಅವನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. "ಅವರು ಯಾಕೆ ಜನಕ್ಕೆ ಹೊಡೀತಿದ್ದಾರೆ? ಬೇಡಿ, ಹೊಡೀಬೇಡಿ. ನಾನು ಬರೊಲ್ಲ, ನೀವು ಹೋಗಿ-ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬಿಡಿ" ಅಂದಳು ಆದರೆ ಆತ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ; ಬೆವೆತ ಎದೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿದ ಅವನ ಖಾಕಿ ಎದೆ. "ನಿನಗೇನು ತಲೆ ಸಮವಿಲ್ವ-ಬಾ ಮಹಾರಾಯಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾ" ಅಂದ ಪೊಲೀಸ್.

ರಿಸರ್ವ್ ದಳದ ಪ್ರಭಾವ ಜೋರಾಗಿತ್ತು. ಜನ ದೂರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರೂರವಾಗಿ, ಸೇಡು ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ, ಆದರೆ ರೊಟ್ಟಿಯ ಕಳ್ಳ ಅದೇ ಕಂಬದ ಹತ್ತಿರ ರಕ್ತ ಸುರಿಸುತ್ತ ನಿಂತು ಅವಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪೊಲೀಸ್ ಅವಳನ್ನು ದರದರ ಎಳೆದೊಯ್ದು ರಿಸರ್ವ್ ಮಂದಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಿಟ್ಟ, ಆಕೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವಳ ಸುತ್ತ ಪೊಲೀಸರು ನಿಂತರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಿ ಗುಂಪಾಗಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಕೆಗೆ ಆಶೆಯಾಯಿತು; ಅವರಿಂದ ಹೊಡೆತ ತಿನ್ನಬೇಕು ಅನ್ನಿಸಿತು; ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕೋಪ ತೋರಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು.

ಆದರೆ ಸುತ್ತ ಪೊಲೀಸ್, ಹಿಂದೆ ಹೊರಟ ವ್ಯಾನು, ಲೆಫ್ಟ್, ರೈಟ್, ಲೆಫ್ಟ್, ರೈಟ್, ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಿದಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. "ಎಲ್ಲಿಗೆ?" ಅಂದಳೂ. "ಬನ್ನೀಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇವೆ" ಅಂದ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ. ಕಂಬನಿ ಉಕ್ಕಿ ಬಂತು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಸ್ವೇಷನ್ನಿನ ಕಂಬಗಳು, ಗೋಡೆಗಳು,

ಮೂಟೆಗಳ ಸಂದಿನಲ್ಲೇ ಆ ಭಿಕ್ಷುಕ ಕಾಣಿಸಿದ- ಜ್ವರ, ಕೋಪ, ಹಸಿವೆಯ ಅವನ ಕಣ್ಣು ತನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತಿತ್ತು. ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಆತ ತಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲೇ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗಿತ್ತು. ಕಣ್ಣೊರಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದಳು. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ, ಪೋಲೀಸಿನವರ ಗಬ್ಬು ವಾಸನೆ, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದೊಡನೆ ಆತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ - ಹಸಿರು ಅಂಗಿ, ತೊಡೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಪಂಚೆ, ಹಸಿವು ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣು, ರಕ್ತ.

*****

೪. ಯಾತಕೆ ಮಳೆ ಹೋದವೋ?

- ಜನಪದ

ಯಾತಕೆ ಮಳೆ ಹೋದವೋ?-ಶಿವ ಶಿವ
ಲೋಕ ತಲ್ಲಣಿಸುತಾವೋ !
ಬೇಕಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೆಂಕಿಯ ಮಳೆ ಸುರಿದು,
ಉರಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಲು ಬಾರದೇ||
ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನ ಇಲ್ಲದಲೇ
ನಡೆದರೆ ಜೋಲಿ ಹೊಡೆಯುತಲೇ,
ಪಟ್ಟಿದಾನೆಯಂಥ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸೊರಗಿ
ಸೀರೇ ನಿಲ್ಲದಿಲ್ಲಿ ಸೊಂಟದಲೇ
ಹಸುಗೂಸು ಹಸಿವಿಗೆ ತಾಳದಲಿ
ಅಳುತವೆ ರೊಟ್ಟಿ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ
ಹಡದ ಬಾಣಂತಿಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲವಲೆ
ಏರೂತಾವೆ ಮುಂಗೈಗೆ ಬಳಿ
ಯಾವ ಕಡೆ ಹೋಗಾನ ವನವಾಸಾ
ತಾವಾ ನದಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೇಶ
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಒಂದೇ ಶಬ್ದ
ದಯಮಾಡೋ ನೀ ಜಗದೀಶಾ
ಒಕ್ಕಲು ಮಕ್ಕಳಂತೇ-ಅವರಿನ್ನು
ಮಕ್ಕಳ ಮಾರ್ಯಂಡಾರೋ
ಮಕ್ಕಳನು ಮಾರ್ಯಂಡು ದುಃಖವನು ಮಾಡುತಾರೆ
ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ಮಳೆ ಕರುಣಿಸೋ

*****

ಪರಿಸರ

ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನ ಜೊತೆ ನದಿ, ಮರ, ಕಾಡು, ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ, ಸರೋವರ, ಬೆಟ್ಟ- ಗುಡ್ಡ ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣು. ಭೂಮಿ-ಆಕಾಶ, ಬೆಳಕು.....ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇವೆ. ಇವುಗಳನ್ನೇ ಪರಿಸರವೆನ್ನುವುದು.

ಈ ಪರಿಸರವಿರುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಸದ್ಭಳಿಕೆಗಾಗಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದ್ದು ಮನುಷ್ಯನ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಸರದ ಒಳಗೆ ಒಂದು ಆಹಾರ ಸರಪಳಿ ಇದೆ. ಸಸ್ಯಗಳು ಕೀಟಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ, ಕೀಟಗಳು ಕಪ್ಪೆಗೆ ಆಹಾರ, ಕಪ್ಪೆಗಳು ಹಾವುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ,ಹಾವುಗಳು ಹದ್ದುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ- ಹೀಗಿರುವ ಜೀವ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಲಕ್ಷ ಜೀವಿಗಳಿರುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನೂ ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀಚ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಅಗತ್ಯ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಡನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಾ ನಾಡನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಅವನ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಆವಿಷ್ಕಾರದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಳು, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಗಿರಣಿಗಳು, ಕೃತಕವಾದ ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೇರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ, ವಿಕಿರಣ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಾಗಿ ಬದುಕಲು ಶುದ್ಧಗಾಳಿ, ನೀರು ಬೆಳಕು ಬೇಕು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ದುರಾಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಇದು ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸತತ ದಾಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ಮಾಯವಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬೀಳಬೇಕಾದ ಮಳೆ ಬೀಳದೇ ಕೆರೆ, ಜಲಾಶಯಗಳು ಹೊಳುತುಂಬಿ ಹೊಸಹೊಸ ರೋಗ ರುಜಿನಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ "ಕೊರೋನಾ"ದಂತಹ ಮಹಾಮಾರಿ ವೈರಸ್ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ ಮನುಕುಲವನ್ನು ಕಾಡಲು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನೇ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯನೇ ಹೊರ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ವಿಕೃತ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು

ತೊರೆದು ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರಾಂದೋಲನ, ಚಳವಳಿಗಳು ಒಂದು ಸದುದ್ದೇಶವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಆಂದೋಲನಗಳು, ಚಳವಳಿಗಳು ಸಫಲತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ "ಜನ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ"ದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

೧. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಒಂದಿರುಳು

-ಕುವೆಂಪು

ಸಂಜೆಗೆ ಮುನ್ನವೇ ಊಟಮಾಡಿದೆವು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಎರಡೆರಡು ಹೆಗ್ಗಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತೋಟಾ ಕೋವಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಕಾಡಿನಕಡೆಗೆ ನಡೆದೆವು. ನಮ್ಮ ಹಣ್ಣಿನ ಮರದ ಅಟ್ಟಣೆ ಮನೆಯಿಂದ ದೂರ ಅರಣ್ಯದ ನಡುವೆ ಇತ್ತು. ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದಾರಿ ಹುಡುಕುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಹೊರಟಿದ್ದೆವು.

ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗಿದ್ದರೂ ನೇಸರು ಇನ್ನೂ ಮುಳುಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಬೆಟ್ಟವೇರಿದೆವು-ಮೊದಲು ಆಗ್ನೇಯ ಮುಖವಾಗಿ, ತರುವಾಯ ಈಶಾನ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಬನಗಳೆಲ್ಲಬೈಗುಂಪಿನಿಂದ ತೊಯ್ದು ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಮುಕ್ಕಾಲು ಮೂರುಪೀಸ ಪಾಲು ಹಕ್ಕಿಗಳೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು ಸೇರಿದ್ದೆವು. ಪಡುವಣ ದೆಸೆಯ ಮುಗಿಲು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾಲವಿಳಂಬವಾದರೆ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುವೆವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬೇಗಬೇಗನೆ ಮುಂನಡೆದೆವು. ನಾವು ಮುಂಬರಿದಂತೆಲ್ಲ ಕಾಂತೀಹೀನವಾಗುತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಮುಚ್ಚಂಜೆಯ ಮಬ್ಬು ಕವಿಯಿತು ಸೂರ್ಯನೂ ಮಲೆನಾಡಿನ ಉನ್ನತ ಗಿರಿವನಶ್ರೇಣಿಗಳ ಶಿಖರ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ಪಡುಗಡಲಿಗೆ ಉರುಳಿಬಿಟ್ಟನು. ಎಲ್ಲ ನಸುಗಪ್ಪಾಯಿತು.

ಬೇಗಬೇಗನೆ ನಡೆದೆವು. ಅರಣ್ಯ ನಿಬಿಡತರವಾದಂತೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾತಾಡತೊಡಗಿದೆವು. ಹೊದರುಗಳ ನಡುವೆ, ಇಲ್ಲದ ಹಾಧಿಯನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಧಾವಿಸಿದೆವು. ಬನಗತ್ತಲು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಡಿಗೆದರಿ ನಿಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಹೆಮ್ಮರಗಳ ನಡುನಡುವೆ ತಾರಕಿತ ನೀಲಾಕಾಶ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಮುಳ್ಳುಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಎಡವುತ್ತ ಗುಡ್ಡವೇರಿದೆವು.

ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ತಿಮಿರದೊಡನೆ ಮೌನವೂ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಭಯವೂ ಪ್ರೇತದಂತೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಸುಳಿದಾಡಿತು.

ನಾವು-ನಾನು, ತಿಮ್ಮು, ಓಬು-ನಮ್ಮ ಗೊತ್ತುಗಳ್ಳು ಸೇರಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಪಿಸುಮಾತುಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬೀಳ್ಕೊಂಡೆವು. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹೇಳಿದೆವು. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದೆವು. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಧೈರ್ಯವಾಗಿತ್ತೆ ಹೊರತು ಧೈರ್ಯ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಹಣ್ಣಿನ ಮರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾಡುಮಾವಿನ ಮರವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿದ್ದ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟಣಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ನನಗೂ ತಿಮ್ಮುಗೂ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಗಜ ದೂರ; ನನಗೂ ಓಬುಗೂ ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ಗಜ ದೂರ. ಆದರೂ ಆ ಮಾರಿಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯವರು ಒಂದು ಮಾರು ದೂರವಿದ್ದರೂ ಹರಿದಾರಿ ದೂರವಿದ್ದಂತೆಯೆ ಭಾಸವಾಗುವುದು. ನಾನು ನನ್ನ ಅಟ್ಟಣೆಯಿಂದ ಮರದ ಬುಡವನ್ನು ಸೇರಿ, ಮೊದಲು ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಹು ಶ್ರಮದಿಂದ ಮೇಲೇರಿ ಅಟ್ಟಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮರಳಿ ಕೆಳಗಿಳಿದೆವು. ಕೋವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತೋಟಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಜೇಬಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಬಂದೂಕನ್ನು ಕುತ್ತಿಗೆ ಕಂಕುಳುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ಮರವನ್ನು ಜೀವವನ್ನೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಟ್ಟಣೆಗೆರಿದೆ; ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿಟ್ಟುಸಿರೆಳೆದು ಎದೆಯ ಬಡಿತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹಾಸಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಹೊದೆಯಲು ಇಟ್ಟೆ. ಜೇಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಾಫಿಯ ಸೀಸೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟೆ. ಇಟ್ಟವನು ಹಾಗೆಯೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡೆ. ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಗುರಿ ತಪ್ಪಿ ಮೂಗಿಗಷ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ 'ಮರಸಿ'ಗೆ ಹೋದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸದ್ದು ಮಾಡಬಾರದು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರಿರುವ ಸೂಚನೆ ಹೋದರೆ ಸಾಕು ಆ ಎಡೆಗೆ ಕಾಲಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಿರಿಯರಿಂದ ಕೇಳಿಯೂ ಇದ್ದೆ. ಹಿಂದೆ

ಅನುಭವದಿಂದ ಅರಿತೂ ಇದ್ದೆ. ಆದರೇನು ಮಾಡುವುದು? ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದ ಕಾಫಿ ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಸೀನು ಕೆಮ್ಮು ಎಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದುವು. ನಾನೂ ತಡೆದೇ, ತಡೆದೇ: ಕಡಗೆ ತಡೆದಷ್ಟೂ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಟಗರಿನಂತೆ ಸೀನಿ, ಕೆಮ್ಮಿಯೂ ಬಿಟ್ಟೆ! ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಮುರಿದರೂ ದೊಡ್ಡ ಸದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಮೌನ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಸ್ವನಮಹಿಷವು ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿದಂತಾಗಿ ಒಂದುಸಾರಿ ಕಾಡೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾದಂತಾಯಿತು. ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿನ ಮಹತ್ತು ನನಗಾಗ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಓಬು ಕುಳಿತು ಎರಡು ನಿಮಿಷವಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಒಂದು ಕಣಿಹಂದಿಯ ಹಿಂಡು ಹಣ್ಣಿನ ಮರಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮದಿಂದ ಗುರಿಯಿಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ನಾನು ಸೀನಿದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟುವಂತೆ. ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಶಪಿಸಿಬಿಟ್ಟನಂತೆ, ಮನದಲ್ಲೆಯೆ.

ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಾಗಿ ಆಗಲೆ ಎರಡು ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಚಂದ್ರನು ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಏರಿ ಮೇಲೆ ಬರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು. ಆ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯಾಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ, ಅವನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅಂತೂ ಕಗ್ಗತ್ತಲೇ ಕವಿದಿತ್ತು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ ಎಂದರೆ ಹೇಗಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕಲ್ಲದೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು. ಗಿಡಮರಗಳೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕರಗಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಸಮಸ್ತವಿಶ್ವವೂ ತಿಮಿರಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದಂತಿತ್ತು. ದೇಹದ ಅನುಭವ ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರಭಾವವೊಂದೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಆ ಮೌನವೂ ಕೂಡ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಸರಿಸಮವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಅನುಭವಿಸಬಹುದು ಎಂಬಂತಿತ್ತು. ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳ ವಿಷಣ್ಣ ಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯು ಕೂಡ ಮೌನವನ್ನು ಮತ್ತಿನಿತು ಕೆಣಕಿ ರೇಗಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಬಹು ದೂರ ಕೆಳಗಡೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಗುಳುವ ನಾಯಿಯ ಕೂಗಿನಿಂದ ಮೌನ ಮಿಂಚಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೂರ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುಳ್ಳಕ್ಕಿಯೊಂದರ ವಿಕಟನಿರ್ಘೋಷ ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ಕೇಳಿಬಂದು ಭಯವನ್ನು ಭಯಂಕರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಏನೇನೋ

ವಿಕಾರ ರೂಪಗಳು ಕಾಣಿಸಿದಂತಾಗಿ ಪುನಃ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕರಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೋವಿಗೆ ಪುನಃ ತೋಟಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ತುಸುಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ, ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಆಮೌನದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಿದ್ದ ವನಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಶೂನ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿನೋಡಿ ನನಗೂ ಬೇಸರವಾಯಿತು: ತಲೆ ಚಿಟ್ಟುಹಿಡಿಯಿತು; ತುಂಬಾ ರೇಜಿಗೆಯಾಯಿತು. ಚಂದ್ರ ಮೂಡುವವರೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಲಗುವೆನೆಂದು ಬಗೆದು ಕೋವಿಯನ್ನೆ ತಲೆದಿಂಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಜೊಂಪು ಹತ್ತಿತು.

ತುಸುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವುದೂ ಒಂದು ಸದ್ದಿನಿಂದ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಮಲಗಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಣೆರೆದೆ. ಅದೇ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ; ಕಣ್ಣಿರಿಯುವಂತಿತ್ತು. ಅದೇ ಮೌನ; ಮೂರ್ಛೆಗೊಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಆಲಿಸಿದೆ. ನಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸರಸರ ಸದ್ದಾದಂತಾಯಿತು. ಒಡನೆಯೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಹೂಂಕೃತಿಗಳು ಕತ್ತಲೆಯ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ತರಂಗತರಂಗವಾಗಿದ್ದವು. ಮೊದಲು ನನಗೆ ಪ್ರಾಣಿ ಯಾವುದೆಂದು ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ರಕ್ತನಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ವೇಗದ ಪ್ರವಾಹ ಸಂಚರಿಸಿತು. ಮೆಲ್ಲನೆ, ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸದ್ದುಮಾಡದೆ ಅಟ್ಟಣಿಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಂದೂಕನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಅಗಿಯುವ ಸದ್ದಾಯಿತು. ನೆಲವನ್ನು ಮೂತಿಯಿಂದ ಉಳುವ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಜಂತು ವನವರಾಹವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಅದರ ಆಟೋಪದಿಂದ ಅದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಊಹಿಸಿದೆ. ನನಗೂ ಅದಕ್ಕೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಡಿಗಳ ದೂರವಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಕುಳಿತ ಅಟ್ಟಣಿ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಮೂವತ್ತೈದು ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರವಿದ್ದರೂ ಬೆಟ್ಟ ಇಳಿಜಾರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಓರೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೂಕರ ನಿಕಟಸ್ಥವಾಗಿಯೆ ಇತ್ತು. ನನಗಿದ್ದ ನಯನೇಂದ್ರಿಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸದ್ದಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದೆ. ಘನೀಭೂತವಾದಘೋರಾಂಧಕಾರ ಕಾಳಪಾಷಾಣಬಿತ್ತಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನೆದುರು ನಿಂತಿತ್ತು. ವಸ್ತುಮಾತ್ರವಾದರೂ ಗೋಚರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ತಿಲಮಾತ್ರವಾದರೂ ಬೆಳಕಿದ್ದರೆ ಆನಾಯಾಸವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಏನಾದರೊಂದು ಸೂಚನೆ ಸಿಗಬಹುದೆಂದು ಹಾರೈಸಿ ಕಣ್ಣು ದಣಿಯುವಂತೆ ಈಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹತಾಶನಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಯ್ಯೋ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ತರುವಾಯ ಈ ರೀತಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ; ಪ್ರಾಣಿ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತ ಇದ್ದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಂದ್ರೋದಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸುಡಬಹುದು, ಎಂದು ತುಸುಹೊತ್ತು ಕಾದೆ. ಮನಸ್ಸು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರರ್ಥವನ್ನು ಬೇಟೆಗಾರರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕಿರುವಾಗ, ಜಂತು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಎಂತಹ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಬೇಟೆಗಾರನಾದರೂ ಕುದಿಯದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರಜೋಗುಣ ಉದ್ದೀಪನವಾಗಿ ವಿಲಯರುದ್ರಸ್ವಭಾವ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ. ಸಂಹಾರಲೋಲುಪತೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯ ಶಕ್ತಿ ಇಮ್ಮಡಿಸುತ್ತದೆ. ಧಮನಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೈರವರಕ್ತಧುನಿ ಬೆದೆಗಾಲದ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಂತೆ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಸ್ಮಶಾನದ ಕಾಪಾಲಿಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂತೂ ನನಗೆ ತಾಳ್ಮೆ ತಪ್ಪಿತು. ಸದ್ದು ಬರುವ ತಾವನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಈಡು ಹಾರಿಸುವೆನೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಳುಕಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸದೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಬೇಟೆಗಾರರು ಕೊಲ್ಲಬಾರದ ಜಂತುಗಳನ್ನೂ, ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ, ಹೊಡೆದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ತಿಂಗಳು ಮೂಡುವ ಚಿಹ್ನೆಯಾದರೂ ಇದೆಯೋ ಎಂದು ಗಗನ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಮೇಲೇರಿದ ಗಿರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ತಿಮಿರತಲ್ಲೇನವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಂದಿ ಗಾಳಿಹಿಡಿಯುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು ನಿಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸಗಳು ತಿದಿಯೊತ್ತಿದಂತೆ ಕೇಳಿಸಿದುವು. ಮನುಷ್ಯರ ವಾಸನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಹೂಂಕಾರಮಾಡುತ್ತ, ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಮುರಿಮುರಿದು ಬೆಟ್ಟದ ನೆತ್ತಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಲಿಗುರುಳುವ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಯಂತೆ, ಆ ವನಸೂಕರವು ಧಡಧಡ ಎಂದು

ಧಾವಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದು ಅಡಿಯಿಟ್ಟ ರಭಸಕ್ಕೆ ಕಾಡುಗುಡ್ಡವೆಲ್ಲ ವಿಕಂಪಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಸದ್ದು ಬರಬರುತ್ತ ದೂರವಾಗಿ ಮರಳಿ ಬಂದಿರುಳು ಸದ್ದಿಲಿಯಾಯಿತು.

ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ, ದೂರದಿಂದ ಗೂಬೆಯ ಕೀಚು ದನಿಯೊಂದು ಸ್ಮಶಾನ ಪ್ರೇತದ ಕರ್ಕಶ ವಿಕಟ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ಕೇಳಿಬಂತು. ಕಣಿವೆಯ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬೊಗಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯ ನಾಯಿ ಕತ್ತಲೆಯ ಮೌನಕ್ಕೆ ದನಿಯ ಕಲ್ಲೆಸೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲವೂ ಏನೋ ಒಂದು ಭೀಷಣರಹಸ್ಯಸ್ಥಳವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ನನಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ನಿದ್ಧೆಯೆಲ್ಲ ಪಲಾಯನವಾಯಿತು. ಸುಮ್ಮನೆ ಶೂನ್ಯಮನಸ್ಸನಾಗಿ ಕುಳಿತೆ. ಆಲೋಚಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಪಿಶಾಚಿಯನ್ನು ನೆನೆನೆದು, ಹೊದಿಕೆಯೊಳಗೆ ಹುದುಗಿ, ಮೈ ಅಲ್ಲಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ನಾನಿರುವುದು ಗೊತ್ತಾಗಿಬಿಡುವುದೋ ಎಂದು ಹೆದರಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಬೆವರುತ್ತ ಮಲಗುವ ಮಗುವಿನಂತೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ.

ಕುರುಡು ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ; ಭೀಷಣ ನೀರವತೆ. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಮತ್ತೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಕಾಲದ ನಡಿಗೆಯ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಇರುಳು ಕಾಣುವ ಬೆಳಕಿನ ಕನಸಿನಂತೆ ಮೂಡಣ ಬಾನೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದಿನಿತು ಹೊಳಪು ಮೈದೋರಿತು. ತಿಂಗಳು ಮೂಡಿಬರುವನೆಂದು ನನ್ನದೆ ಹಿಗ್ಗಿತು. ಆ ಮೌನ ತಿಮಿರಗಳ ಗುರುಭಾರದಿಂದ ಕುಗ್ಗಿ ನೆಲಸಮವಾಗಿದ್ದ ಮನಸ್ಸು ನಿಟ್ಟುಸಿರೆಳೆದು, ನಸುತಲೆಯೆತ್ತಿತು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಕನಸು ನನೆಕೊನೆಯೇರಿತು. ಕಾಂತಿಹೆಚ್ಚಿತು. ಹೊಂಬಣ್ಣವಾಯಿತು. ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣವೇರಿತು. ಪರ್ವತ ಶಿಖರ ಶಿರೋರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಭೀಮಭೂರುಹರಾಜಿಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಪ್ರದೀಪವಾದ ನೀಲಾಕಾಶಪಟದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದಂತೆ ತೋರಿತು. ಉತ್ಕಂಠಿತ ಭಾವದಿಂದ ಆತ್ಮಕಡೆ ಉನ್ನಿಲಿತನಯನನಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ದೃಶ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ರಮಣೀಯವಾಗಿತ್ತು; ಬೇಟೆಗಾರ ಕಬ್ಬಿಗನಾಗಿ ನೋಡಿದನು. ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಕತ್ತಲು ಹಿಂಜರಿಯತೊಡಗಿತು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಪೂರ್ವಾಕಾಶ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಯಿತು. ಶೀತಲಚಂದ್ರಕಿರಣಸ್ನಾತ

ಶ್ವೇತೋರ್ಣಸದೃಶ ಖಂಡನೀರದಗಳು ನಭೋಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೆರೆದುವು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಕಾಶಪಟಸ್ಥ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಳ ವೃಕ್ಷ ಮಾಲೆಗಳ ಹಿಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಶಶಾಂಕನು ಗೋಚರವಾದನು. 'ಜೊನ್ನದ ಬಣ್ಣದಿ ತುಂಬಿದ ಬಿಂಬದ ಹೊನ್ನಿನ ಸೊನ್ನೆಯು ಮೂಡಿದುದು'. ಹೊಂಗದಿರುಗಳು ಒಯ್ಯೊಯ್ಯನೆ ಅರಣ್ಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದುವು. ಕತ್ತಲು ನಿಬಿಡವೃಕ್ಷವಾಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ಮೌನ ಎಂದಿನಂತೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿತ್ತು. ಚಂದ್ರ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಡುವ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಸದ್ದು ಕೂಡ ಕೇಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಘೋರ ವಿಷಣ್ಣಳಾಗಿದ್ದ ನಿಶಾವನಿತೆ. ಮಧುರಪ್ರಸನ್ನೆಯಾದಳು. ರುದ್ರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲ ರಮಣೀಯವಾಯ್ತು. ಚಂದ್ರ ಮೇಲೇರಿದನು. ಗಿರಿಶಿಖರವನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದನು. ಗಗನದಿಂದೈತರುವ ಜ್ಯೋತ್ಸಾತುಷಾರವೃಷ್ಟಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಶ್ಯಾಮಲಪರ್ಣಾಣವವನ್ನು ಸ್ವರ್ಣವರ್ಣಮಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಂದುಗೊಂದುಗಳಲ್ಲಿ ತೂರಿಕೊಂಡುಬಂದು ಬನದ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿ ಹೊದರುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿತು. ಬೆಳ್ಳಿಗಳ ಸೋನೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸುರಿಯಿತು. ಮರದ ನೆರಳುಗಳು ಮಾತ್ರ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನಗಳಾದುವು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಚಿತ್ರೀ ಭೂತವಾದ ಮಧುರ ಕವನದಂತಿತ್ತು.

ಪ್ರಕೃತಿ ಉಪಾಸಕನಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಸೌಂದರ್ಯೋಪಾಸನೆಗೆ ತೊಡಗಿದೆ. ಬೇಟೆಗಾರನಿಗೆ ಬೇಟೆಯಾಗದಿದ್ದರೂ ಕಬ್ಬಿಗನಿಗೆ ಬೇಟೆಯಾಯಿತು ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಕೋವಿಯನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಡುಗಣ್ಣನಾಗಿ ನೋಡತೊಡಗಿದೆ. ಅವ್ಯಕ್ತದ ಅಂತಃಕರಣಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವ ರತಿ ತನ್ನ ಅನಂತ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಮುಕ್ತಹಸ್ತೆಯಾಗಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಸೂಸಿದ್ದಳು. ಸೊಬಗು ಸೂರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾರು? ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೊಬಗು ಸೂರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು? ಎಷ್ಟು ಜನ ನೋಡಿ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಈ ಕಾಡಿನ ಬೆಳ್ಳಿಗಳು ಎನಿತೆದೆಗಳನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಿರುವುದು? ಈ ವಿಪಿನ ಚಂದ್ರಿಕೆ ಯಾರ ಆಹ್ಲಾದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತು ದಿನದಿನವೂ ಬೇಸರವಿಲ್ಲದೆ ನಲಿಯುವುದು? ಬಹುಶಃ ನನ್ನ ಆಗಮನವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಿರಬಹುದೆ? ಇವರ ತಪಸ್ಸು ಇಂದು ಫಲಿಸಿತೇ? ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೀಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹೀಗೆಲ್ಲ ಅಲೋಚಿಸಿದೆ. ತರುವಾಯ

ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದ ಚಂದ್ರೋದಯಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದೆ. ಮಾತಿನ ಮಂಕುತನ ಮೇಲೆದ್ದು ತೋರಿತು. ಕಬ್ಬಗಳ ಬಡತನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು. ಈ ಚಂದ್ರೋದಯದ, ಈ ವಿಪಿನಗಳ, ಈ ಚಂದ್ರಿಕೆಯ, ಈ ದೃಶ್ಯದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲೆಳಸುವವನೇ ಹುಚ್ಚ; ಮಾಡಿದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿಬಿಟ್ಟೆನೆಂದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಶುದ್ಧ ಮೂರ್ಖ! ಹೀಗೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ತರುವಾಯ ಈ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಡುಗಳ ಸಿರಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಬಯಲುಸೀಮೆಯರ ಎದೆಯ ಬಡತನವನ್ನು ನೆನೆದು ಮರುಗಿದೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕಟ್ಟು, ಒಂದು ಎಲ್ಲೆ, ಒಂದು ನಿಯಮ, ಒಂದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ತಂಗಾಳಿ ಕುಳಿರ್ಗಾಳಿಯಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಜೊನ್ನದ ಸೋನೆಯೊಂದಿಗೆ ಇಬ್ಬನಿಯ ಸೋನೆಯೂ ಒಯ್ಯೊಯ್ಯನೆ ಇಳಿಯತೊಡಗಿತು. ಗಗನದಲ್ಲಿ ತುಂಡು ಮೋಡಗಳು ತುಂಟಹುಡುಗರಂತೆ ತಿಂಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಕಾಟದಿಂದ ಬೆಳ್ಳಿಗಳು ಒಮ್ಮೆ ಮಬ್ಬಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳಕು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಕಲ್ಲು ಗಿಡ ಹೊದರುಗಳು ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಚಲಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಚಲನೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಆವರಣ ವೀಕ್ಷೇಪಶಕ್ತಿಗಳು ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನೂ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ಯಾವುದೋ ಪ್ರಾಣಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕೋವಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ಮೋಸಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಬೇಗನೆ ಮಾಯೆಯ ಗುಟ್ಟು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಏನೇನೋ ಮಾಯಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಖಂಡಿಸಿ ಬಿಸುಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆಯೇ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತು ಕಾದೆ. ಎಲ್ಲ ನೀರವವಾಗಿತ್ತು; ಎಲ್ಲ ರಮಣೀಯವಾಗಿತ್ತು; ಯಾವುದೊಂದು ಜೀವಜಂತುವೂ ಸಂಚರಿಸುವ ಚಿಹ್ನೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೋವಿಯನ್ನು ತಲೆದಿಂಬು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದೆದುಕೊಂಡು, ಅಂಗಾತನೆ ಮಲಗಿ, ಆನಂತಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ ಬಿಂಬದಿಂದ ರಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯಾಮಿನೀಕಾಂತನಿಂದ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿ ಬನದ ಮೇಲೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ

ಸ್ನಿಗ್ಧೋಜ್ವಲಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕುಡಿಯತೊಡಗಿದೆ. ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು ಮತ್ತೇರಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ನಿದ್ರೆಹೋದೆ.

ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದನೋ ತಿಳಿಯದು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾಯಿತು. ಕಾನನದ ನೀರವತೆಯನ್ನು ಆಲೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಈಡಿನ ಢಂಕಾರವೊಂದು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿದ್ದ ಪರ್ವತಕಂದರಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಗಿ ಮರಳಿ ಮೌನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಯಿತು. ಅರಣ್ಯಶ್ರೇಣಿಗಳು ಕಂಪಿಸಿದುವು. ನನ್ನ ಅಟ್ಟಣೆಯಿಂದ ಒಂದೇ ಮಾರು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುತ್ತುಗದ ಮರದಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಟವಟ ಧ್ವನಿಯಾಯಿತು. ಕೋವಿಯಿಂದ ಸಿಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಚರಗಳು ಮೃತ್ಯುವೇಗದಿಂದ ಧಾವಿಸಿದುವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಕುಳಿತೆ. ಮಂಕುಹಿಡಿದವನಂತೆ ಸುತ್ತಲು ಮಿಳ್ಳಿಳನೆ ನೋಡಿದೆ. ಅದೇ ಬೆಳ್ಳಿಗಳು; ಅದೇ ಸದ್ದಿಲಿಯಿರುಳು; ಅದೇ ನಿಬಿಡ ಕಾನನ; ಅದೇ ಹೆಮ್ಮರಗಳು; ಅದೇ ಛಾಯೆಗಳು; ಅದೇ ಬೆಳ್ಳುಗಿಲು; ಅದೇ ಇಬ್ಬನಿ ಸೋನೆ. ಢಂಕಾರ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂದು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಯಿತು. ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ಬೆವರಿದೆ. ಚರಗಳು ಒಂದು ಮಾರು ಈ ಕಡೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನನಗೇ ಬಡಿದುವೋ ಏನೋ ಎಂದು ಮೈಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿಕೊಂಡೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಗುಂಡು ಬಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಅದರ ಅನುಭವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಕೂಡಲೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಿರಿಯರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ತಗುಲಿದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಎದೆಯ ಬಡಿತ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ದಿಕ್ಕು ಕೆಟ್ಟವನಂತೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ. ಯಾವ ಆಲೋಚನೆಯೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದಮೇಲೆ ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊಂಡು ವಿಚಾರಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈಡನ್ನು ಹೊಡೆದವನು ಓಬುವಾಗಿರಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಿಮ್ಮು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ಏಕೆ ಹೊಡೆದರು? ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಹೊಡೆದದ್ದು? ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯೆ ಮರಸಿಗೆ ಕೂತಾಗ ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಕರೆಯಬಾರದೆಂದು ಬೇಟೆಯ

ಕಟ್ಟು. ಅದರೂ ಕರೆದು ನಿಜವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೇನು ಕರೆಯಬೇಕು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಳಿಯ ಪೊದೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಏಟು ಬಿದ್ದ ನೋವಿನಿಂದ ಒದ್ದಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಆಲಿಸಿದೆ. ಹೌದು! ಗುಂಡಿನೇಟು ಬಿದ್ದ ಜೀವಿಯೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ, ಕರೆಯುವುದು ತರವಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಗಾಯವಾದ ಜೀವಿ ಹುಲಿಚಿರತೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳ ಗೊತ್ತಾಗಿ, ಮೇಲೆ ನೆಗೆಯಬಹುದು. ಹೀಗೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ, ಕಾಲವಾದ ತರುವಾಯ ಸದ್ದು ನಿಂತಿತು. ಪ್ರಾಣಿ ಸತ್ತುಹೋಯಿತೆಂದು ಊಹಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಕರೆಯಲು ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಭಾತಸೂಚಕವಾದ ಪುಣ್ಯ ಸಮೀರ ತಣ್ಣನೆ ತೀಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ಚಂದ್ರ ಪಶ್ಚಿಮದಿಗಂತಾಭಿಮುಖನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಬೇಗ ಬೆಳಗಾಗುವುದೆಂದು ಬಗೆದುಸುಮ್ಮನಾದೆ. ಬರಬರ ಬರುತ್ತಾ ಇಬ್ಬನಿಯ ಸೋನೆ ಪ್ರಬಲವಾಯಿತು. ಬೆಳ್ಳಿಗಳು ನಸುಮಬ್ಬಾಯಿತು. ಚಂದ್ರನು ಒಂದಿನಿತು ಕಾಂತಿಹೀನನಾದನು ಮರದೆಲೆಗಳಿಂದ ಹನಿಗಳು ತಟ್‌ಪಟ್ ಎಂದು ವಿಷಣ್ಣರವದಿಂದ ಬೀಳತೊಡಗಿದುವು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮುಸುಕಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಂಜಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋದುವು. ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಜೊನ್ನದ ಸೋನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಸೋನೆಯೂ ಇಳಿದಂತಾಯಿತು. ದೂರ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಊರು ಕೋಳಿಗಳ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸಿತು. ಜಗತ್ತಿನ ಉನ್ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯ ಸೂಚನೆ ತೋರಿಬಂದಿತು. ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಡುಕುರಿಯೊಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅರಚುತ್ತ ಮೌನವನ್ನು ಮಥಿಸುತ್ತ ನಮ್ಮ ಹಣ್ಣಿನ ಮರದ ಕಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಕೂಗುತ್ತ ಕೂಗುತ್ತ ಬಳಿಸಾರಿತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಅರಣ್ಯ ಶೃಂಗಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ತಿರುಗಿಹೋಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಸಿಂಗಳೀಕವೊಂದು ವಿಕಟಧ್ವನಿ ಮಾಡತೊಡಗಿತು. ಅದು ಅಪರಿಚಿತ ನಾದವಾದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಯ ದನಿಯೆಂದು ಆಗ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ತರುವಾಯ

ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಕೂತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಮಡಿವಾಳ ಪಕ್ಕಿಯೊಂದು ಉಷ:ಕಾಲವನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ ಹಾಡತೊಡಗಿತು. ಅದರ ಇನಿದನಿ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ನಲಿನಲಿದು ಬಂದು, ಒಂದು ತಡವೆ ಬನಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು; ಒಂದು ತಡವೆ ಕಣಿವೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿತು, ಒಂದು ತಡವೆ ಗಗನಕ್ಕೇರಿತು; ಒಂದು ತಡವೆ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮುದದಿಂದ ತಬ್ಬಿತು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಜಾಣ ಪಕ್ಕಿಯೊಂದು ರಾಗಾಲಾಪನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಎಂತಹ ಭುವನಮೋಹನಗಾನ! ಕಾಜಾಣ ಪಕ್ಕಿಯ ಗಾನದೊಂದು ಮತ್ತಾವ ಹಕ್ಕಿಯ ಗಾನವೂ ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ಅದರೆದುರು ಕೋಗಿಲೆಯ ಪಂಚಮಸ್ವರ ಕೂಡ ಪಂಚಮ ಸ್ವರವೆ! ಅದರ ಗಾನದ ಆಲಿಂಗನದಲ್ಲಿ ಉಷೆ ಮೈ ಮರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ವನಗಾಯಕರಲ್ಲಿ ಕಾಜಾಣಕ್ಕೇ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು;.

ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬೆಳಕು ಹರಿಯಿತು. ಇಬ್ಬನಿಯ ಸೋನೆಯೂ ಬರಬರುತ್ತ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಬಾನಿನಿಂದ ಸುರಿದ ಕಾವಣ ಪರ್ವತಪ್ರಾಂತಗಳಿಂದ ಹರಿದು ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು. ಚಂದ್ರ ಅಪ್ರಪುಲ್ಲನಾದನು. ಉದಯದಿಗ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರುಣನ ಹೊಂಬೆಳಕು ಪಸರಿಸಿತು. ತಂಗಾಳಿ ತಣ್ಣಗೆ ತೀಡಿತು. ಹೂವಿನ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ ತುಂಬಿಗಳು, ಜೇನುಹುಳುಗಳು, ಹೂವಿನ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಸೇರಿ ಅನಾಹತಧ್ವನಿಮಾಡತೊಡಗಿದವು. ಇತರ ಹಕ್ಕಿಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಂಚರಗೈದುವು. ಇರುಳಿನ ಮಾಯೆಯೆಲ್ಲ ಬಟ್ಟಿಬಯಲಾಯಿತು ರಾತ್ರಿಯ ವಿಕಾರಾಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲ ಗಿಡಮರ ಹೊದರುಗಳ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಂತುವು.

ನಾನು ಓಬುವನ್ನು ಕರೆದೆ. ಅವನು "ಓ" ಎಂದನು. ಮೂವರೂ ಅಟ್ಟಣಿಗಳಿಂದ ಕೋವಿ ಕಂಬಳಿಗಳೊಡನೆ ಕೆಳಗಿಳಿದೆವು. ಎಲ್ಲರೂ ಮಾವಿನ ಮರದ ಬುಡವನ್ನು ಸೇರಿದೆವು.

"ಯಾರು ಈಡು ಹೊಡೆದದ್ದು?" ಎಂದೆ.

"ನಾನು" ಎಂದನು ಓಬು.

"ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದದ್ದು?" ಎಂದನು ತಿಮ್ಮು.

ಓಬು ಕತೆ ಹೇಳಿದ: "ಬಹುಶ: ಕಣಿಹಂದಿ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ."

"ಬಹುಶ!ಕಾಣುತ್ತದೆ! -- ಇದಂತಹ ಮಾತು! ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿ ಹೊಡೆದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ?" ಎಂದು.

"ನಾನೇನೋ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದೆ. ನೋಡು ಇಲ್ಲಿತ್ತು ಅದು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಕಟ್ ಕಟ್ ಎಂದು ಹಣ್ಣನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ದೂರ, ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಸಮೀಪ. ನೀನು ಹೊಡೆಯುತ್ತೀಯಾ ಎಂದು ನೋಡಿದೆ. ಅದೇಕೆ? ನೀನು ಹೊಡೆಯಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ?" ಎಂದನು ಓಬು.

ನಾನು ಮಲಗಿದ್ದ ಸಂಗತಿ ಹೇಳಿದರೆ ಕೆಲಸ ಕೆಡುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು, "ಏನೋ; ನನಗೇನೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಾಣಿಸಿದ್ದರೆ ಹೊಡೆಯದೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆನೇ?" ಎಂದು.

ತಿಮ್ಮು "ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮಲಗಿದ್ದೆಯೋ ಏನು?" ಎಂದನು.

"ಹಾಗೆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಆದೀತೆ? ಸ್ವಲ್ಪ ಮಲಗಿದ್ದೆ" ಎಂದು.

"ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿನ್ನೆ! ಅಟ್ಟಣಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹಾಗೆಯೇ, ಮಲಗುವಂತಾಗುತ್ತೆ!" ಎಂದನು ತಿಮ್ಮು.

ಓಬು ಹೊಡೆದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿದೆವು. ಈಡೇನೋ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಿದ್ದಿತ್ತು; ಚರೆ ಬಡಿದ ಗುರುತೂ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಚರೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಚಿಗಿದು ನಾನು ಕೂತಿದ್ದ ಮರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗಿದ್ದು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಏಟು ಬಿದ್ದ ಕುರುಹು ಯಾವುದೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಮಳ್ಳುಹಂದಿಗೆ ಗುಂಡು ಬಿದ್ದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಣಿಗಳಾದರೂ ಉದುರಿ ಅಲ್ಲಿ ಬೀಳಬೇಕು; ಅಥವಾ ರಕ್ತಬೀಳಬೇಕು. ಯಾವುದೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

"ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊಡೆದೆಯೋ? ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಡ ಪೊದೆಗಳು ಚಲಿಸಿದಂತಾಗಲು ಹಂದಿ ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಹೊಡೆದೆಯೋ?" ಎಂದು.

ಓಬು ಸ್ವಲ್ಪ ರೇಗಿಬಿದ್ದು, "ನಾನೇನು ಇವತ್ತು ಬೇಟೆಗೆ ಬಂದವನೇ? ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಹಂದಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಹೋಡಿದಿದ್ದೇನೆ.ಗುರಿಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದದೆ" ಎಂದನು.

"ಈಡು ಹಾರಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಏನೋ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ಹುಡುಕಿ ನೋಡೋಣ" ಎಂದನು ತಿಮ್ಮು.

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಜಾಡು ಹಿಡಿಯತೊಡಗಿದೆವು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಚಿಹ್ನೆಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಗುರಿ ತಪ್ಪಿತೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ರಾತ್ರಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹರಟುತ್ತ ಕಾಡಿನಿಂದ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟೆವು. ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ತಿಮ್ಮು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಿಂತು ನೆಲದ ಕಡೆ ನೋಡಿದನು. "ರಕ್ತ!" ಎಂದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದೆವು. ಹೌದು! ರಕ್ತದ ಹನಿಗಳು ಒಣಯೆಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಓಬುಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. "ನೋಡಿ, ಗುರಿ ತಪ್ಪಿತೆಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಹೊರಿಸಿದ್ದಿರಲ್ಲಾ?" ಎಂದನು. ನೆತ್ತರು ಬಿದ್ದ ಜಾಡನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಮುಂಬರಿದೆವು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೊದಂತೆಲ್ಲ ನೆತ್ತರು ಮುದ್ದೆ ಮುದ್ದೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣಿ ಅಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಧಾವಿಸಿದೆವು. ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಘಳಾಂಗಿನವರೆಗೆ ರಕ್ತದ ಜಾಡು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆಮೇಲೆ ರಕ್ತವೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ; ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಬೇಸತ್ತು ಮನೆಯ ಕಡೆತಿರುಗಿದೆವು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆವು! ನನ್ನ ಸೀನು ಕೆಮ್ಮುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸನ್ಮಾನವೂ ಆಯಿತು. ಅಂತೂ ಮೊಲೆಯ ಹಾಲನ್ನು ನೆನೆದು ಕೊಟ್ಟೆಗೆಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುವ ಎಳಗರುಗಳಂತೆ ಕಾಫಿತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದೆವು. ಅರುಣೋದಯದ ಹೇಮ ಜ್ಯೋತಿ ಪೂರ್ವದಿಗ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ವನದಂಚಿಗೆ ಬಂದೆವು. ಆದರೆ ನಡೆಯಲು ಇನ್ನೂ ಪರ್ವತದ ಅರ್ಧಭಾಗ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೊಂದು ಬಂಡೆಗಳಿಂದ ಬಯಲಾದ

ಪ್ರದೇಶವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದೆವು, ಎಂದು ಮರೆಯಲಾಗದ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು!

ನಾವು ನಿಂತ ಸ್ಥಳ ಎತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಮೈಲಿಗಳ ದೃಶ್ಯ ನಮ್ಮೆದುರಿಗಿತ್ತು. ದಿಗಂತವಿಶ್ರಾಂತವಾದ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಗಳು ತರಂಗತರಂಗಗಳಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ಹಬ್ಬಿದ್ದವು. ದೂರ ಸರಿದಂತೆಲ್ಲ ಅಸ್ಪಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬನಿಯ ಬಲ್ಲಡಲು ತುಂಬಿತ್ತು.

ವೀಚಿವಿಕ್ಷೋಭಿತ ಶ್ವೇತಫೇನಾವೃತ ಮಹಾವಾರಿಧಿಯಂತೆ ಪಸರಿಸಿದ್ದ ತುಷಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮಲಗಿರಿಶೃಂಗಗಳು ದ್ವೀಪಗಳಂತೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಕಂದರ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಗದ್ದೆ ತೋಟ ಹಳ್ಳಿ ಕಾಡು ಎಲ್ಲವೂ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತೆ ಅಳಿಸಿಹೋಗಿದ್ದವು. ದೃಷ್ಟಿಸೀಮೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಆವರಿಸಿದ್ದ ತುಷಾರಜಲನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಂಚರಿಸಬಹುದೆಂಬತಿತ್ತು! ನಾವು ಮೂವರೂ ಅವಾಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದೆವು. ಇಬ್ಬನಿಯ ಕಡಲಿನಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಗಿರಿಶೃಂಗಗಳು ಮುಂಬೆಳಕಿನ ಹೊಂಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊದೆದಿದ್ದವು. ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಸ್ನಿಗ್ಧಕೋಮಲ ಸುವರ್ಣಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ವೃಕ್ಷರಾಜಿಗಳ ಶ್ಯಾಮಲಪರ್ಣವಿತಾನಗಳಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಹಿಮಮಣಿಗಳು ಅನರ್ಘ್ಯರತ್ನಸಮೂಹಗಳಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೆಳ್ಳೊರೆಯಂತೆಹಬ್ಬಿದ ಇಬ್ಬನಿಯ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದ ಕಣಿವೆಯ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ವಿವಿಧವಿಹಂಗಮಗಳ ಮಧುರವಾಣಿ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ಉಲಿಯುವ ಗಂಧರ್ವಕಿನ್ನರರ ಗಾಯನದಂತೆ ಸುಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಮೂವರೂ ಅವಾಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದೆವು ನೋಡಿದೆವು, ನೋಡಿದೆವು, ಸುಮ್ಮನೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಾವಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ;"

ಬೇಟೆಗಾರರಾಗಿ ಬನಕೆ ಹೋದವರು ಕಬ್ಬಿಗರಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆವು.

*****

೨. ನಾವು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿ

-ಎಚ್.ಆರ್.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ

"ಎಲ್ಲರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬಲ್ಲಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರ ದುರಾಶೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲ" ಎಂಬ ಮಾತು ನಮ್ಮ ಇಂದಿನಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಈ ದುರಾಸೆಯ ಫಲ. ನಮ್ಮ ಬೇಕುಗಳಿಗೆ ಇತಿಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳು, ನೀರಾವರಿ ಜಲಾಶಯಗಳು, ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಚಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನವನವೀನ ಭೋಗವಸ್ತುಗಳು - ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಶಿಸುವ ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಎಂತಹ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಬಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ತನ್ನ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಏಕೈಕ ಜೀವಿಯೆಂದರೆ ಮಾನವ. ಆತನ ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಇಂದು ಉಪಯೋಗಕ್ಕಿಂತ ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ಅಪಾಯಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಅರಣ್ಯಗಳು, ಕಲುಷಿತವಾಗುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಆಸರೆಗಳು, ವಿಷಮಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ವಾಯುಮಂಡಲ, ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಸರ್ಗ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಮನುಷ್ಯನ ದುರಾಸೆ ಇದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈ ವಿಷಮ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಅನೇಕರು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಇವತಹವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ೧೭ನೇ ಶತಮಾನದ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬೇಕನ್. ಈತ ಕೇವಲ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅಪಾಯಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದ. ಆತ ನೀಡಿದ ಸರಳ ಪರಿಹಾರ ಇಷ್ಟೇ. 'ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಇರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು.' ಇದು ಅತ್ಯಂತ

ಆರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಮಾತು. ಇದರ ಸತ್ಯ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ.

ಜೀವ ಜೀವಿಗಳ ನಡುವೆ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಗೋಚರಿಸದಂತಹ ಅವಲಂಬನೆಯಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮ. ಇದು ಮಾನವನಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ನಾವು ನಮ್ಮ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಇತರ ಅನೇಕ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಸಸ್ಯಗಳು ಆಹಾರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿದ್ದಿರುವ ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಅಮ್ಲಜನಕವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ವಾಯುಮಂಡಲ ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹಲವಾರು ಸ್ವಾರ್ಥದ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ವಾಯುಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಿರುವ ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಪ್ರಮಾಣ ಪ್ರತೀವರ್ಷ ಶೇಕಡ ೪.೫ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ೧೨೦೦ಕೋಟಿ ಟನ್‌ಗಳು ಆಗಿತ್ತು. ಕ್ರಿ.ಶ.೨೦೦೦ದ ವೇಳೆಗೆ ಇದು ೫೦೦೦ ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟಾಗಲಿದೆ. ಅರಣ್ಯಗಳು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಮಾಣದ ಇಂಗಾಲದಡೈ-ಆಕ್ಸೈಡನ್ನು ಸಸ್ಯಗಳು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಮತೋಲನ ಏರುಪೇರಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ಭೂಮಿನಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಫಲಿತವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಉಷ್ಣ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಹಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ತಾಪ ಏರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹಸುರು ಮನೆ ಪರಿಣಾಮ(green house effect)ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಹಸುರು ಗುಣ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಸೂರ್ಯನ ಶಾಖ ಭೂಮಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದಂತೆ ಅದು ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಭೂಮಿಯ ತಾಪ ಇಳಿದು ಸಾಗರಗಳು ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿ ಹೊಸ ಶೀತಲಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬಹುದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯೂ

ಇದೆ.

‘ಓಜೋನ್’ ವಾಯು ಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಅನಿಲ. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಓಜೋನ್ ಅನಿಲದ ಪದರವಿದೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೂರ್ಯನ ಅತಿ ನೇರಳೆ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ಗುರುತರ ಜವಬ್ದಾರಿ ಈ ಅನಿಲದ್ದು. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಓಜೋನಿನ ಶಕ್ತಿ ತ್ರಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಓಜೋನಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ:೧ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಚರ್ಮದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅಮೆರಿಕಾದ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ ವರದಿಮಾಡಿದೆ.

ಓಜೋನಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೂ ಇದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ರೆಫ್ರಿಜರೇಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹವನಿಯಂತ್ರಕಗಳಲ್ಲಿ ತುಂತುರು ಡಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನೋರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಶುಚಿಮಾಡುವಲ್ಲಿ "ಕ್ಲೋರೋಫ್ಲೋರೋ ಕಾರ್ಬನ್" (ಸಿಎಫ್‌ಸಿ) ಎಂಬ ಅನಿಲವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಬಳಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು ೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ. ಆಗ ಈ ಅನಿಲ ಹತ್ತಿಲಾರಿಯದ, ವಿಷವಲ್ಲದ, ಬಹುಕಾಲ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಘಟನೆಯಾಗದೆ ಉಳಿಯಬಲ್ಲದೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ಬೇರೆ. ವಾಯುಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಈ ಅನಿಲ, ಅತಿನೀಲ ಕಿರಣಗಳೊಡನೆ ವರ್ತಿಸಿ ಕ್ಲೋರೀನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ೮೦-೯೦ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ಓಜೋನ್ ಪದರವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಿಎಫ್‌ಸಿ ಅಣುವೂ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಓಜೋನ್ ಅಣುಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಅಮೆರಿಕಾವೊಂದೇ ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ೩೫೦ ಕೋಟಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಸಿಎಫ್‌ಸಿಯನ್ನು ವಾಯುಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ರಷ್ಯಾ ೧೮೦, ಜಪಾನ್ ೧೦೦, ಚೀನಾ ೩೨,

ಬ್ರೆಜಿಲ್ ೧೬ಕೋಟಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಸಿಎಫ್‌ಸಿಯನ್ನು ವಾಯುಮಂಡಲಕ್ಕೆ ತೂರಿದರೆ, ಭಾರತದ ಕೊಡುಗೆ ೦.೨ ಕೋಟಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ನುಗಳು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರಿಂದ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಶೇಕಡಾ ೮ರಷ್ಟು ಓಜೋನ್ ಪದರ ನಾಶವಾಗಿದೆ. ೧೯೮೫ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಅಂಟಾರ್ಟಿಕಾದ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಓಜೋನ್ ಪದರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಬೃಹದಾಕಾರಣ ಇಡೀ ಅಮೇರಿಕಾ ಖಂಡವನ್ನೇ ನುಂಗಬಲ್ಲಷ್ಟು-ರಂಧ್ರ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸಿತು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕ್ಲೋರೋಫ್ಲೋರೋ ಕಾರ್ಬನ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೂವತ್ತೈದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ೧೯೮೭ರಲ್ಲಿ ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಒಪ್ಪಂದವೊಂದಕ್ಕೆ ಸಹ ಹಾಕಿದವು.

ನಮ್ಮ ಭೂಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ೧೩೨.೫ ಕೋಟಿ ಘನ ಕಿಲೋಮೀಟರುಗಳಷ್ಟು, ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ೯೭ ಭಾಗ ಉಪ್ಪುನೀರು. ಉಳಿದ ೩ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಿಹಿನೀರು-ಆದರೆ ಸಿಹಿನೀರಿನ ಶೇಕಡಾ ೬೭ಭಾಗ ಧ್ರುವಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಹಿಮ ಪರ್ವತಗಳ ನೀರ್ಗಲ್ಲ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದೆ. ಉಳಿದ ೩೩ ಭಾಗ ಅಂತರ್ಜಲ, ಸರೋವರ, ಕೆರೆ, ಕುಂಟೆ, ನದಿ ವಾಯುಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿತರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ನೀರನ್ನು ಮೂರು ಲೀಟರಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ನಮಗೆ ಸಿಗುವ ಶುದ್ಧ ನೀರು ಕೇವಲ ಅರ್ಧಚಮಚ, ಇದನ್ನು ನಾವು ಅತ್ಯಂತ ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಿನಗೊಳಿಸಿ ನಿಸರ್ಗದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಏರುಪೇರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ನಗರ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಹೋದರೂ ಜಲಮಾಲಿನ್ಯದ ಅರಿವು ನಮಗಾಗುತ್ತದೆ. ನಗರ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಸಮಸ್ತ ಹೊಲಸನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನದಿಗೆ ಸೇರಿಸುವ ದೃಶ್ಯ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇಂತಹ ಹೊಲಸು ನೀರು ನದಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗ ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಮ್ಲಜನಕದ ನಡುವಿನ ಸಮತೋಲನ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಕಪ್ರಾಯವಾಗುವ ಸ್ನಿಗ್ಧರೂಪದ ನೋರೆ

ತುಂಬಿದ ಹರಿಯುವ ಹೊಲಸುಗಳೇ ತುಂಬಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಸಹನೀಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೀವಿಗಳ ಏಕತೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದು ನಿಯಮ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಲಕ್ಷ ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜೀವಿಗಳಿಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಜೈವಿಕ ಘಟಕಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಜೀವಿ ತೃಪ್ತಿಸುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥವಸ್ತುವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜೀವಿಗಳು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಾರದು ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮ.

ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಇದನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಡಿ.ಡಿ.ಟಿ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ಒಂದು ರಾಸಾಯನಿಕ. ಇದರ ಬಳಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ಆತಂಕಕಾರಿ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಡಿ.ಡಿ.ಟಿ.ಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಇದನ್ನು ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ ತರುವ ಕೀಟಗಳ ವಿರುದ್ಧವೂ ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಡಿ.ಡಿ.ಟಿ.ಪ್ರಕೃತಿಯ ಯಾವ ಜೀವಿಯ ದೇಹದಲ್ಲೂ ಇರುವ ವಸ್ತು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಯಾವ ಜೀವಿಯೂ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ವಸ್ತುವೂ ಹೌದು. ಹೀಗಾಗಿ ೧೯೪೨ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಒಂಕೋಟಿ ಕಿಲೋಗ್ರಾಮಗಳಷ್ಟು ಡಿ.ಡಿ.ಟಿ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗುವ ಹಾಗೆಯೇ ಅದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದೆ ಗೊತ್ತೇ? ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿರುವ ಇದನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯುವ ಯಾವ ದಾರಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಇದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳದ ನಾವು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಕಳೆನಾಶಕ ಕೀಟನಾಶಕ, ಶಿಲೀಂಧ್ರನಾಶಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಯನದಂತೆ ಪ್ರತವರ್ಷವೂ ನಾವು ೧೪೦೦೦ ಹೊಸ ಪಿಡುಗುನಾಶಕಗಳನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾವ ಜೀವಿಯೂ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಮಾನವ ದೇಹವನ್ನು ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಅಂತು ನಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಳಸಿದ ಇವುಗಳು ಕೊನೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನೇ ಸುತ್ತುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಕೃತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ರೋಗರುಜಿನಗಳನ್ನವದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿರಬೇಕು. ೧೯೭೦ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬತ್ತದ ಬೆಳೆಗೆ ವೈರಸ್ ರೋಗವೊಂದು ತಗುಲಿತು. ಅದು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪಸರಿಸಿತು. ಯಾವ ಕೀಟನಾಶಕಕ್ಕೂ ಇದು ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಈ ವೈರಸ್ಸನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲ ಹೊಸ ತಳಿಯೊಂದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಹುಡುಕಾಟ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶದ ಗೊಂಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ 'ಓರಿಜಾನಿವಾರ' ಎಂಬ ಬತ್ತದ ಪ್ರಭೇದವೊಂದು ದೊರೆಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಪಡೆದ ಹೊಸ ತಳಿ ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬತ್ತದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿತು. ಅಮೇರಿಕಾದ ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾದಲ್ಲಿ ೩೫೦೦೦ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದು ಕರಬೂಜದ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಶಿಲೀಂಧ್ರ ರೋಗವೊಂದು ತಗುಲಿ ಬೆಳೆನಾಶದ ಹಂತದಲ್ಲಿತ್ತು. ಸಾಕಷ್ಟು ಹುಡುಕಾಟದ ನಂತರ ಆ ಶಿಲೀಂಧ್ರವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲಂತಹ ಹೊಸ ತಳಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಿತು ಇಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯ ಇದ್ದರೇನೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿರಬಲ್ಲದು.

ರೋಗರುಜಿನಗಳ ವಿರುದ್ಧ ನಾವು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಔಷಧಗಳಲ್ಲಿಶೇಕಡಾ ೫೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವುದು ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ. ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಕ್ಯಾನ್ಸರಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಗುವೊಂದು ಬದುಕುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದ್ದುದು ಅತ್ಯಲ್ಪ, ಆದರೆ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ನಿತ್ಯಪುಷ್ಪ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸಸ್ಯವೊಂದರಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ 'ವಿನ್‌ಕ್ರಿಸ್ಟಿನ್'ಎಂಬ ಔಷಧ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಬದುಕಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಜನನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ೮ ಕೋಟಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ 'ಮಾತ್ರ'ಯೊಂದರ ಮೂಲ ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ಅರಣ್ಯದ

ಒಂದು ಸಸ್ಯ.

ತೈಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಗಳಿಂದಲೂ ಇದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಪ್ರೋ.ಮೆಲ್ವಿನ್ ಕಾಲ್ವಿನ್ ಅವರು ನಡೆಸಿರುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳಂತೆ ಒಂದು ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಯುಪೋರ್ಬಿಯಾ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮರಗಳು ನೀಡುವ ಸಸ್ಯಕ್ಷೀರವನ್ನು (ಲಾಟೆಕ್ಸ್) ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ೧೦ರಿಂದ ೧೫ಬ್ಯಾರೆಲ್ ತೈಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ವಿಧಾನದಿಂದ ಒಂದು ಬ್ಯಾರೆಲ್ ತೈಲಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚ ಸುಮಾರು ೭೦೦ ರಿಂದ ೮೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತು ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಿದ್ದಂತೆ, ಬಡ್ಡಿ ತರುವ ಬಂಡವಾಳದಂತೆ. ನಾವು ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಕೈಯಿಕ್ಕಬಾರದು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ನಮ್ಮ-ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಬಂಧ ತಾಯಿ-ಮಗುವಿನಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಪೋಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೃಷ್ಟಿ ಸೂತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರವಿಜ್ಞಾನ. ನೂರಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಗೊಂದಲದಿಂದ ದಾರಿ ಕಾಣದಾದಾಗ ಅದು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ ದೀವಟೆಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ದುರಾಸೆಗಳೇ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚೆಗೂ ನಾವು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

*****

೩. ತೇರಾ ಏರಿ ಅಂಬರದಾಗೆ ನೇಸರು ನಗುತ್ತಾನೆ

- ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ

ತೇರಾ ಏರಿ ಅಂಬರದಾಗೆ ನೇಸರು ನಗುತ್ತಾನೆ..

ಮರಗಿಡ ಕೂಗ್ಯಾವೇ...

ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡ್ಯಾವೇ...

ಬೀರ್ಯಾವೇ, ಚೆಲುವಾ ಬೀರ್ಯಾವೇ

ಬಾ, ನೋಡಿ ನಲಿಯೋಣ ತಮ್ಮಾ

ನಾವ್, ಹಾಡಿ ಕುಣಿಯೋಣ ತಮ್ಮಾ

ಬೇಲಿ ಮ್ಯಾಗ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ

ಹೂವು ಅರಳ್ಯಾವೆ

ಆ ಹೂವ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಸಣ್ಣ ಚಿಟ್ಟೆ ಕುಳಿತ್ಯಾವೆ

ಬಾಗಿಬಾಗಿಅತ್ತ ಇತ್ತ ಬಾಳೆ ಬಳುಕ್ಯಾವೆ

ಆ ಬಾಳೆ ವನವೇ ನಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ತಂದ್ಯಾವೆ

||ಕುಂತರೆ ಸೆಳೆವ, ಸಂತಸ ತರುವ||

ಹೊಂಗೆ ತೊಂಗೆ ತೂಗಿ ತೂಗಿ

ಗಾಳಿ ಬೀಸ್ಯಾವೇ

ತೇರಾ ಏರಿ ಅಂಬರದಾಗೆ ನೇಸರು ನಗುತ್ತಾನೆ...

ಮರಗಿಡ ಕೂಗ್ಯಾವೇ...

ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡ್ಯಾವೇ...

ಮರಗಿಡ ಕೂಗ್ಯಾವೇ...

ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡ್ಯಾವೇ...

ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚ ಹಚ್ಚಗೆ ಹಾದಿ ತೆಗೆದಾವೆ

ಆ ಹಾದಿ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಬಳ್ಳಿ ಬೆಳಿದ್ಯಾವೆ

ಸಾಲು ಸಾಲು ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡ ಮೌನ ತಳೆದಾವೆ

ಆ ಮೌನವ ಗಾನ ಎಲ್ಲರ ಮನವಾ ಸೆಳೆದಾವೆ

||ಭಾವಾ ಬಿರಿದು, ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು||

ಮಾವು ಬೇವು ತಾಳೆ ತೆಂಗು

ಲಾಲಿ ಹಾಡ್ಯಾವೆ

||ತೇರ ಏರಿ...||

****

೪. ಮಾಧವೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ಕೆಂಡ್ರಾ

- ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ

"ಇದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂಡೆರಡು ಮೈಲಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಇಳಿದು ಸಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗೋಣ. ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಹೊಸ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡೋಣ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗಲೇ ಒಂದು ಗಿಡವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಹುಡುಕೋಣ. ಈ ಗಿಡವನ್ನು ಯಾರು ಮೊದಲು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಇನಾಮು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದೆ. ಕೆಲವರು "ಆ ಗಿಡದ ರೂಪರೇಖೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

"ಮೊದಲು ಗಿಡ, ನೆಲಮಟ್ಟದಿಂದಲೇ ನಾಲ್ಕೈದು ಕಾಂಡಗಳು ಗುಂಪಾಗಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಎದ್ದಿರುತ್ತವೆ. ಗಿಣ್ಣೊಂದಕ್ಕೆ ಎದುರುಬದುರಾದ ಎರಡು ಎಲೆಗಳು, ಹೆಚ್ಚು ಹಸುರು ಬಣ್ಣ, ಹೊಳೆಯುವ ಮೇಲ್ಭಾಗ; ಎಲೆಯ ತೊಟ್ಟುಗಳು ಗಿಣ್ಣನ್ನು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟುಗಳೆರಡೂ ಕಾಂಡವನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆಯುವಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಸಂಧಿಸುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸೂಜಿಯ ಗಾತ್ರದ ಬಹು ಸಣ್ಣ ಶಲಾಕೆಗಳೆರಡು ಬೆಳೆದಿರುತ್ತವೆ; ಬರಿಗಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದೆ ಹೋದರೂ, ಲೆನ್ಸ್ ಮೂಲಕ ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲೆಯ ಅಂಚು ಗರಗಸದಂತಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಕಾಂಡವೂ ಎರಡಡಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಐದಾರು ಅಡಿಗಳವರೆಗೂ ಎತ್ತರ ಬೆಳೆಯಬಹುದು; ಕಾಡ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಅಂಗುಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನದರೆ ಮುಕ್ಕಾಲು ಅಂಗುಲ ಅಡ್ಡಳತೆ ಕೊಂಡದ್ದು, ಮೇಲೆ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳು. ಕಾಂಡದ ಎಲೆಯ ಭಾಗವೂ ಹಸುರೇ. ಹೊಳಪು, ನಯ, ಹೂಕಾಯಿಗಳು ಎಲೆಗುತ್ತಿಗಳ ತುದಿಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಎಲೆಯ ಹೂಗೊಂಚಲು ತೆನೆಗಳಂತಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಬಣ್ಣವೂ ಹಸುರೇ. ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಕಂದು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಬಿಡಿ ಹೂವಿನ ರಚನೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ತೆನೆಯ ಕಾಂಡದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಪೋಷಿಸಿದಂತಿರುವ ಹೂಗಳು. ಒಂದೊಂದು ಹೂವಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದೊಂದು ತೊಟ್ಟಿಲೆ (bract). ತೆಟ್ಟಿಲೆಯ ಸಂದುಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುತ್ತದೆ ಒಂದು ಅಂಡಕೋಶ; ಅಂಡಕೋಶದ ನಡುಭಾಗಕ್ಕೆ

ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೇಸರವಿರುತ್ತದೆ. ಹೂವಿನ ಭಾಗಗಳು ಇಷ್ಟೆ; ದಳವಿಲ್ಲ, ಪುಷ್ಪಪಾತ್ರವಿಲ್ಲ! ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಾಣುವ ಭಾಗವೆಂದರೆ ಕೇಸರ. ಸಾಧಾರಣ ಕೇಸರಗಳಂತಿಲ್ಲದೆ, ಚಲನೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಹುಳುವಿನಂತಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಒಳಮುಖವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಎರಡು ಜತೆ ಹಳದಿಗೀಟುಗಳಂತೆ ಪರಾಗಕೋಶಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಅಂಡಕೋಶ ಕೇಸರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಚಿಕ್ಕದು, ದುಂಡಗಿದೆ. ಕಾಯಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದೂ ಹಸುರಾಗಿ ದುಂಡಗೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂಡಾಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಡಲೆಕಾಳಿನ ಗಾತ್ರ. ಹಣ್ಣಾದಾಗ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಶೇಷ, ಹೂಕಾಯಿಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಗಿಡವನ್ನು ಗುರುತು ಹಿಡಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇದರಂತೆಯೇ ಕಾಣುವ ಇತರ ಗಿಡಗಳೂ ಇದೇ ಹರವಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲೆಯನ್ನು ಹಿಸುಕಿ ಮೂಸಿನೋಡಿ, ಮೆಣಸಿನಂಥ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತದೆ."

ಜಾನಕಿ: "ಗಿಡದ ಹೆಸರೇನು?" ವರದರಾಜನಿಗೆ ಇವಳ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕೋಪ ಇನ್ನೂ ಆರಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಯಿಹಾಕಿದ : "ಗಿಡ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಯೋಚನೆ ಮಾಡು. ಈಗಲೇ ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೂಗಿದರೆ ಆ ಗಿಡ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿ ನಿನ್ನ ಚೀಲದೊಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ..... ನೀನು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ನಿನಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದರೋ, ಇಲ್ಲ ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ ತರುವಾಯ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿರು?"

ಮಾಧವೀಲತೆ

ಜಾನಕಿ ಗುಮ್ಮಾದಳು. ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಮೈಲಿ ಹೋಗಿ ಇಳಿಜಾರು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ಇದೊಂದು ಕಣಿವೆಯಂಥ ಪ್ರದೇಶ. ಎರಡು ಮೇಡುಗಳ ನಡುವೆ ಇಳಿಜಾರಿನ ಕೊರಕಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕಾಡಿಗೆ ಅರಣ್ಯಕ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಷೋಲ ಎಂಬ ಹೆಸರು ರೂಢಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. (ತಮಿಳು ಶೋಲೈ ಪದದ ಅಪಭ್ರಂಶವೆಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ). ಶೋಲೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಸಂಗ್ರಹಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಳಿದೆವು. ನಮಗೆ ಮೊದಲು ದೊರಕಿದ ಗಿಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬೆರಗು ಮಾಡಿತು. ಇದೊಂದು ಹಿರಿಯ ಮರಬಳ್ಳಿ. ಮರಗಳ ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಹರಡಿಕೊಂಡು ಹೂ ತಳೆದಿತ್ತು. 'ಇದಿರೋಳ್ ನನೆದೋರಿ ವಸಂತದೂತಿಯೆನೆ'

ನೆಗಳ್'ದಿತ್ತು. ಇದೇ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಅದರ್ಮುತ್ತೆ; ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳ ವಾಸಂತಿ, ಮಾಧವೀಲತೆ, ಅತಿಮುಕ್ತ (ಸೌಂದರಾನಂದ ಕಾವ್ಯ); ಸಂಘ ತಮಿಳರ ಕುರಕ್ಕತ್ತಿ; ನಮ್ಮ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಪ್ಪೇಜ್ ಮಾಡಬ್ಲೋಟ (Hiptage madablota); ನಾಮದ್ವಯದ ಎರಡನೆ ಪದ ಮಾಧವೀಲತೆ ಎಂಬುದರ ಲಾತೀನ್ ಅಪಭ್ರಂಶ. ಮಾಧವಿ ಎಂದೊಡನೆಯೆ ತಂಗವೇಲುವಿಗೆ ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರದ ನೆನಪಾಯಿತು, - "ಕೋವಲನು ಈ ಗಿಡವನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವನಿಗೆ ಮಾಧವಿಯ ನೆನಪು ಮೂಡಿತಂತೆ" ಎಂದ. ವರದರಾಜನಿಗೆ ತಾನೂ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಇವನೂ ರಾಮಮೂರ್ತಿಯೂ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಐಚ್ಛಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕಲಿತು ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳಿಸಿದ್ದವರು, ಎಂದರೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಾವಲೀ ನಾಟಕದ ತುಂಡೊಂದನ್ನೂ, ಪದ್ಯಕಾವ್ಯಗಳ ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಹರಕುಮುರುಕುಗಳನ್ನೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಉರುಹೊಡೆದು ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿದ್ದವರು; ಹುಡುಗಿಯರಲ್ಲೂ ಒಂದಿಬ್ಬರಿದ್ದರು. ಮಾಧವೀ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೆ ವರದರಾಜ ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ "ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಸಂಗವಿದೆ, - ಈ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಂಡೇ ವಾಸವದತ್ತೆ ಸತ್ತದ್ದು, ನಾಟಕಕ್ಕೆ ದುಃಖಾಂತ್ಯ ತಂದದ್ದು. ಹುಡುಗಿಯರು ಜೋಕೆ, ಮುಟ್ಟಬೇಡಿ" ಎಂದ. ಜಾನಕಿಯ ನಾಟಕ ಪರಿಚಯವು ಅಷ್ಟಷ್ಟೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ವರದರಾಜನಿಗಿಂದ ಮೇಲು; "ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಾಯಲೂ ಒಇಲ್ಲ, ನಾಟಕ ದುಃಖಾಂತವೂ ಅಲ್ಲ. ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟದ್ದು ವಾಸವದತ್ತೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಹೋದದ್ದು ಸಾಗರಿಕೆ." ನಾನೂ ಹೌದೆಂದು ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದೆ. ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವ ನೆಲೆ ವರದರಾಜನಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು.

ಮಾಧವೀಲತೆಯ ಹೂವಿನ ರೂಪ ಚೆಲುವಾದದ್ದು. ಅರಳಿದಾಗ ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುವ ಚಿಟ್ಟಿಯಂತಿರುತ್ತದೆ; ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಳದಿ ಛಾಯೆ. ಮಾಲತೀ ಸುರಭಿ ಕಾಲಾನುಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು, ನವುರಾದ ನರುಗುಂಪು ಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಕಾಯಿ ಬಲಿಯುವಾಗ ಪುಷ್ಪಪಾತ್ರದ ರೇಕುಗಳು ರೆಕ್ಕೆಗಳಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ ; ಗಿಡದಿಮದ ಬೇರೆಯಾಗಿ

ಪಾರಚೂಟುಗಳಂತೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡಿ ದೂರದ ಎಡೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಮೊಳೆಯುತ್ತವೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾಧವೀಲತೆಯ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಗಮನ ಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳೆಲ್ಲ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿನ ಗಿಡದ ಮೇಲೆಯೇ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಹೋದ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ನಗುವೂ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಕಟವೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗಿಡದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಶೇಷಣಗಳೊಂದನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೆ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಎಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಸುಗಿ ಹಿಸುಕಿ, ಮೂಸಿನೋಡಿ 'ಧತ್' ಎಂದು ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ಗಿಡದ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೇ ಕಾನೆ, ಹುಡುಗಿಯರು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಪೊದರಿನ ಮೇಲೆಯೂ ಹಾರಿಬಿದ್ದು ಎಲೆಗುತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಹಿಸುಕಿ ಚಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಗಿಡವನ್ನೇ ತುಳಿದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಲ್ಪಕನ ರೀತಿಯ ವೈಖರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ್ದು - ಎಡಗೈಲಿ ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕ, ಬಲಗೈಲಿ ಕತ್ತರಿ, ಕಪ್ಪು ಕನ್ನಡಕದ ಮುಲಕ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಓದುವುದು, ಗಿಡವನ್ನು ನೋಡುವುದು, ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡ ಅದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಮೇಲೆ ಎಲೆಗುತ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಕತ್ತರಿಯಿಂದ ಕೆಡವಿ ಮೋರೆ ಸೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಕಾರ್ಯವಳಿ. ಹೀಗೆಯೇ ಶೋಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡೇ ಹೋದವು. ನನಗೆ ಬೇಕಿದ್ದ ಇನ್ನಾವುದೋ ಗಿಡವೊಂದು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ನಾನೂ ಅಟೆಂಡರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತೆವು; ಗಿಡವನ್ನು ಅಗೆದು ಅದರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ದ್ರಾವಕ ತುಂಬಿದ ಗಾಜಿನ ಕೊಳವೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪು ಒಂದೈವತ್ತು ಅಡಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ನಾನೂ ಅಟೆಂಡರೂ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಎಲೆಗುತ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ನೋಡಿದೆ. ಅದೇ! ನಾವು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡದ ಕೊಂಬೆ! ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದವರೇ ಯಾರೋ ಇದನ್ನು ಕಿತ್ತು ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಲಾರದೆ ಎಸೆದು ಹೋಗಿದ್ದರು. "ನಿಲ್ಲಿ" ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ. ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ "ಯಾರು ಈ ಗಿಡವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಎಸೆದದ್ದು ? ಈ ಗಿಡ ಎಲ್ಲಿತ್ತು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡುವೆನೆಂಬ ಭಯದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಎಲ್ಲರೂ ನಾನಲ್ಲ ತಾನಲ್ಲ ಎಂದು ಬಿಟ್ಟರು. "ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ನನ್ನದೇ ಆಯಿತು"

ಎಂದಾಗ "ಸಾರ್!" ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದರು. ಕಲ್ಪಕಂ ಕೀರಲು ದನಿಯಲ್ಲಿ "ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತದ್ದು ನಾನು, ಸಾರ್" ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಗಿಡ ಯಾವುದು, ಕಿತ್ತದ್ದು ಎಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ಮರೆತುಹೋಗಿದ್ದಿತು. ವರದರಾಜ ನೋಟ್ ಬುಕ್‌ನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಗಿಡದ ಗುರುತು ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಪಾಪಪಾಪ!" ಎಂದ. ಕಲ್ಪಕಂಗೆ ಕೋಪವೇರಿ "ನೀನು ನನಗೆ ಪಾಪ ಎನ್ನಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.... ನಿನ್ನ ಜುಟ್ಟು ನೋಡಿಕೊ !" ಎಂದು ಮುಸಿನಕ್ಕಳು. ವರದರಾಜ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ತೆನೆಗಳ ಸಣ್ಣ ಗೊಂಚಲೆರಡನ್ನು ತೆಗೆದು "ಧೂ" ಎಂದು ಬಿಸುಟು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಮಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅವನು "ನಿನಗೇನು ಹುಚ್ಚು ಹತ್ತಿತೇನೋ? ನಿನ್ನ ಜುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದವನು ನಾನಲ್ಲ" ಎಂದ ವರದರಾಜ ಬಿಸಾಡಿದಾಗ ನನ್ನ ಮೇಲೊಂದು ತುಂಡು ಬಿದ್ದಿತು, ಎತ್ತಿ ನೋಡಿದೆ. ನಾವು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡದ ಹೂಗೊಂಚಲು! ಇದನ್ನು ಕಿತ್ತವರಾರು ಎಂದಾಗಲೂ ಮೌನ. ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿನ ಆಸೆಯಿಂದಲೋ ಏನೋ ವರದರಾಜ "ನಾನೇ ಸರ್ ಕಿತ್ತೆ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ತಂಗವೇಲು "ನೀನೆ ಕಿತ್ತು ನಿನ್ನ ಜುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಂಡೆಯೇನೋ, ಬೇಕೂಫ! ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತದ್ದು ನಾನು ಸರ್. ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಆ ಗಿಡವೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡೆನಾದರೂ ಹೇಳಲು ಧೈರ್ಯಬರಲಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ, ನೋಡೋಣವೆಂದು ವರದನ ಜುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಟ್ಟಿದೆ" ಎಂದ. "ಸರಿ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂಬುದು ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು. ಸರಿಯಾಗಿ ಹುಡುಕೋಣ" ಎಂದು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿದಾಗ ಐದಾರು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪೊದರುಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವು. ಇನ್ನೊಂದಷ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಈ ಗಿಡದ ಪೊದರುಗಳೇ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದವು.

ನನಗಾದ ಸಂತೋಷ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. "ಇಂದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಡೋಣ. ಸಾಮಗ್ರಗಳನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ. ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ" ಎಂದೆ. ವರದರಾಜ "ಸರ್, ಈ ಗಿಡ ದೊರೆತ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಈ ರಾತ್ರಿ ಹಬ್ಬದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಸೋಣ" ಎಂದ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉತ್ಸಾಹ ಹೇಳತೀರದು. ಇನ್ನೂ ಎತ್ತರವಾದ ಪೊದರುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದರು. ನಾಲ್ಕಡಿಯದು ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಕುಣಿದಾಡಿದವರು, ಐದಡಿಯದು ಕಂಡಾಗ ಉತ್ಕರ್ಷದಿಂದ ನೆಗೆದಾಡಿದರು. ಹತ್ತಾರು ಘೋಟೊಗಳನ್ನು ತೆಗೆದರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ತಾನು ಗುರುತಿಸಿದ ಪೊದರಿನ ಬಳಿ

ನಿಂತುಕೊಂಡು ಫೋಟೋ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡರು. ನನ್ನ ಕ್ಯಾಮರಾವಿಗೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲ; ಎಲೆ, ರೆಂಬೆ, ಕೊಂಬೆ, ಕಾಂಡಮ ಹೂಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಒಂಟೊಂಟಿಯಾಗಿಯೂ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿಯೂ ಕರಿ-ಬಿಳಿ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ತೆಗೆದವು. ಮುಬ್ಬಣ್ಣದ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ತೆಗೆದವು. ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ, ಫೋಟೋಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಾರದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಳಾದರೂ ಉಳಿಯಲಿ ಎಂದು.

ಹೂ, ಕಾಯಿ ತಳೆದ ಒಂದು ನೂರಐವತ್ತು ಎಲೆಗುತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ೬೦-೭೦ ಮೊದರುಗಳನ್ನು ಬೇರು ಸಹಿತ ಅಗೆದವು. ಗಿಡದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ದ್ರಾವಕ ತುಂಬಿದ ಗಾಜು ಕೊಳವೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೀಸೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡೆವು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ರೇಂಜರು ನಮ್ಮ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಏನೆಂದುಕೊಂಡನೋ ಏನೋ, ಹಲ್ಲಿಕಿರಿಯುತ್ತ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, "ಈ ಗಿಡದ ಉಪಯೋಗವೇನು?" ಎಂದ.

"ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸದ್ಯದ ಉಪಯೋಗ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ರಸಾಯನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗೆಂದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸಂಶೋಧನೆ ಮುಗಿದ ತರುವಾಯ ಏನಾದರೂ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು."

"ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಲ್ಲ!"

"ಹೌದು. ವಾಪಸು ಹೋದನಂತರ ಅವರು ಇದರ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿಯಬೇಕಾದದ್ದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ."

"ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಒಂದು ವರದಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು, ಆದ್ದರಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕರಂಡಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಯೇ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹನ್ನೆರಡು ಗೋಣಿಚೀಲಗಳ ತುಂಬ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಈ ಬಾಹುಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಯೆ?"

"ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ; ಚೀಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿ ರಸಾಯನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

ಪರಿಶೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ರಸಾಯನಿಕ ಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಈ ಬಾಹುಳ್ಯ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಇದೂ ಸಾಲದೆ ಹೋದರೆ ತಿರುಗಿಯೂ ಬಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ."

"ಹಾಗೆದರೆ ಕಾಡು 'ಉಚಾಡಾಗಿ' ಹೋಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲ!"

"ಅಂಥ ಭಯ ಬೇಡ. ನಾವು ಕಾಡನ್ನೇ ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ."

"ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಬಾರದು, ನನ್ನ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಅಪವಾದ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೇಳಿದೆ."

"ಬೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗಿಡ ಎಂದು ಹೇಳಿ" ಎಂದೆ.

ಸಾರ್ಕೇಂಡ್ರ

ಹಾಗೆಯೇ ಡಯರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡ, ಗಿಡದ ಹೆಸರನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದನೆಂದೂ ರೇಂಜರು ಅದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡನೆಂದೂ ನಂಬಿದ ಹುಡುಗರು ಅವನ ಡಯರಿಯನ್ನು ಇಣಕಿ ನೋಡಿ ನಿರಾಶರಾದರು. ಜಾನಕಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು "ಈಗಲಾದರೂ ಇದರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಬಾರದೆ?" ಎಂದಳೂ. "ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೆಸರು ಕ್ಲೋರೇಂಥಸ್ ಗ್ಲಾಬೆರ್ (Chloranthus glaber) ಆದರೆ ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಹೊಸ ನಾಮಕರಣ ಆಗಬೇಕಿದೆ.

"ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಇದು ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಸದೆ, ಸರ್?"

"ಗಿಡವನ್ನು ಹಿಂದೆಯೇ ಕಂಡಿದ್ದರು, ಬೇರೊಂದು ಪ್ರಧಾನ ಜಾತಿಯೊಂದಿಗೆ ತಪ್ಪಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು."

"ಪ್ರಧಾನ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರೇನು, ಸರ್?"

"ಸಾರ್ಕೇಂಡ್ರ (Sarcandra)," ತಂಗವೇಲು ಇದನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದ. ಹೊರೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಸ್ಸಿನ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಡ್ರೈವರು ಓಡಿಬಂದು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಮೂಟೆಯನ್ನು ತಾನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡ. ಡ್ರೈವರು ವರದರಾಜನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಕ್ಷಪಾತ ಇತರ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ, ಗೊಣಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು

ಅರಿತ ವರದರಾಜ "ಲೋ ತಂಗವೇಲಾ, ಯಾಕೋ ಹೊಟ್ಟಿಯುರಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ನಿನಗೂ ನಿನ್ನ ಮಾವನ ಕಡೆಯವನೊಬ್ಬ ಸಿಗುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಈಗ ನನ್ನ ಮೂಟೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೂ ತಿರುಗಾಡಬಹುದು!" ಎಂದು ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದ.

ಬಸ್ಸು ಹತ್ತುವ ಮೊದಲೇ ವರದರಾಜನು ರೇಂಜರು ಡ್ರೈವರು ಕಂಡಕ್ಕರುಗಳಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಕೊಟ್ಟ: "ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಬಿಡದಿಯಲ್ಲಿ ಔತಣ. ಸಾರ್ಕೇಂತ್ರ ದೊರಕಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡಾಟ. ನೀವು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಊಟಮಾಡಬೇಕು." ಡ್ರೈವರಿಗೆ ಋಷಿ ಹತ್ತಿತ್ತು. "ನೋಡಿದೆಯಾ ವರದೂ ಸರೋಜಳ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ದಿನ ನಿನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ! ನೀನದೆಷ್ಟು ಭಾಗ್ಯವಂತನೋ !" ಎಂದು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡ.

ಹಬ್ಬದ ಪರಿಶವಣೆಯಾಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ಬಗೆಯ ಸಿಹಿ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು, ಕರಿದ ಖಾರದ ತಿನಿಸುಗಳು ಇದ್ದುವು. ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ವರದರಾಜ "ಇವೆಲ್ಲ ಸೈಷಲ್ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಸಾರ್ಕೇಂತ್ರ-ಸಾರನ್ನು ಕುಡಿದು ನೋಡಿ, ಅದೇ ಈ ಔತಣದ ಸೈಷಲ್" ಎಂದು ಲೇವಡಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೊಂಡೆವು. ದಿನ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಿದಿದ್ದ ಸಾರನ್ನು ಕುಡಿದಾಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು, ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವೇ. ಸಾರ್ಕೇಂತ್ರದ ಹಿಚುಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಜಜ್ಜಿ ಹಸಿ ಮೆಣಸು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಣಿಮಾಡಿಸಿದ್ದ. ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಾಸನೆಯೂ ಫಾಟೊ ಮಿಳಿತವಾಗಿ ಹೊಸರುಚಿ ಪಡೆದಿತ್ತು.

ಊಟಮಾಡಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ರಾಮಮೂರ್ತಿ ಸಾರ್ಕೇಂತ್ರ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹಾರವೊಂದನ್ನು ಹಾಕಲು ಮುಂದೆ ಬಂದ. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. "ಇಲ್ಲ ಸರ್, ಒಂದು ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷ ನಮಗೆ ಕೊಡಿ. ಆಮೇಲೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ" ಎಂದ. ತಂಗವೇಲು ಎದ್ದುನಿಂತು "ಈ ದಿನದ ನೆನಪನ್ನು ನಾವು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ. ತೇರ್ಗಡೆಯಾದ ಮೇಲೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಏನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆಯೋ, ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುವ ಅಭಿಲಾಷೆ ನಮಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲ ಯಾವುದಾದರೂ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತಿಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಯೋ ಹೇಳಲಾಗದು. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಈ ದಿನದ ನೆನಪನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ 'ಹೊಸದು' ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಗಿಡವೊಂದನ್ನು ಅದರ ಸ್ವಭಾವಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಿ, ಅದರ ಸಂಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಬಹು ಅಪರೂಪವಾದ ಪುಣ್ಯ. ನಾವು ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು " ಎಂದು ಭಾವಾತಿರೇಕವಾದ ಪುಟ್ಟ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯೂ ಸಂತೋಷವೂ ಉಕ್ಕಿಬಂದವು. ನಾನೂ ಒಂದೆರಡು ಮಾತನ್ನಾಡಿ "ನನಗೆ ಅದೃಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟು, ಆದರೂ ನಾವು ಏನಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಾವೇ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ತ್ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ನೀವು ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮನ್ನಡೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗಲೇ ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಈಗಿನಿಂದಲೇ ನಾವೇನಾಗುತ್ತೇವೆಯೋ ಎಂದು ಚಿಂತೆಪಟ್ಟು ವಿಧಿಯ ಕೈಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಡಬೇಡಿ. ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೂ ವಿಧಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಗಳಿಸುವುದರ ಹೊಣೆಯೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ; ನಿಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವುದು ವಿಧಿಯ ಕೈಲಿದೆ" ಎಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯ ವೇದಾಂತ ಹೇಳಿ, ಈ ಗಿಡದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದೆ.

ಸಸ್ಯಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು - ನಾಳರಹಿತ, ನಾಳಸಹಿತ. ನಾಳ ಎಂದರೆ ಸಸ್ಯರಸವನ್ನು ಗಿಡಮರಗಳ ಬೇರಿನಿಂದ ಎಲೆ ತುದಿಯವರಗೂ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೇರ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕಣಸಮೂಹ, ಎಂದರೆ ಅಂಗಾಶ (tissue) ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ನಾಳಸಹಿತವಾದ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಒಳಪಂಗಡಗಳಿವೆ - ಬೀಜರಹಿತ, ಬೀಜಸಹಿತ. ಈ ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿಯೂ ನಗ್ನಬೀಜಿ, ಅವೃತಬೀಜಿಗಳೆಂಬ ಗುಂಪುಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬೀಜಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಂತಿರುತ್ತವೆ; ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಅಂಡಕೋಶವೆಂಬ ಭರಣಿಯೊಳಗಡೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ನಗ್ನಬೀಜಿಗಳ ನಾಳೀಯ ಅಂಗಾಂಶ (vascular tissue) ದಲ್ಲಿರುವ ಕಣಗಳಿಗೆ ರಂದ್ರಗಳಿಲ್ಲ; ಟ್ರೇಕೀಡ್

(tracheid) ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಆವೃತ ಬೀಜಿಗಳ ನಾಳೀಯ ಅಂಗಾಂಶದಲ್ಲಿ ಟ್ರೇಕೀಡ್‌ಗಳು ಇರುತ್ತವೆ, ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಲಿತಂತೆ ರಂಧ್ರಪಡೆದ ಕೊಳವೆಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ; ಇವುಗಳನ್ನು ವೆಸಲ್ (vessel) ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಆದರೆ ರಂಧ್ರಪಡೆದ ಕೊಳವೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕೆಲವು ನಗ್ನಬೀಜಿ ಗಿಡಗಳೂ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಉಂಟು ; ಟ್ರೇಕೀಡ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಆವೃತ ಬೀಜಿಗಳೂ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಉಂಟು. ಈಗ ನಮಗೆ ದೊರಕಿರುವ ೨,೫೦,೦೦೦ ಆವೃತಬೀಜಿಯ ಒಳಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಟ್ರೇಕೀಡ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಂಡವು ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಮಾತ್ರ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂತ ಗಿಡದ ಒಳಜಾತಿಯೊಂದಿದೆಯೆಂದು ಇದುವರೆಗೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ವೆಸಲ್ ರಹಿತವಾದ ಒಳಜಾತಿಗಳೆರಡನ್ನು ಚೀನಾದಿಂದಲೂ ಫಾರ್ಮೋಸ ದ್ವೀಪದಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು ; ಆದರೆ ಇವೆರಡನ್ನು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಕ್ಲೋರೇಂತ್ಸ್ ಎಂಬ ಪ್ರಧಾನ ಜಾತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟಗಳ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಲೋನಿನಲ್ಲಿಯೂ ದೊರಕುವ ಗಿಡವೂ ಇದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ಆ ಎರಡು ಒಳಜಾತಿಗಳಿಗಿಂತಲು ಬೇರೆಯಾಗಿದೆಯಾದದ್ದರಿಂದ ಹೊಸ ಹೆಸರೊಂದನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಈ ಮೂರು ಒಳಜಾತಿಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂಥ ಪ್ರಧಾನ ಜಾತಿಗೂ ಹೆಸರೊಂದು ಬೇಕಾಯಿತು.

"ಈ ಪ್ರಧಾನ ಜಾತಿಗೆ ಏನು ಹೆಸರು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರ, ಸರ್ ?"

"ಸಾರ್ಕೇಂಡ್ರ (sarcandra)."

"ಒಳಜಾತಿಯ ಹೆಸರು ?"

"ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಪಿತ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದುಕೊಂಡು, ಇದೇ ಮಾದರಿಯ - ಆವೃತ ಬೀಜಿಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಟ್ರೇಕೀಡ್‌ಗಳನ್ನೂ ಮಾತ್ರ ಪಡೆದಿದ್ದ - ಗಿಡಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಲ್ವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ ಕೀರ್ತಿ ಪ್ರೊ.ಅರ್‌ವಿಂಗ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂ. ಬೈಲಿಯವರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಅವರೊಡನೆ ಕಲಿತು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇನ್ನೆರಡು ಹೊಸ ಪ್ರಧಾನ

ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದವನು ನಾನು. ಅವರ ಮರ್ಯಾದಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ, ಅವರೊಡನೆ ನಾನು ಪಾಠ ಕಲಿತ ಸವಿನೆನಪಿನ ಗುರುತಾಗಿಯೂ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನೇ ನಾಮದ್ವಯದ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಕೊಡೋಣವೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಎಂದರೆ ಗಿಡದ ಪೂರ್ತಿ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಕೇಂಡ್ರ ಅರ್ವಿಂಗ್ ಬೈಲಿಯೈ (Sarcandra irving baileyi) ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ."

"ಈ ದಿನ ಈ ಗಿಡವನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಗುರುತಿಸಿದವರಿಗೆ ತಲಾ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ - ಕಲ್ಪಕಂ, ತಂಗವೇಲು; ಜುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಹೂತನೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆದು ತನ್ನೂಲಕ ಗಿಡದ ಅನಾವರಣಕ್ಕೆ ಒದಗಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ವರದರಾಜನಿಗೂ ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. "

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೊಸ ಗಿಡವೊಂದನ್ನು ಅವರ ಕೈಗಳಿಂದಲೇ ಕಿತ್ತು ನೋಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದರ ನಾಮಕರಣ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅರಿತರು. ತಂಗವೇಲುವಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಹೆಮ್ಮೆ, ಆನಂದ, ಉತ್ಕರ್ಷ.... ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಿ !ತಾನೇ ವಂದನಾರ್ಪಣೆಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಇಂಥ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ತಂಗವೇಲುವಿಗೆ ಮಾಲಪ್ರೋಪ್‌ಳ ಶಾಪ ತಗಲುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಗಂಭೀರನಾಗಿಯೇ ನಮ್ರನಾಗಿಯೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ. ನೂರು ಸಲ ಉರುಹಾಕಿದ್ದರೂ "ಕಾರ್ಸೇಂಡ್ರ ಬೈಲಿಂಗಿರ್ವಿಯೈ" ಎಂದೇ ಗಿಡದ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಸುಗೆ ಸೇರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಮೂರು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಅವರವರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರಾದರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. "ನಾಳೆಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಸತೇನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟರೆ !" ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹಾಸುಗೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡರು.

*****